

วารสาร มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Journal of Humanities and Social Sciences Loei Rajabhat University

ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 (กันยายน - ธันวาคม 2561) Vol.1 No.2 September-December 2018

ISSN : 2651-0510

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Journal of Humanities and Social Sciences Loei Rajabhat University

ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 (กันยายน - ธันวาคม 2561) ISSN : 2651-0510

Vol. 1 No. 2 September – December 2018

เจ้าของ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

วัตถุประสงค์ :

เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ ตลอดจนองค์ความรู้ทางด้านสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ที่ปรึกษา :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยิ่งศักดิ์ คชโคตร

ดร.พนิดา ตาสี

นายทรัพย์อนันต์ พลະบุตร

นายกรรณศาสตร์ แก้วแสนพิทย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ผการัตน์ พินิจวัฒน์

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

รองคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์

หัวหน้าภาควิชามนุษยศาสตร์

หัวหน้าภาควิชาสังคมศาสตร์

บรรณาธิการ : นางสาวเยาวพา กองเกตุ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : ดร.ธีระวัฒน์ แสนคำ

กองบรรณาธิการ :

รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์

รองศาสตราจารย์ไทยโรจน์ พวงมณี

รองศาสตราจารย์ตรีเนตร สาระพงษ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พยุภร ศรีจันทร์ทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานิตย์ ไสค์ก่อ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุมพล ชื่นจิตต์ศิริ

ดร.ธีระวัฒน์ แสนคำ

ดร.กนกพร นาสมตริก ซิมิโอนิกะ

ดร.สุรัชชานุกุล นุ่นภูบาล

ดร.กิตติธันต์ ญาณพิสิษฐ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

มหาวิทยาลัยมหาภูมิพลราชวิทยาลัย

วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ดร.โสภี อุันทะยา
ดร.สมัย วรรณอุดร
น.ส.เยาวพา กองเกต

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ผู้ทรงคุณวุฒิ :

รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา ยอดมงคล
รองศาสตราจารย์ ดร.นัยนา อรรถนาท
รองศาสตราจารย์ ดร.รักษนก แสงภักดีจิต

รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์
รองศาสตราจารย์ ดร.ดาร์รัตน์ เมตตาริกานนท์
รองศาสตราจารย์ ดร.ชลิต อธิปัตยกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.ธนาพันธ์ ตรงดี
รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์

รองศาสตราจารย์ ดร.มาลี ไชยเสนา
รองศาสตราจารย์ไทยโรจน์ พวงมณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวรรค์ ศิริกัญจนารณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ยศคำลือ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวารี ศรีบุญ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล รัตนไพจิตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวภา สุขประเสริฐ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กันยา กองสูงเนิน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ราชันย์ นิลวรรณภา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไกรฤกษ์ ศีลาคม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดถนอม ตันเจริญ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูพัทธ์ สุทธิสา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ อุณจิตร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุมพล ชื่นจิตต์ศิริ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานพ ประवालัญญกร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชิดชาย บุตดี
พระมหาสุภวิชัย ปราสโสโร,ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ดร.กิตติธันต์ ญาณพิสิษฐ์
ดร.พิชชา บัวแย้ม
ดร.สุธิดา สองสีดา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
วิทยาเขตหนองคาย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
วิทยาเขตศรีล้านช้าง
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์เลย
มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

เจ้าหน้าที่ประจำกองบรรณาธิการ :

นางสาวบัวบาล จุตะโน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
นางวรรณณา แก้วแกมเกษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
นางสาวจารุณี ศรีไตรภพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
นางสาวจิราวรรณ บุตรเต	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
นางพลอยภัสสรณ์ สุจันทร์ศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
นางสาวปยุฝ้าย อเนกบุญย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
นางสาววิไลภรณ์ จันทร์สว่าง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
นางสาวสุภาพร เมืองจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

สำนักงานกองบรรณาธิการ :

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
234 ถนนเลย-เชียงคาน ตำบลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเลย 42000
โทร 0 4283 5224-8 ต่อ 43100 โทรสาร 0 4283 5230
Email : supaporn.mua@lru.ac.th
เว็บไซต์ : <http://journal.human.lru.ac.th/journal>

กำหนดออก : ปีละ 3 ฉบับ มกราคม-เมษายน, พฤษภาคม-สิงหาคม, กันยายน-ธันวาคม

จำนวนพิมพ์ : 150 ฉบับ

ปีที่พิมพ์ : 2561

ISSN : 2651-0510

สถานที่พิมพ์ : เมืองเลยการพิมพ์ 30/3 ถ.นกแก้ว ต.กุดป่อง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 042-811115

บทบรรณาธิการ

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็นวารสารที่นำเสนอผลงานบทความทางวิชาการ บทความวิจัย และวิจารณ์หนังสือของนักวิชาการ คณาจารย์ นิสิต นักศึกษาในด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และสาขาอื่น ๆ ในด้านสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ดังต่อไปนี้ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ, สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ, สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์, สาขาวิชาภาษาจีนและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร, สาขาวิชาภาษาไทย, สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน, สาขาวิชาดิจิทัลอาร์ต, สาขาวิชาทัศนศิลป์, สาขาวิชาดุริยางคศิลป์, สาขาวิชานิติศาสตร์, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อการเผยแพร่ผลงานแก่ผู้สนใจต่อไป

สำหรับนักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ นิสิต นักศึกษา หรือผู้สนใจที่มีผลงาน และมีความประสงค์จะเผยแพร่ผลงาน สามารถส่งผลงานของท่านตามหัวข้อ และแบบฟอร์มของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จะส่งผลงานของท่านให้ผู้ทรงคุณวุฒิอ่าน และประเมินผลงานของท่านเพื่อให้ผลงานของท่านเป็นที่ยอมรับการเผยแพร่ต่อไป

ขอขอบคุณผู้เขียน ผู้ทรงคุณวุฒิ คณะที่ปรึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องตลอดจนผู้อ่านที่ให้ความสนใจจนทำให้วารสารฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 (กันยายน – ธันวาคม 2561) จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางวิชาการ หากมีข้อบกพร่องประการใด คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ยินดีน้อมรับคำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

กองบรรณาธิการ

การนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

การพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Knowledge application of community development principles in professional practice: The course of Field Experience in Community Development 2, Loei Rajabhat University

วิชญ์ มะลิตัน

Wich Maliton.....6

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการปรับปรุงถนนข้าวสารของฝ่ายโยธาสำนักงานเขตพระนคร

The satisfaction of tourists in improving Khaosan Road by the Department of Civil affairs,
Phranakhon District Office

ปรัชญา สุขันตะ

Pratchaya Sukanta.....20

A Qualitative Research: Reading Strategies in English Academic Reading

การวิจัยเชิงคุณภาพ : กลวิธีการอ่านภาษาอังกฤษเชิงวิชาการ

Rachanok Seangpakdeejit, Chaatiport Muangkote Mungkunsan,

Phakhawadee Chaisiri 3, Ornpaya Maneeanon 4

รักชนก แสงภักดีจิต, ชาติกร เมืองโคตร มงคุดแสน,

ภควดี ไชยศิริ 3, อรภิยา มณีกันนธ์ 4.....33

บทความวิชาการ

สภาเด็กและเยาวชน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย เรียนรู้ประเพณีท้องถิ่น

Youth Council in Dan Sai District Loei Province Learning Local Tradition

กัลยา ยศคำลือ

Kalaya Yotcamlue.....52

Barriers in English Communication of Tourism Business Entrepreneurs in Nong Khai Province

อุปสรรคในการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้ประกอบการธุรกิจและการท่องเที่ยวจังหวัดหนองคาย

Maleerat Ka-kan-dee, Angsu-orn Na Nongkhai,

Chayachon Chuanon, Kittichai Nilubol, Wipaporn Budseetad,

มาลีรัตน์ กะการดี, อังสุอร ณ หนองคาย,

ชญาชล เชื้ออนนท์, กิตติชัย นิลอุบล, วิภาพร บุตรสีห์.....67

มาตรการทางกฎหมายในการเยียวยาความเสียหายจากการเพิกถอนโฉนดที่ดิน

หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก)

Legaal Measures for damage from the cancellation of land title and the certificate of
utilization (NS3K document)

สุกิจ พุนศรีเกษม , สุวิจักขณ์ พุนศรีเกษม สมนึก เขมทองคำ

Sukit Phonsrikasem, Suwijak Phonsrikasem Somnuek Khemthongkham.....84

สุรากับความเป็นมายาคติในบริบททางสังคมไทย

Myth of Liquor in Context of Thai Society

สุรธัชกุล นุ่นภูบาล

Surathadchanukoon nunphoobal 97

บทวิจารณ์หนังสือทิศทางและอนาคตของการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์

ทิพนาด ชาริรักษ์.....107

หลักเกณฑ์และคำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ

.....111

แบบฟอร์มเสนอขอส่งวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

.....123

การนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
การพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
Knowledge application of community development principles in professional
practice: The course of Field Experience in Community Development 2,
Loei Rajabhat University

วิชญ์ มะลิตัน¹

Wich Maliton

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็นการวิจัยในชั้นเรียนของรายวิชา 2534802 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 และศึกษาปัญหาของการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย กลุ่มประชากรคือนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 2534802 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 98 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (1) นักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 88.04 มีอายุในระดับปานกลาง (23-24 ปี) พบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.96 (2) การนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 พบว่าโดยภาพรวม นักศึกษานำหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.55) (3) การนำความรู้ด้านการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 พบว่านักศึกษานำหลักการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาชุมชนไปใช้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.52) และ(4) การนำความรู้ด้านการนำความรู้วิชาเนื้อหาหลัก ไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 พบว่านักศึกษานำหลักการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาชุมชนไปใช้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.59) ส่วนผลการศึกษาปัญหาของการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 พบว่า นักศึกษาขาดทักษะการพูดต่อหน้าชุมชน ขาดไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า รวมไปถึงขาดทักษะการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยมีเหตุผลของการเกิดปัญหาดังกล่าวเพราะใช้เวลาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ในสำนักงานมากเกินไป จึงทำให้ขาดความชำนาญในการจัดเก็บข้อมูลและการจัดเวทีวิเคราะห์ข้อมูล นอกจากนั้นในขณะฝึกประสบการณ์วิชาชีพในชุมชน วิธีการเก็บข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ชุมชนในการปฏิบัติจริงจะไม่เหมือนกับวิธีการเก็บข้อมูลที่เรียนมา ซึ่งมีสาเหตุมาจากพี่เลี้ยงในสำนักงานมีความคิดและความต้องการแตกต่างกันไป

คำสำคัญ : หลักการพัฒนาชุมชน , การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

Abstract

This research is a part of the course of *Field Experience in Community Development 2 (2534802)*, 1st semester, the academic year of 2017, Loei Rajabhat University. This research aims to study the knowledge application of the students from the classroom to their professional practices. This research also investigates the problems of knowledge application. The population of this research is the 98 students enrolled in *Field Experience in Community Development 2 (2534802)*, 1st semester, the academic year of 2017. The data were collected by questionnaire. Percentage, mean, standard deviation are the main analysis of this research. The research findings are as follows: (1) Students in this course are mostly female (88.04%), and the age between 23-24 years are the most common (86.96%). (2) For the community development knowledge, the community development principle was used at the highest level ($\bar{X}$ = 4.57, SD = 0.55). (3) For the knowledge of participation in community development, the knowledge in this group was used at highest level ($\bar{X}$ = 4.67, S.D. = 0.52). Lastly, (4) knowledge from the core subjects was used at the high level ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = 0.59).

For the problems of knowledge application, this research found that the students are inability in speaking in the public, solving short-term problems, and establishing relationships with communities. The reason for these problems is because they take too much practice in the office. Therefore, students have a lack of skills in data collection and analysis. Moreover, the ways of data collection for community analysis in the professional practice were different from the classroom because the mentors from the government offices have different ideas and needs.

Keywords : Community Development Principles, Professional Experience Training

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบันมุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยเน้นการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้เป็นสำคัญ นอกจากนั้นยังกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่ยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยเฉพาะการกำหนดมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ยังเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และหลักสูตรการเรียนการสอนในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยคำนึงถึงการฝึกทักษะ ฝึกกระบวนการคิด การประยุกต์ความรู้มาใช้ในการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริง (มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยและสำนักสรีรพัฒนา, 2558 : 1) นอกจากนั้น ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2543 : 184-189) ได้กล่าวถึงทฤษฎีใหม่ทางปัญญาที่แตกต่างไปจากเดิมว่า ในความเข้าใจเดิมนั้นปัญญามีความหมายถึงความสามารถทางสมองด้านตรรกะและคณิตศาสตร์กับด้านภาษาเท่านั้น แต่เมื่อมีการศึกษา ทำให้เกิดความรู้เกี่ยวกับการทำงานของสมองมากขึ้น นักการศึกษาจึงยอมรับทฤษฎีปัญญาคือความสามารถในการแก้ไขปัญหา ความสามารถในการออกแบบและกระทำในสิ่งที่สังคมนั้นถือว่ามีความค่านั้นความสามารถของปัญญาจึงมีหลากหลายกว่าเดิม

ในการจัดการศึกษาของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ให้แก่นักศึกษาระดับปริญญาตรี รายวิชา 2534801 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ลักษณะและโอกาสในการประกอบอาชีพ พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะเจตคติ แรงจูงใจ และคุณลักษณะที่เหมาะสมกับวิชาชีพ โดยอาศัยการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริงในงานต่างๆ ที่เป็นภารกิจหน้าที่ของนักพัฒนาที่ปฏิบัติการเป็นประจำ เช่น งานสารบรรณ งานธุรการของหน่วยงาน งานด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงานกับหน่วยงาน และหน่วยงานกับชุมชน การจัดประชุมชาวบ้าน การทำแผนพัฒนาชุมชน งานระบบข้อมูลเพื่อการพัฒนา เช่น การสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน การจัดการข้อมูลการพัฒนาชุมชน การบันทึกข้อมูล งานฝึกอบรมและพัฒนากลุ่มหรือองค์กรชุมชนต่าง ๆ วิธีดำเนินงานให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคมของภาครัฐ เป็นภารกิจหรือบทบาทหน้าที่เบื้องต้นของนักพัฒนาชุมชน เรียนรู้เทคนิควิธีการ กระบวนการทำงานต่าง ๆ ทั้งในสำนักงานและพื้นที่ชุมชนของนักพัฒนาของหน่วยงาน ภาครัฐหรือเอกชน การฝึกทักษะการเรียนรู้ การปรับตัวใช้ชีวิตในชุมชน การมีส่วนร่วมกับประชาชนการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาชุมชนจริง คือ ทำการศึกษาชุมชน ศึกษาการดำเนินงานพัฒนาชุมชนของหน่วยงานต่าง ๆ และนักพัฒนาในพื้นที่ฝึกประสบการณ์ ผลกระทบของการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ศึกษาปัญหาความต้องการของชุมชน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนต่างๆ ที่ประชาชนดำเนินการ และรวมถึงการสร้างโอกาสในการจัดทำโครงการแก้ไขปัญหา และพัฒนาชุมชนร่วมกับประชาชนในระหว่างที่ไปฝึกปฏิบัติงานในชุมชนด้วย

ทั้งนี้ม้งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อาทิ สุเทวี คงคุณ (2556 : บทคัดย่อ) วิฑิตวิธดา แสงสว่างและคณะ (2551 : ก) พรพรรณราย เทียมทันและอนูวัติ คุณแก้ว (2552 : บทคัดย่อ) และเกียรติวิวัฒน์ วิชญาภาบุญ (2553 : 71) ที่พบว่า จุดเด่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏที่หน่วยงานรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์พึงพอใจ ได้แก่ วางตนอยู่ในระเบียบวินัยของสถานประกอบการ รองลงมาคือความซื่อสัตย์ สุจริต สุภาพอ่อนน้อม รู้จักกาลเทศะ ตรงต่อเวลา มีน้ำใจ ให้ความร่วมมือ และร่วมงานกับผู้อื่นได้ มีความตั้งใจ อดทน ขยันขันแข็ง ส่วนจุดด้อยของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่หน่วยงานรับนักศึกษาฝึก

ประสบการณ์เห็นว่าควรปรับปรุง คือ การมีความรู้และทักษะคอมพิวเตอร์ในการทำงาน ขาดความรอบคอบในการปฏิบัติงาน และการมีจิตสำนึกที่ดี รู้จักประมาณตน ยับยั้งชั่งใจ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชนนั้น ที่ผ่านมามีนักศึกษา นักศึกษามีวิธีการทำงาน คือ เริ่มต้นเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือ เช่น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตการณ์ ฯลฯ แล้วสรุปว่าชุมชนมีปัญหา โดยขาดการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะการใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลแค่เพียงอย่างเดียวนั้นทำให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนา เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาเพียงผู้ให้ข้อมูลเท่านั้น และอาจไม่ทราบเสียด้วยซ้ำว่าพื้นที่หรือชุมชนที่ตัวเองอาศัยอยู่มีศักยภาพในการพัฒนาชุมชนในระดับใด หรือจะสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการพัฒนาได้อย่างไร การกระทำดังกล่าวจึงไม่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน ที่จะสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียนว่ามีความพร้อมที่จะจบออกไปประกอบอาชีพเป็นนักพัฒนาได้อย่างภาคภูมิใจ

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 จึงเป็นการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษา ได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านการพัฒนาชุมชนกับองค์กรหรือหน่วยงาน เพื่อให้ได้รับความรู้ เพิ่มทักษะ เจตคติ และประสบการณ์ในอาชีพพัฒนาชุมชน โดยให้นักศึกษาเข้าไปใช้ชีวิตในชุมชน เพื่อศึกษาชุมชน ฝึกการดำเนินชีวิต ตลอดจนฝึกการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน ตามแบบอย่างของเจ้าหน้าที่ระดับต่างๆ ทั้งของภาครัฐและส่วนท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การพัฒนาบุคลิกภาพและส่งเสริมประสบการณ์เพื่อเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อสังคมในอนาคต ดังนั้นการวิจัยเรื่อง การนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จะมีประโยชน์ต่อการเตรียมความพร้อมของหลักสูตรก่อนที่จะจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแบบสหกิจศึกษา และการจัดการเรียนการสอนของรายวิชาดังกล่าวให้สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานที่รับนักศึกษาฝึกประสบการณ์ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาของการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

3.1 ประชากรในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ใช้ประชากรในการวิจัยคือ

นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554) ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มประชากร

หมู่เรียน	ปีการศึกษา 2560		รวมทั้งหมด
	ชาย	หญิง	
ศ.5701	5	28	33
ศ.5702	4	28	32
ศ.5703	4	29	33
รวม	13	85	98

ที่มา : บัญชีรายชื่อนักศึกษาที่ถูกส่งออกฝึกประสบการณ์ฯ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560

3.2 ระยะเวลาที่ทำการวิจัย

การวิจัยเรื่องการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ใช้ระยะเวลาเก็บข้อมูลระหว่างเดือน สิงหาคม - ธันวาคม 2560

3.3 ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่ในการวิจัย คือ สำนักงานพัฒนาชุมชนระดับอำเภอและระดับจังหวัด ในเขตจังหวัดขอนแก่น จังหวัดหนองบัวลำภูและจังหวัดเลย ที่รับนักศึกษาเข้ารับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน เท่านั้น

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเฉพาะด้านการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เท่านั้น

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ผลจากการแจกแบบสอบถามทั้งหมด 98 ชุด ได้รับตอบกลับมา 92 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.88 ถือว่าได้รับกลับมาเพียงพอที่จะอนุมานไปถึงกลุ่มประชากรทั้งหมดได้ เพราะตรวจสอบแล้วครอบคลุมพื้นที่การฝึกประสบการณ์ทั้ง 33 สำนักงานพัฒนาชุมชน ในเขตจังหวัดขอนแก่น จังหวัดหนองบัวลำภูและจังหวัดเลย

2. เมื่อได้แบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์แล้วนำเสนอเปรียบเทียบตารางด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบการพรรณนาจากข้อมูล การสังเกตและสอบถามจากพี่เลี้ยงในสำนักงาน

3. การแปลความหมายข้อมูลที่เป็นค่าเฉลี่ย กำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 121)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

3.5 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

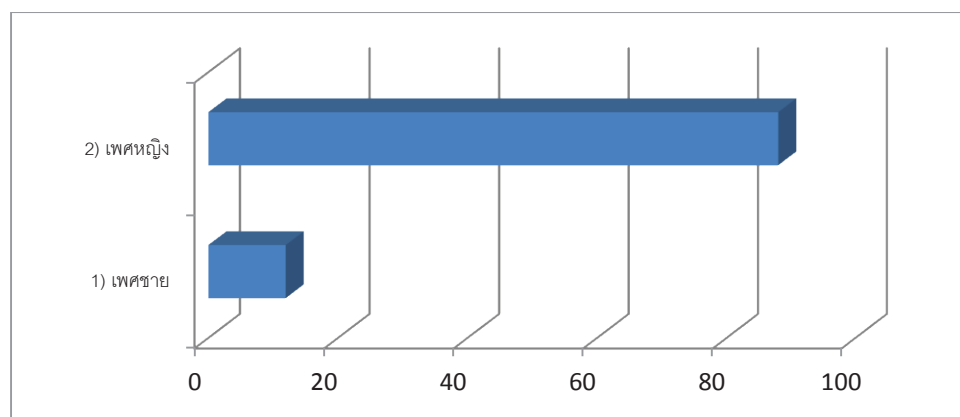
การวิจัยเรื่องการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

- 1) จัดทำเอกสารข้อมูลการวิจัยก่อนออกฝึกประสบการณ์ฯ
- 2) เมื่อเปิดเรียน ผู้สอนชี้แจงรายละเอียดของการเป็นกลุ่มในการวิจัยให้ผู้เรียนได้รับรู้
- 3) อธิบายกิจกรรมทั้งหมดให้ผู้เรียนรับทราบ
- 4) อธิบายการตอบแบบสอบถามการวิจัยพร้อมการนำเสนอ
- 5) ดำเนินการวิจัยพร้อมกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ไปพร้อมกัน
- 6) ผู้วิจัยออกติดตาม ตรวจสอบข้อมูลบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในหน่วยงาน
- 7) สรุปผลการวิจัยเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. ผลการวิจัย

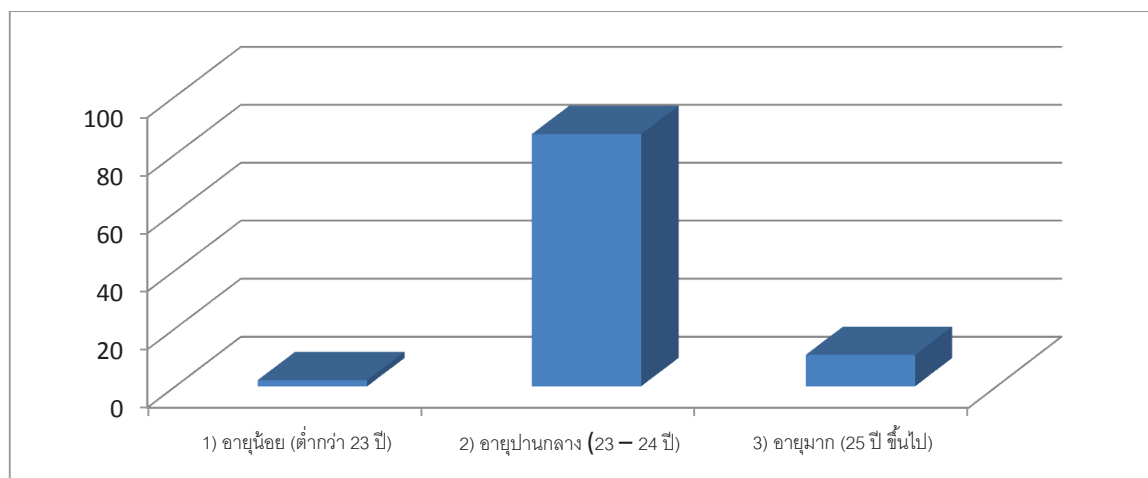
4.1 ด้านปัจจัยส่วนบุคคล

1) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชนที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 2534802 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 88.04 เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 11.96 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 สัดส่วนประชากรในการวิจัยจำแนกตามเพศ

2) ด้านกลุ่มอายุพบว่า นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 2534802 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ส่วนใหญ่มีกลุ่มอายุระดับปานกลาง (23 – 24 ปี) พบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.96 รองลงมาได้แก่กลุ่มอายุมาก (25 ปี ขึ้นไป) คิดเป็นร้อยละ 10.87 ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 สัดส่วนประชากรในการวิจัยจำแนกตามกลุ่มอายุ

4.2 ด้านระดับความคิดเห็นต่อการนำความรู้ไปใช้

1) ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พบว่าโดยภาพรวมนักศึกษามีการนำหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57, S.D.=0.55$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษานำความรู้ ข้อ 8) การเริ่มต้นทำงานกับกลุ่มผู้นำก่อนไปใช้มากที่สุด พบในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68, S.D.=0.47$) ส่วนข้อคำถามที่นักศึกษามีการนำความรู้ไปใช้ในลำดับรองลงมา คือข้อ 7) การใช้หลักการประสานงาน และข้อ 2) การยึดประชาชนเป็นหลักในการพัฒนาพบในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65 S.D.=0.52$ และ $4.63 S.D.=0.56$) ทั้งสองกรณี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงระดับความคิดเห็นต่อการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้

ข้อความ	ระดับความคิดเห็นต่อการนำไปใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการพัฒนาชุมชน			
1) การพัฒนาชุมชนทุก ๆ ด้านไปพร้อมกัน	4.54	0.57	ใช้ในระดับมากที่สุด
2) การยึดประชาชนเป็นหลักในการพัฒนา	4.63	0.56	ใช้ในระดับมากที่สุด
3) การดำเนินงานแบบค่อยเป็นค่อยไป	4.49	0.57	ใช้ในระดับมาก
4) การคำนึงถึงวัฒนธรรมของชุมชนเป็นหลัก	4.54	0.57	ใช้ในระดับมากที่สุด
5) การพยายามใช้ทรัพยากรในชุมชนให้มากที่สุด	4.58	0.57	ใช้ในระดับมากที่สุด
6) การยึดหลักประชาธิปไตยในการดำเนินงาน	4.61	0.49	ใช้ในระดับมากที่สุด
7) การใช้หลักการประสานงาน	4.65	0.52	ใช้ในระดับมากที่สุด
8) การเริ่มต้นทำงานกับกลุ่มผู้นำก่อน	4.68	0.47	ใช้ในระดับมากที่สุด
9) การดำเนินงานต้องให้สอดคล้องกับนโยบายของชาติ	4.44	0.57	ใช้ในระดับมาก
10) การปลูกฝังความเชื่อมั่นในตนเองให้กับประชาชน	4.54	0.60	ใช้ในระดับมากที่สุด
รวม	4.57	0.55	ใช้ในระดับมากที่สุด

2) ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการนำความรู้ด้านการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พบว่าโดยภาพรวมนักศึกษามีการนำหลักการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาชุมชนไปใช้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67, S.D.=0.52$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษานำความรู้ ข้อ 1) การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการคิดโครงการ นำไปใช้มากที่สุด พบในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71, S.D.=0.53$) ส่วนข้อคำถามที่นักศึกษามีการนำความรู้ไปใช้ในลำดับรองลงมา คือข้อ 5) การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากโครงการ และข้อ 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการ พบในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69, S.D.=0.53$ และ $4.68, S.D.=0.47$) ทั้งสองกรณี ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงระดับความคิดเห็นต่อการนำความรู้ด้านหลักการมีส่วนร่วมไปใช้

ข้อความ	ระดับความคิดเห็นต่อการนำไปใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาชุมชน			
1) การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการคิดโครงการ	4.71	0.53	ใช้ในระดับมากที่สุด
2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนโครงการ	4.65	0.55	ใช้ในระดับมากที่สุด
3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการ	4.68	0.47	ใช้ในระดับมากที่สุด
4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ	4.63	0.52	ใช้ในระดับมากที่สุด
5) การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากโครงการ	4.69	0.53	ใช้ในระดับมากที่สุด
รวม	4.67	0.52	ใช้ในระดับมากที่สุด

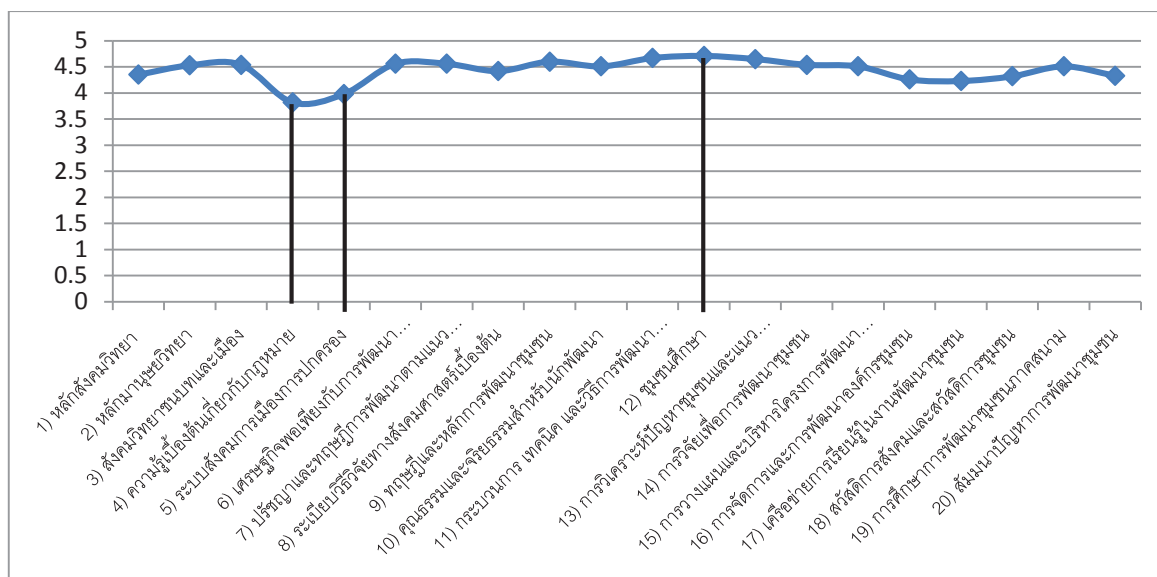
3) ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการนำความรู้ด้านการนำความรู้วิชาเนื้อหาหลัก (วิชาบังคับ/วิชาเนื้อหาแกน) ไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พบว่าโดยภาพรวมนักศึกษามีการนำหลักการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาชุมชนไปใช้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43, S.D.=0.59$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษานำความรู้ ข้อ 12) วิชาชุมชนศึกษา นำไปใช้มากที่สุด พบในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71, S.D.=0.45$) ส่วนข้อคำถามที่นักศึกษามีการนำความรู้ไปใช้ในลำดับรองลงมา คือข้อ 11) วิชากระบวนการ เทคนิค และวิธีการพัฒนาชุมชน และข้อ 13) วิชาการวิเคราะห์ปัญหาชุมชนและแนวทางการพัฒนา พบในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67, S.D.=0.55$ และ $4.65, S.D.=0.54$) ทั้งสองกรณี ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงระดับความคิดเห็นต่อการนำความรู้ด้านวิชาเนื้อหาหลัก (วิชาบังคับ/วิชาเนื้อหาแกน) ไปใช้

ข้อความ	ระดับความคิดเห็นต่อการนำไปใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
3. การนำความรู้วิชาเนื้อหาหลัก (วิชาบังคับ/วิชาเนื้อหาแกน) ไปใช้ในการฝึกประสบการณ์			
1) วิชาหลักสังคมวิทยา	4.35	0.55	ใช้ในระดับมาก
2) วิชาหลักมานุษยวิทยา	4.53	0.54	ใช้ในระดับมากที่สุด
3) วิชาสังคมวิทยาชนบทและเมือง	4.54	0.60	ใช้ในระดับมากที่สุด
4) วิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย	3.82	0.78	ใช้ในระดับมาก
5) วิชาระบบสังคมการเมืองการปกครองไทยกับการพัฒนา	3.98	0.69	ใช้ในระดับมาก
6) วิชาเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	4.56	0.48	ใช้ในระดับมากที่สุด
7) วิชาปรัชญาและทฤษฎีการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ	4.56	0.54	ใช้ในระดับมากที่สุด
8) วิชาระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น	4.42	0.63	ใช้ในระดับมาก
9) วิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน	4.60	0.49	ใช้ในระดับมากที่สุด
10) วิชาคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักพัฒนา	4.51	0.60	ใช้ในระดับมากที่สุด
11) วิชากระบวนการ เทคนิค และวิธีการพัฒนาชุมชน	4.67	0.55	ใช้ในระดับมากที่สุด
12) วิชาชุมชนศึกษา	4.71	0.45	ใช้ในระดับมากที่สุด
13) วิชาการวิเคราะห์ปัญหาชุมชนและแนวทางการพัฒนา	4.65	0.54	ใช้ในระดับมากที่สุด
14) วิชาการวิจัยเพื่อการพัฒนาชุมชน	4.54	0.54	ใช้ในระดับมากที่สุด
15) วิชาการวางแผนและบริหารโครงการพัฒนาชุมชน	4.51	0.60	ใช้ในระดับมากที่สุด
16) วิชาการจัดการและการพัฒนาองค์กรชุมชน	4.26	0.61	ใช้ในระดับมาก
17) วิชาเครือข่ายการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน	4.23	0.73	ใช้ในระดับมาก
18) วิชาสวัสดิการสังคมและสวัสดิการชุมชน	4.32	0.66	ใช้ในระดับมาก
19) วิชาการศึกษาการพัฒนาชุมชนภาคสนาม	4.51	0.60	ใช้ในระดับมากที่สุด
20) วิชาสัมมนาปัญหาการพัฒนาชุมชน	4.33	0.66	ใช้ในระดับมาก
รวม	4.43	0.59	ใช้ในระดับมาก

เมื่อนำข้อมูลจากตารางมาวิเคราะห์ด้วยกราฟ จะพบว่าส่วนใหญ่แล้วรายวิชาเนื้อหาหลัก (วิชาบังคับ/วิชาเนื้อหาแกน) มีความสำคัญและถูกนำไปใช้ในระดับมากถึงมากที่สุด แต่มีบางรายวิชาที่นักศึกษายังเห็นว่าได้ใช้ประโยชน์บ้างแต่น้อยกว่ารายวิชาอื่นๆ ได้แก่ รายวิชา ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย และรายวิชา ระบบสังคมการเมืองการปกครองไทยฯ ที่สาขาต้องทำความเข้าใจให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการเรียนในรายวิชาดังกล่าว

ภาพที่ 3 ระดับความคิดเห็นต่อการนำความรู้ด้านวิชาเนื้อหาหลักไปใช้

4.3 ด้านปัญหาของการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาขาดทักษะการพูดต่อหน้าชุมชน ขาดไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า รวมไปถึงการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนทั้งหมด เพราะใช้เวลาในหน่วยงานมากเกินไป ขาดการนำความรู้ไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพขาดความชัดเจนในการทำเวทีวิเคราะห์ข้อมูล และการเก็บข้อมูลไม่เหมือนกับการเก็บข้อมูลที่เรียนมา มีรายละเอียดดังนี้

4.3.1 ความคิดเห็นของนักศึกษา

- 1) ขาดทักษะการพูดต่อหน้าชุมชน ไม่สามารถพูดได้ทันทีที่ได้รับการร้องขอ
- 2) ขาดความชำนาญในการจัดเวทีวิเคราะห์ข้อมูลและคืนข้อมูลชุมชน
- 3) ขาดทักษะวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การทำโครงการแก้ไขปัญหาของชุมชน

4.3.2 ความคิดเห็นของหน่วยงานต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา

1) จุดเด่นของนักศึกษา

- 1.1) มีความสนใจ ตั้งใจ และความสามารถที่จะเรียนรู้งานที่พี่เลี้ยงในหน่วยงานสอนงานให้และปฏิบัติได้ดีพอสมควรแต่ต้องเป็นงานที่ง่าย ไม่มีความซับซ้อนมากนัก
- 1.2) มีความสามารถเฉพาะตัวดี เช่น สามารถเป็นวิทยากร พูดในที่ชุมชนเองได้ดีพอสมควรหลังจากที่ได้รับการแนะนำ หรือผ่านการฝึกทักษะการพูดจากพี่เลี้ยงแล้วระยะหนึ่ง
- 1.3) ปรับตัวใช้ชีวิตในชุมชนได้ดีพอสมควร เป็นที่รักใคร่ของชาวบ้านในหมู่บ้าน

2) ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนานักศึกษาให้ดีขึ้น

- 2.1) ทักษะในการพูด ปัญหาที่พบจากนักศึกษา อาทิ บางคนพูดน้อย ขาดการมีมนุษยสัมพันธ์ในหน่วยงาน มีนิสัยขี้อาย ขาดความมั่นใจในการตั้งคำถาม เป็นวิทยากรกระบวนการกลุ่มไม่ได้แบ่งเวลาไม่เป็นโดยเฉพาะการใช้โทรศัพท์ในเวลาทำงาน

2.2) ขาดการเรียนรู้ในทักษะที่นักพัฒนาชุมชนต้องใช้ประกอบการทำงาน เช่น การจัดกิจกรรมนันทนาการ การเป็นผู้ที่แสดงออกถึงความเป็นผู้นำในการฝึกอบรม เป็นต้น

2.3) ขาดความอดทน เช่น นักศึกษาไม่เดินสร้างสัมพันธ์กับชาวบ้านแต่ใช้การขับมอเตอร์ไซด์ไปบ้านที่ต้องการ หรือแม้แต่การเก็บข้อมูลชุมชน นักศึกษากลับแต่ร้อน กลัวมืด ไม่เข้าใจภารกิจหน้าที่ วิธีการทำงานของนักพัฒนาอย่างแท้จริง และบางกรณีแสดงให้เห็นถึงการขาดความอดทน อาทิ

2.3.1) การทำงานนอกเวลาราชการไม่ได้ (พี่เลี้ยงพาไปจัดประชุมชาวบ้าน ทำแผนชุมชน แต่นักศึกษาแจ้งว่ากลัวว่าจะกลับดึก อันตรายในขณะที่พี่เลี้ยงยินดีรับส่งถึงบ้านพัก)

2.3.2) ทำงานเท่าที่พี่เลี้ยงมอบหมาย ขาดความมีจิตอาสาทำงาน เมื่อทำงานที่มอบหมายเสร็จแล้วจะนั่งคอยให้มอบหมายงานใหม่ ไม่เสนอความร่วมมือในการช่วยงานอื่นๆ

2.3.3) เป็นโรคคิดถึงบ้าน เช่นในวันหยุดพี่เลี้ยงชวนออกพื้นที่ ชวนช่วยจัดงานทำบุญที่วัดของชุมชน นักศึกษามักจะปฏิเสธแล้วแอบกลับบ้าน

2.4) ปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม

2.4.1) นักศึกษาไม่ปฏิบัติตามระเบียบของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เช่น การแต่งกายของนักศึกษาหญิงในชุมชนมักจะสวมกางเกงขาสั้นมาก เล่นการพนัน (หวย) นักศึกษาหญิงพาเพื่อนชายเข้าไปพักในชุมชน เมื่อทำการศึกษาร่วมกันเสร็จแล้วมักจะกลับไปอยู่บ้านของตัวเองโดยไม่แจ้งชุมชนหรือพี่เลี้ยงให้ทราบ

2.4.2) นักศึกษาชอบเลื่องงานด้วยการพูดโกหก เช่น พี่เลี้ยงให้ทำงาน นักศึกษาไม่อยากทำจะอ้างว่าป่วย อ้างว่าปวดแขนปวดมือ ปวดขา เป็นต้น

2.5) ความรู้ด้านการพัฒนาชุมชนที่ควรพัฒนา

2.5.1) ด้านบุคลิกภาพ นักศึกษาขาดการใฝ่เรียนรู้คุณสมบัติของนักพัฒนา โดยนักศึกษาบางส่วนไม่มีใจรักในงานที่เรียน ทำงานสุกเอาเผากินแค่ให้ผ่านกล้งงานยาก และไม่สนใจเรียนรู้งานใหม่ๆ

2.5.2) ด้านประสบการณ์ทำงานกับชุมชน นักศึกษาควรหมั่นทำกิจกรรมกับกลุ่มต่างๆ ควรหมั่นออกค่ายพัฒนา ควรหมั่นเข้าไปทำรายงานข้อมูลชุมชนบ่อยๆ เพื่อให้เกิดความเคยชิน เมื่อต้องฝึกงานจะได้มีความสามารถในการปรับตัวได้ง่าย

2.5.3) ความรู้ในกระบวนการพัฒนาชุมชน พี่เลี้ยงพบว่านักศึกษามีปัญหาหลายประการ เช่น อ้างว่าจะจัดเวทีประชุมชาวบ้านแต่ไม่ทำจริง ไม่เก็บข้อมูลจริงแต่ไปคัดลอกข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตหรือลอกข้อมูลจากรุ่นพี่ที่ฝึกงานในพื้นที่ใกล้เคียง

2.5.4) ไม่รู้ว่กระบวนการพัฒนาชุมชนคืออะไร มีขั้นตอนอย่างไร เมื่อต้องวางแผนการทำงานกับชุมชนจึงทำไม่เป็น พี่เลี้ยงต้องช่วยทำให้

2.5.5) ในงานชุมชนศึกษาสิ่งที่นักศึกษาคควรพัฒนาให้มากขึ้น ได้แก่ เรื่องการเก็บข้อมูล คิดคำถามไม่เป็น สัมภาษณ์ไม่เป็น ไม่มีการเอาข้อมูลที่เก็บมาใช้ก่อนทำการวิเคราะห์ปัญหา และนักศึกษามักจะทำงานแบบแยกส่วน คิดเชิงระบบไม่เป็น

2.5.6) ควรพัฒนาความรู้เรื่องการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การเตรียมชุมชนโดยเฉพาะในการวิเคราะห์ปัญหาความต้องการ การจัดทำโครงการ นักศึกษาส่วนมากทำงานใน

ลักษณะที่ให้หมั่นมาร่วมการจัดเวทีชุมชน ทำให้ได้ผลการวิเคราะห์ที่ผิดวัตถุประสงค์ โครงการที่ได้จึงไม่สามารถแก้ปัญหาได้ตามที่ควรจะเป็น

5. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ผลการวิจัยพบว่า การนำความรู้ด้านหลักการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ครั้งนี้พบว่า มีบางรายวิชาที่นักศึกษาเห็นว่าได้ใช้ประโยชน์บ้างแต่น้อยกว่ารายวิชาอื่นๆ ได้แก่ รายวิชา ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่ระดับ 3.82 ทั้งนี้เนื่องจากวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย เป็นรายวิชาที่เป็นรหัสของสาขาวิชานิติศาสตร์ และต้องใช้อาจารย์จากสาขาวิชานิติศาสตร์ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งความเข้มในศาสตร์ทางกฎหมายของอาจารย์ต่างสาขาที่มุ่งหวังขัดเกลาให้นักศึกษามีความรู้ด้านกฎหมายที่ดี ทำให้การเรียนต้องท่องจำมาตราทางกฎหมายอย่างถูกต้อง ชัดเจน แม่นยำ ซึ่งค่อนข้างขัดกับบุคลิกภาพของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ที่เน้นหลักการมีส่วนร่วมในการเรียน การทำงาน การแสวงหาความมีน้ำใจและมิตรภาพแบบคนชนบท ที่มีความรักสงบและเต็มไปด้วยความมีมิตรไมตรีต่อกัน ดังที่ นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2555 : 34-35) ปาริชาติ วลัยเสถียรและคณะ (2552 : 192-204) และบัวพันธ์ พรหมพักพิง (2560 : 203-209) ที่กล่าวถึงหลักแห่งความเป็นจริงแห่งชีวิตที่นักพัฒนาชุมชนต้องยึดถือเป็นหลักในการดำเนินงานคือ ความเชื่อมั่นและความศรัทธาในมนุษยชาติ ว่ามนุษย์ทุกชีวิตมีคุณค่า และมีความหมาย มีศักดิ์ศรี และมีศักยภาพ กล่าวคือมีฐานะแห่งความเป็นมนุษย์ที่ไม่ควรจะได้รับเหยียดหยาม ดูหมิ่น เหยียดหยามจากเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเอง มีความสามารถจากการเป็นมนุษย์ที่ควรได้รับการยอมรับและทำให้ปรากฏเป็นจริงในทางปฏิบัติจากเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเอง

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการที่ศึกษานำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ในส่วนของการนำความรู้ด้านวิชาเนื้อหาหลัก (วิชาบังคับ/วิชาเนื้อหาแกน) มาใช้ในการฝึกประสบการณ์อยู่ในระดับมาก แต่เป็นลำดับน้อยที่สุดนั้น ถ้าจะให้เกิดผลดีในการจัดการเรียนการสอน ควรปรับปรุงแบบการเรียนการสอนให้ตรงตามบุคลิกภาพและความต้องการของผู้เรียน ดังเช่น เกียรติวัฒน์ วิชญาภาณูจน์ (2553 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่าสถาบันได้มีการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามกระบวนการทุกประการ แต่นักศึกษามีสมรรถภาพส่วนใหญ่ต่ำกว่าเกณฑ์ประเมิน เพราะนักศึกษาจึงไม่สามารถนำปัญหาในการเรียนการสอนในชั้นเรียนมาศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้และนักศึกษายังขาดความรู้ความสามารถในการศึกษาวิจัยในชั้นเรียนระดับมาก สอดคล้องกับ ปิณณทัต บนขุนทดและคณะ (2550 : 97 – 99) ที่ศึกษาพบว่าเนื้อหาวิชาที่มีรายละเอียดมากเกินไป ไม่เหมาะสมกับจำนวนชั่วโมง จะทำให้นักศึกษาไม่มีเวลาทบทวนวิชาที่เรียนไปแล้วก่อให้เกิดความเครียดในการเรียน และนักศึกษาต้องรับผิดชอบงานมากเกินไป ทำให้เกิดความตึงเครียดและเบื่อหน่ายอันเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาลาออกและเปลี่ยนไปเรียนวิชาอื่น

6. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะทางวิชาการ

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่านักศึกษานำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนและหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในระดับมากที่สุด ส่วนวิชาเนื้อหาหลักในบางวิชานั้นนักศึกษายังไม่สามารถระบุการนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งอาจารย์ประจำหลักสูตรวิชาการพัฒนาชุมชน ควรมีการประชุมเพื่อที่จะปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมก่อนส่งนักศึกษาหลักสูตรใหม่ออกฝึกประสบการณ์ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าเป็นการเก็บข้อมูลปีเดียว ควรมีการเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างปีที่จะส่งนักศึกษาเข้ารับการฝึกประสบการณ์ เพื่อหาแนวโน้มการพัฒนาของนักศึกษา นอกจากนั้นการวิจัยควรเป็นการวิจัยแบบผสมระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้งานที่ได้มีความน่าสนใจและตอบสนองต่อการส่งฝึกประสบการณ์สำหรับนักศึกษาที่จะฝึกสหกิจศึกษาในหลักสูตรใหม่ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ด้วยความช่วยเหลือให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะและข้อควรพัฒนาจากอาจารย์ประจำหลักสูตรการพัฒนาชุมชนทุกท่าน ที่ทั้งอบรม สั่งสอน ชี้แนะ ปฐมนิเทศและติดตามนิเทศ นักศึกษาฝึกประสบการณ์ในครั้งนี้ นอกจากนั้นผู้วิจัยขอขอบคุณนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ชั้นปีที่ 4 รหัส 57 ทุกท่าน ที่กรุณากรอกแบบสอบถามแม้จะมีความยุ่งยากหลายประการในการเรียนการสอนในภาคเรียนสุดท้ายก็ตาม

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติวัฒน์ วิษณุกาญจน์. (2553). ศึกษาสภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาพลศึกษา สถาบันการพลศึกษา. *วารสารวิชาการ สถาบันการพลศึกษา* ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม 2554. หน้า 71 – 85.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2538). *วัฒนธรรมไทยกับขบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2543). ทรรศนะ แนวคิด แนวทางในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้. *วารสารราชบัณฑิตยสถาน* ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม – มีนาคม 2554. หน้า 184 – 189.
- จิตติวรดา แสงสว่างและคณะ. (2551). *ความคาดหวัง ความคิดเห็น และความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุตรดิตถ์*: รายงานวิจัย โปรแกรมวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุตรดิตถ์.
- จิรัชญา มณีเนตร. (2550). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณลักษณะด้านการฝึกงานของนักศึกษา ที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสถานประกอบการ: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณรัชชอร์ ศรีทอง. (2558). *กระบวนการสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปาริชาติ วลัยเสถียรและคณะ. (2552). *กระบวนการ และเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพฯ : โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.)
- พรรณราย เทียมทันและอนุวัติ คุณแก้ว. (2552). *การวิจัยและพัฒนารูปแบบการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ
ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์* , มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการปรับปรุงถนนข้าวสาร ของฝ่ายโยธาสำนักงานเขตพระนคร

The satisfaction of tourists in improving Khaosan Road by the Department of
Civil affairs, Phranakhon District Office

ปรีชญา สุกันทะ
pratchaya sukanta

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ในการปรับปรุงถนนข้าวสาร ของฝ่ายโยธา สำนักงานเขตพระนคร โดยมีนักท่องเที่ยวที่มาเดิน ถนนข้าวสาร เป็นกลุ่มเป้าหมาย ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้กลุ่มตัวอย่าง 100 คน ผลการศึกษาพบว่า

1. นักท่องเที่ยวที่มาเดินถนนข้าวสาร ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 31-40 ปี สถานภาพโสด การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพ ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจและธุรกิจส่วนตัว/พนักงานบริษัท รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000-20,000 บาท มาท่องเที่ยวถนนข้าวสาร ครั้งที่ 2-5 ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในถนนข้าวสารจากอินเทอร์เน็ต และหน่วยงาน/องค์กรด้านการท่องเที่ยว

2. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการปรับปรุงถนนข้าวสารของฝ่ายโยธา สำนักงานเขตพระนคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากน้อยไปหามากได้ดังนี้ ด้านคุณภาพของพื้นที่สาธารณะ ด้านที่จัดการสัญจร และเส้นทางเดินเท้า ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของถนน และด้านทัศนียภาพและความงามทางสายตาของถนนตามลำดับ สามารถแยกเป็นรายด้านได้ดังนี้

2.1 ด้านที่จัดการสัญจร และเส้นทางเดินเท้า ในภาพรวม อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ค่าต่ำสุดคือ การกำหนดพื้นที่รับส่งผู้โดยสารให้มีความสะดวกและง่ายต่อการสัญจร ในขณะที่ค่าสูงสุดคือ ความเหมาะสมของร้านค้าบนถนนข้าวสาร

2.2 ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของถนน ในภาพรวม อยู่ในระดับพึงพอใจมาก โดยค่าต่ำสุดคือ การปรับปรุงความกว้างของช่องทางเดินให้สามารถเดินสะดวกยิ่งขึ้น การปรับปรุงรูปแบบการตั้งร้านค้าให้ดูทันสมัย และการปรับปรุงรูปแบบการตั้งแผงลอยให้มีความเป็นระเบียบมากยิ่งขึ้น เท่ากันทั้ง 3 ข้อ ในขณะที่ค่าสูงสุดคือ การกำหนดรูปแบบการใช้พื้นที่ถนนข้าวสารให้สอดคล้องกับการใช้งานช่วงเวลา

2.3 ด้านทัศนียภาพและความงามทางสายตาของถนน ในภาพรวม อยู่ในระดับพึงพอใจมาก โดยค่าต่ำสุดคือ การกำหนดรูปแบบกันสาดที่ต่อเติมให้มีสภาพดี มีรูปแบบ สี เดียวกันในขณะที่ค่าสูงสุดคือ การจัดทำป้าย ไฟฟ้า ตามจุดต่างๆให้สว่าง

2.4 ด้านคุณภาพของพื้นที่สาธารณะในภาพรวม อยู่ในระดับพึงพอใจมาก โดยค่าต่ำสุดคือ ความเหมาะสมของจุดนั่งพักสาธารณะเพียงพอ ในขณะที่ค่าสูงสุดคือ ความเหมาะสมของขนาดเส้นทางสัญจรด้วยเท้ามีความสะดวก

คำสำคัญ : ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว การปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยว การท่องเที่ยวในท้องถิ่น

Abstract

The purpose of this research is to study the level of satisfaction of tourists in improving Khaosan Road by the Department of Civil affairs, Phranakhon District Office, Bangkok Metropolitan Administration. A hundred tourists who walked on Khaosan Road are samples of this research. The questionnaire is the tool of data collection. This research state as the following issues.

1. Most of the samples are male, and their ages are between 31-40 years old. Majority of the samples are government and state-owned company agencies, business owners, and company workers. Their monthly salaries are between 10,000-20,000 Baht. Most of the samples have visited Khaosan Road 2-5 times before. They received the information about Khaosan Road from the internet and travel agencies.

2. The satisfaction of tourists on the improvement of Khaosan Road by the Civil Department, Phranakhon District Office is very high in overall. This research investigates four topics of satisfaction. According to the questionnaire, these four topics can be ranked as 1. The quality of public space 2. The location Routing and walking facilities 3. The physical environment of the road 4. The aesthetic and visual beauty of the road.

2.1 The location Routing and walking facilities: The samples satisfy with this topic. Convenience in the passenger's areas gets the lowest score. In contrast, Suitability of food shops gets the highest score on this topic.

2.2 The physical environment: The samples satisfy with this topic. The lowest score goes to the width of the walkways, the improvement of shop facade, and the regularity of the stalls on the street. Contrastingly, usage of the road which changes according to each period of the day gets the highest score.

2.3 Aesthetic and visual beauty of the road: The samples satisfy with this topic. The lowest score goes to the awnings which are different in terms of condition, color, and form. The billboard and brightness from the street light get the highest score in this topic.

2.4 The quality of public space: The samples satisfy with this topic. The sufficiency of the resting point gets the lowest score while the convenience of the walking route gets highest in this topic.

Keywords : The satisfaction of tourists, tourist attraction improvement, tourism by local government

ปัญหาและความสำคัญของการวิจัย

ปัจจุบันประเทศไทยมีการเจริญเติบโตในภาคการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก รัฐบาลทุกสมัยได้เห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวมาโดยตลอด จึงทำให้การท่องเที่ยวของประเทศไทยมีการพัฒนารูปแบบในการท่องเที่ยวที่หลากหลายเป็นอย่างมาก เนื่องจากการท่องเที่ยวสามารถนำเงินมหาศาลเข้าประเทศได้ ทำให้เกิดการว่าจ้างงาน การกระจายรายได้และการกระตุ้นเศรษฐกิจ ซึ่งการท่องเที่ยวในปัจจุบันยังมีให้เลือกหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และส่วนอื่นๆ การเติบโตของการท่องเที่ยวนำไปสู่การพัฒนารูปแบบของการท่องเที่ยว โดยการให้ความสนับสนุนจากภาครัฐให้มีส่วนร่วมของภาคประชาชนในส่วนของการท่องเที่ยว การพัฒนาถนนให้เป็นพื้นที่สาธารณะในบางเวลา โดยมีกิจกรรมและการค้าควบคู่ไปด้วย ซึ่งเรียกว่าถนนคนเดิน เมื่อแนวคิดการใช้ถนนเพื่อทำกิจกรรมสาธารณะและการท่องเที่ยวได้แพร่หลายในสังคมไทย ถนนคนเดินจึงเกิดขึ้นจากการทำตามกัน จนเกิดเป็นรูปแบบพื้นฐานที่คล้ายคลึงกัน คือ ปิดถนนบางส่วน บางเวลา และบางวัน การพัฒนาพื้นที่สาธารณะแบบถนนคนเดิน(Walking Street) ซึ่งมีรูปแบบคล้ายถนนตลาด (Market Street) เป็นการสะท้อนลักษณะของสังคมไทยในแง่ของการใช้ถนนเป็นพื้นที่สาธารณะและตลาดในเวลาเดียวกัน ถนนคนเดินยังเป็นพื้นที่ที่มีรูปแบบกิจกรรมและการปฏิสัมพันธ์ที่หลากหลายโดยมีผู้ใช้แรงงานที่หลากหลายเช่นกัน ซึ่งสะท้อนประเด็นการเป็นพื้นที่สาธารณะสำหรับคนทุกชนชั้น โดยเฉพาะกลุ่มผู้ค้าเร่ ผู้ผลิตรายย่อย นักศึกษา นักท่องเที่ยว ซึ่งเป็น การเข้ามามีส่วนร่วมของภาคประชาชนโดยเฉพาะคนในชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง

ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ถนนคนเดินประสบความสำเร็จประกอบด้วย เศรษฐกิจ ปริมาณการท่องเที่ยว ทุนทางวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ของถนนกับบริบทของเมือง หน่วยงานที่รับผิดชอบ และรวมถึงถึงลักษณะทางกายภาพและสภาพแวดล้อมของถนน การเติบโตที่รวดเร็วของการท่องเที่ยวถนนคนเดิน “ถนนข้าวสาร” หากขาดระเบียบในการจัดการที่ดี และขาดการวางแผนเพื่อรองรับสถานการณ์ในอนาคต อาจก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาเช่น ปัญหาจราจร ปัญหาความแออัด ปัญหาขยะมูลฝอย เป็นต้น ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวที่ขาดการวางแผนเหล่านี้ หากไม่ได้รับการจัดการ แก้ไข ปัญหาเหล่านี้จะย้อนมาเป็นอุปสรรคต่อการจัดการถนนคนเดิน

ถนนข้าวสารเป็นหนึ่งในถนนคนเดินเป็นที่นิยมมากของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เป็นจุดนัดพบของนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกที่มาท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร จนเรียกได้ว่าถนนข้าวสารเป็นสัญลักษณ์แห่งหนึ่งในจุดหมายของการท่องเที่ยวในประเทศไทย เป็นแหล่ง หาดทรายใต้ให้กับชาวบ้านในชุมชนใกล้เคียงและผู้ประกอบการรายย่อยในพื้นที่ หนึ่งในนโยบายการพัฒนากรุงเทพมหานคร ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี วิสัยทัศน์ประเทศไทย 4.0 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี ระยะที่ 1 และระยะที่ 2 รวมถึงความเปลี่ยนแปลงของโลกที่ไม่หยุดนิ่ง มากำหนดเป็นวาระการพัฒนากรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2561 พร้อมเดินหน้านโยบาย ปรับปรุงภูมิทัศน์ของเมืองตามแนวคิด “Now ทำจริง เห็นผลจริง” เพื่อฟื้นฟูภูมิทัศน์และสภาพของพื้นที่หรือย่านที่มีคุณค่าและความสำคัญของกรุงเทพฯ ให้เกิดความสวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย และคงความเป็นเอกลักษณ์ที่สะท้อนถึงมรดกและศิลปวัฒนธรรม ณ บริเวณถนนข้าวสาร (สำนักงานเขตพระนคร, [ออนไลน์].2561)

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจทำวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการปรับปรุงถนนข้าวสารของฝ่ายโยธา สำนักงานเขตพระนคร” สำนักงานเขตโยธา โดยฝ่ายโยธา ได้มีการปรับปรุงถนนข้าวสารเนื่องจากถนนข้าวสารเป็นจุดจอร์รถเพื่อรอและรับส่งผู้โดยสารทำให้เกิดการจราจรติดขัด มีพื้นที่จอร์รถน้อยแออัด การสร้างอาคารเติมพื้นที่ สภาพโดยรวมของห้องแถวไม่มีความทรุดโทรมตามกาลเวลา เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของผู้ใช้ประโยชน์ในอาคาร และนักท่องเที่ยว ผู้สัญจรไปมา เพื่อให้อาคารกลับมา

มั่นคงและแข็งแรง ผู้ค้าสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างปลอดภัย และฟื้นฟูภูมิทัศน์และสภาพของพื้นที่หรือย่านที่มีคุณค่าและความสำคัญของกรุงเทพฯ ให้เกิดความสวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย และคงความเป็นเอกลักษณ์ที่สะท้อน ถึงมรดกและศิลปวัฒนธรรม ณ บริเวณถนนข้าวสาร เนื่องจากเป็นย่านท่องเที่ยวที่สำคัญ มีนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก มีการทำการค้าทั้งกลางวันและกลางคืนทำให้ผู้ใช้งานบนถนนข้าวสารส่วนใหญ่ไม่ได้รับความสะดวกด้านการจราจร เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในถนนข้าวสารเกิดความประทับใจในความเป็นระเบียบ สะอาด และสวยงาม ของถนนข้าวสาร ทำให้เป็นถนนคนเดินที่มีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ผู้ค้าก็ได้ประโยชน์ในการขายสินค้าเพิ่มมากขึ้น เพราะนักท่องเที่ยวบอกต่อกันไป ในความเป็นระเบียบ สะอาด สวยงามของถนนข้าวสาร และทราบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอย่างไร และหาแนวทางในการแก้ไขและปรับปรุงการปฏิบัติงานของฝ่ายโยธา สำนักงานเขตพระนคร ให้มีความคล่องตัวและรวดเร็ว เพื่อนำไปสู่การทำงานที่ดีและมีประสิทธิภาพ สร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการปรับปรุงถนนข้าวสารของฝ่ายโยธา สำนักงานเขตพระนคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาในครั้งนี้ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการปรับปรุงถนนข้าวสารของฝ่ายโยธา สำนักงานเขตพระนคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านที่ตั้ง การสัญจร และเส้นทางเดินเท้า 2. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของถนน 3. ด้านทัศนียภาพและความงาม ทางสายตาของถนน และ 4. ด้านคุณภาพของพื้นที่สาธารณะ

2. ขอบเขตด้านประชากร การศึกษาครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างคือนักท่องเที่ยวคนไทยที่มาเดินถนนข้าวสาร โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน แบบเจาะจง จากนักท่องเที่ยวที่มาเดินถนนข้าวสาร ในช่วงเดือนสิงหาคม 2561

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการปรับปรุงถนนข้าวสารของฝ่ายโยธา สำนักงานเขตพระนคร

2. นำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการแก้ไขและปรับปรุงการปฏิบัติงานของฝ่ายโยธา สำนักงานเขตพระนคร ให้มีความคล่องตัวและรวดเร็ว เพื่อนำไปสู่การทำงานที่ดีและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเดินถนนข้าวสาร ว่ามีความรู้สึกในแง่ดีหรือไม่ดี ในปรับปรุงถนนข้าวสาร ความเป็นระเบียบ สะอาด สวยงามของถนนข้าวสาร

นักท่องเที่ยว หมายถึง นักท่องเที่ยวคนไทยที่มาเดินถนนข้าวสาร

ถนนข้าวสาร หมายถึง ถนนคนเดินเป็นที่นิยมมากของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เป็นจุดนัดพบของนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกที่มาท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร จนเรียกได้ว่าถนนข้าวสารเป็นสัญลักษณ์

แห่งหนึ่งในจุดหมายของการท่องเที่ยวในประเทศไทย เป็นแหล่งหารายได้ให้กับชาวบ้านในชุมชนใกล้เคียงและผู้ประกอบการรายย่อยในพื้นที่

ปัจจัยด้านการสัญจร และเส้นทางเดินเท้า หมายถึง ความเหมาะสมของการสัญจร จุดจอดรถ ฯลฯ

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของถนน หมายถึง ความเหมาะสมของความกว้างของถนน และทางเดินเท้า ความเหมาะสมของผิวถนน ขนาดและรูปแบบการตั้งร้านค้า และความสูงของอาคาร

ปัจจัยด้านทัศนียภาพและความงามทางสายตาของถนน หมายถึง ความสะอาดของถนน ความเหมาะสมของสิ่งปลูกสร้าง และสภาพป้าย สายไฟ ตามจุดต่างๆ

ปัจจัยด้านคุณภาพของพื้นที่สาธารณะ หมายถึง ความเหมาะสมของสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ไฟส่องสว่างทางเดินในเวลากลางคืน ตู้ATM ความเหมาะสมของจัดนั่งพัก ห้องน้ำ และคุณภาพของพื้นที่เรื่องความปลอดภัย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการปรับปรุงถนนข้าวสารของฝ่ายโยธา สำนักงานเขตพระนคร” ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิด และใช้ประกอบการทำวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความ พึงพอใจ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะ
3. ประวัติและความเป็นมาถนนข้าวสาร
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความ พึงพอใจ

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 :775) ได้ให้ความหมายของความพึงใจ หมายถึง พอใจ ชอบใจ

แนวคิดเกี่ยวกับความพึงใจนั้นนิยามศึกษาสองมิติ คือ ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน (Job Satisfaction) และความพึงพอใจในการรับบริการ (Service Satisfaction) เพื่อเป็นการสนับสนุนการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการปรับปรุงถนนข้าวสารของฝ่ายโยธา สำนักงานเขตพระนคร ผู้ศึกษาขอเสนอแนวความคิดความพึงพอใจในการรับบริการของนักวิชาการที่ได้อธิบายไว้หลายท่าน ดังต่อไปนี้

ความหมายของความพึงพอใจ

สุมนtha ไพรสุวรรณ (2549 : 6 -7) ได้รวบรวมความหมายของความพึงพอใจ บริการที่สอดคล้องกับความต้องการไว้จากนักวิชาการ ได้แก่

ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

นักวิชาการได้พัฒนาทฤษฎีที่อธิบายองค์ประกอบของความพึงพอใจและอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจ ไว้หลายทฤษฎี ดังนี้

เวอร์มา (Verma 1890 อ้างถึงใน พิทักษ์ ตรุษทิม, 2538: 33) กล่าวว่า การให้บริการที่ดี ส่วนหนึ่งขึ้นกับการเข้าถึงบริการ และได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเข้าถึงบริการ ดังนี้ 1. ความพอเพียงของบริการที่มีอยู่ คือ ความพอเพียงระหว่างบริการที่มีอยู่กับการต้องการขอรับบริการ

2. การเข้าถึงแหล่งบริการได้อย่างสะดวก โดยคำนึงถึงลักษณะที่ตั้ง การเดินทาง 3. ความสะดวก และสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งบริการได้แก่ แหล่งบริการที่ผู้รับบริการยอมรับว่า ให้ความสะดวกและมีสิ่ง

อำนวยความสะดวก 4. ความสามารถของผู้รับบริการ ในการที่จะเสียค่าใช้จ่ายสำหรับบริการ และ 5. การยอมรับคุณภาพของบริการ ซึ่งในที่นี้รวมถึงการยอมรับลักษณะของผู้ให้บริการด้วย
แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะ

แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะ

การให้บริการสาธารณะ (Public Services Delivery) ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

จอห์น ดี มิลเลท (Millet, 1954 อ้างถึงใน สุภิญญา โอภากุล, 2544 : 16-17) ได้กล่าวถึงเป้าหมายของการบริการสาธารณะว่ามีเป้าหมายที่สำคัญ คือการสร้าง ความพึงพอใจในการบริการแก่ประชาชนโดยมีหลักการหรือแนวทาง ดังนี้ 1. การให้บริการอย่างเสมอภาค 2. การให้บริการที่ตรงต่อเวลา 3. การให้บริการอย่างเพียงพอ 4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง และ 5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า

ประวัติและความเป็นมาถนนข้าวสาร

พื้นที่ตั้งถนนข้าวสารอยู่ในพื้นที่เขตรัตนโกสินทร์ชั้นใน ที่ตั้งของถนนข้าวสารอยู่ใกล้กับสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ มีการเชื่อมต่อกับพื้นที่ท่องเที่ยวได้หลายจุด และมีชุมชนอยู่ใกล้ หลายแห่งซึ่งส่วนใหญ่จะเปิดเกสต์เฮ้าส์และโรงแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ทิศเหนือ ขนานกับซอยรามบุตรี มีซอยเชื่อมกับถนนข้าวสาร ทิศใต้ขนานกับตรอกมะยม มีซอยเชื่อมกับถนนข้าวสาร ทิศตะวันออก ติดกับถนนตะนาว ทิศตะวันตก ติดกับถนนจักรพงษ์ และวัดชนะสงคราม สภาพการสัญจร ถนนสายหลัก - ถนนราชดำเนินกลาง เป็นถนนสายหลักที่อยู่ใกล้เคียงกับถนนข้าวสาร มีการจราจรสองฝั่งช่องทางจราจร มีช่องจราจรฝั่งละ 4 เลน โดยถนนข้าวสารอยู่ในฝั่งถนนราชดำเนินขาเข้าซึ่งมุ่งสู่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยโดยสามารถโดยสาร รถประจำทางสาย 70 201 503 และ 509 เพื่อมายังถนนข้าวสารได้ ซึ่งผ่านถนนราชดำเนิน โดยจะ มีท่าจอดรถโดยสารประจำทางที่ใกล้กับถนนข้าวสารคือ บริเวณหน้ากองสลากกินแบ่งรัฐบาล และ บริเวณแยกคอกวัว ถนนสายรอง ถนนสายรองที่เชื่อมต่อกับถนนข้าวสารได้แก่ ถนนตะนาวเชื่อมต่อกับทางเข้า ถนนข้าวสารทิศตะวันออก และถนนจักรพงษ์เชื่อมต่อกับทางเข้าถนนข้าวสารทิศตะวันตก ซึ่งมีการใช้พื้นที่บริเวณที่ถนนข้าวสารเชื่อมต่อกับถนนสายรองเป็นจุดรอและรับส่งผู้โดยสารของ รถตุ๊กๆ และรถแท็กซี่ ซึ่งจะผู้ใช้งานพื้นที่บริเวณนี้ค่อนข้างหนาแน่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่ปิดการจราจรบน ถนนจัดกิจกรรมถนนคนเดิน - ถนนตะนาว ถนนที่เชื่อมต่อกับถนนข้าวสาร มีการสร้างตึกแถวของคณจันที่ทำการค้าตลอดแนวของถนน ตึกแถวเหล่านี้มีสองชั้นปลูกสร้างกันมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่4-รัชการที่5 (ปรารภนา 2550) ปัจจุบันมีการใช้งานอาคารเป็นร้านค้าขายสินค้าเพื่อขายกับนักท่องเที่ยว มีการ ประดับถนนด้วยธงราวเพื่อเพิ่มบรรยากาศที่ดีให้แก่ ถนน - ถนนจักรพงษ์เป็นถนน 4 ช่องทางจราจร ความกว้าง 20.00 เมตร แบ่งเป็น ผิวจราจรกว้าง 13.80 เมตร และมีทางเดินเท้ากว้างฝั่งละ 3.00-3.20 เมตรสามารถเดินรถได้ทางเดียว สำนักหอสมุดกลาง 26 เชื่อมต่อกับถนนข้าวสารบริเวณทางเข้าทางด้านทิศตะวันตก ถนนจักรพงษ์เป็นถนนหนึ่งที่นักท่องเที่ยว มักเลือกใช้เส้นทางเนื่องจากเชื่อมต่อกับสถานที่สำคัญทางศาสนาที่มีความน่าสนใจ ดังเช่น วัดชนะสงคราม และมีวัดจักรพงษ์ - ถนนสิบสามห้าง เป็นถนนเดินรถทางเดียวจากถนนตะนาวไปถนนพระสุเมรุ ขนาด 3 ช่องทางจราจรมีความกว้าง 13.70 เมตรแบ่งเป็นผิวจราจร 11.00 เมตร และทางเท้ากว้าง 2.70 เมตร มีการจราจรที่คับคั่ง เนื่องจากเป็นจุดเชื่อมต่อของย่านการค้าบางลำพูกับถนนข้าวสารทำให้มีปริมาณรถเข้าสู่พื้นที่จำนวนมาก ประกอบกับกิจกรรมการค้าแผงลอย และมีการจอดรถข้างทางทำให้มีช่องจราจรที่แคบลง ถนนซอยที่เชื่อมต่อกับถนนข้าวสารได้แก่ ซอยรามบุตรีในทางทิศเหนือ และตรอกมะยมในทางทิศใต้ ซึ่งสามารถเชื่อมต่อกับถนนข้าวสารได้

ด้วยวิธีการเดินเท้า จักรยาน และจักรยานยนต์ ผ่านทางซอยทางเชื่อมโดยพื้นที่ในซอยทางเชื่อมมักจะมีร้านค้าให้บริการต่างๆ และมีสินค้าวางขายอยู่ด้วย ซึ่งช่วยดึงดูดให้มีผู้เข้ามาใช้งานบนถนนข้าวสารจากบริเวณใกล้เคียง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

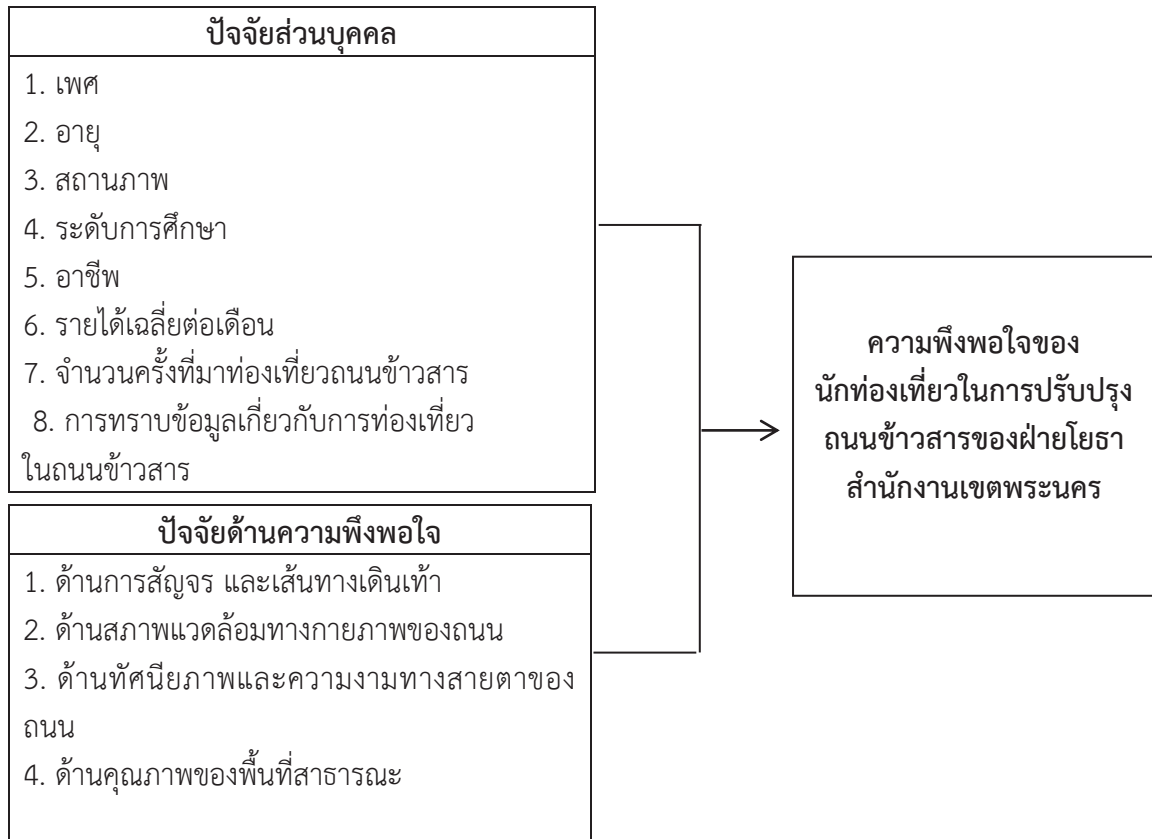
ระวีวรรณ โอฬารรัตน์มณี และวีระ สัจกุล (2555) การใช้พื้นที่สาธารณะเป็นถนนคนเดินแบบตลาดนัด เพื่อคลี่คลายความเข้าใจในปรากฏการณ์และพลวัตของการใช้ถนนเป็นพื้นที่สาธารณะ ผลวิจัยพบว่า ความเข้าใจในการใช้พื้นที่ถนนคนเดินไทยอยู่ในระดับปานกลาง สะท้อนการใช้ถนนเป็นพื้นที่สาธารณะ ผกผันตลาดนัดซึ่งเป็นหนึ่งในพื้นที่สาธารณะในวิถีไทย องค์ความรู้จากวิจัยนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงพลวัตของใช้พื้นที่สาธารณะเมืองของไทยในวิถีสังคมตะวันออกที่เป็นประโยชน์เชิงวิชาการและปฏิบัติแก่การพัฒนาพื้นที่สาธารณะเมืองงานวิจัยนี้เสนอแนะให้ทุกภาคส่วนช่วยกันระดมความรู้และประสบการณ์เพื่อพัฒนาถนนคนเดินในระยะยาว

มนัสสินี บุญมีศรีสง่า และคณะ (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาถนนคนเดินตลาด 200 ปี ปรานบุรี ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ผลการศึกษาพบว่า ถนนคนเดินตลาด 200 ปี ปรานบุรี มีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับมาก เนื่องจากมีความพร้อมในด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการมีส่วนร่วมของ ชุมชน และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับปานกลาง ยังมีข้อจำกัดในหลาย ๆ ด้านที่ต้องพัฒนา อาทิ ป้ายบอกทาง ห้องสุขา ที่จอดรถ เป็นต้น แนวทางการพัฒนาถนนคนเดินตลาด 200 ปี ปรานบุรี ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า ควรมีการพัฒนา 6 ด้าน คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการเข้าถึง ด้านการจัดการร้านค้า ด้านบุคลากร และด้านการบริหารจัดการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ความสำคัญการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และการมีส่วนร่วมของชุมชน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา “ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการปรับปรุงถนนข้าวสารของฝ่ายโยธา สำนักงานเขตพระนคร” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ นักท่องเที่ยวที่มาเดินถนนข้าวสาร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 100 คน เฉพาะนักท่องเที่ยวคนไทยที่มาเดินถนนข้าวสาร ในช่วงเดือน สิงหาคม 2561 เท่านั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย เพื่อสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการปรับปรุงถนนข้าวสารของฝ่ายโยธา สำนักงานเขตพระนครมี 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวที่มาเดินถนนข้าวสาร

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการปรับปรุงถนนข้าวสาร ของฝ่ายโยธา สำนักงานเขตพระนคร 4 ด้านได้แก่ 1.ด้านการสัญจร และเส้นทางเดินเท้า 2.ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของถนน 3.ด้านทัศนียภาพและความงามทางสายตาของถนน และ 4. ด้านคุณภาพของพื้นที่สาธารณะ

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคิร์ต (Likert) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

โดยแต่ละระดับมีความหมายดังนี้

ระดับความพึงพอใจ	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

นำคะแนนดังกล่าวไปใช้อธิบายความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการปรับปรุงถนนข้าวสารของฝ่ายโยธา สำนักงานเขตพระนครแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด เพื่อจำแนกกลุ่มที่แตกต่างกัน ได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

$$\text{ช่วงกว้างของคะแนนระหว่างชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{5} = 0.8$$

พึงพอใจระดับคะแนน

ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด	1.00-1.80
ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย	1.81-2.60
ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง	2.61-3.40
ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก	3.41-4.20
ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด	4.21-5.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ทำหนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ถึงหัวหน้าฝ่ายโยธา สำนักงานเขตพระนคร เพื่ออนุญาตแจกแบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่มาเดินถนนชั่วคราว
2. ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. ลงรหัสข้อมูลในแบบสอบถามที่ตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์แล้ว
3. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ มีทั้งหมด 2 ส่วน ได้แก่

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ 1. เพศ 2. อายุ 3. สถานภาพ 4. ระดับการศึกษา 5. อาชีพ 6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 7. จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวถนนชั่วคราว และ 8. การทราบข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในถนนชั่วคราว

2. ความพึงพอใจ ได้แก่ 1. ด้านการสัญจร และเส้นทางเดินเท้า 2. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของถนน 3. ด้านทัศนียภาพและความงามทางสายตาของถนน และ 4. ด้านคุณภาพของพื้นที่สาธารณะ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการปรับปรุงถนนชั่วคราวของฝ่ายโยธาสำนักงานเขตพระนคร

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายข้อมูลพื้นฐานลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการปรับปรุงถนนข้าวสารของฝ่ายโยธา สำนักงานเขตพระนคร” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการปรับปรุงถนนข้าวสารของฝ่ายโยธา สำนักงานเขตพระนคร โดยมีนักท่องเที่ยวที่มาเดินถนนข้าวสาร เป็นกลุ่มเป้าหมายใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้กลุ่มตัวอย่าง 100 คน ซึ่งสรุปผลการศึกษา ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวที่มาเดินถนนข้าวสาร ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 31-40 ปี สถานภาพโสด การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพ ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจและธุรกิจส่วนตัว/พนักงานบริษัท รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท มาท่องเที่ยวถนนข้าวสาร ครั้งที่ 2-5 ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในถนนข้าวสารจากอินเทอร์เน็ต และหน่วยงาน/องค์กรด้านการท่องเที่ยว

2. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการปรับปรุงถนนข้าวสารของฝ่ายโยธา สำนักงานเขตพระนคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากน้อยไปหามากได้ดังนี้ ด้านคุณภาพของพื้นที่สาธารณะ ด้านการสัญจร และเส้นทางเดินเท้า ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของถนน และด้านทัศนียภาพและความงามทางสายตาของถนนตามลำดับ

สามารถแยกเป็นรายด้านได้ดังนี้

2.1 ด้านการสัญจร และเส้นทางเดินเท้า ในภาพรวม อยู่ในระดับพึงพอใจมาก โดยค่าต่ำสุดคือ การกำหนดพื้นที่รับส่งผู้โดยสารให้มีความสะดวกและง่ายต่อการสัญจร ในขณะที่ค่าสูงสุดคือ ความเหมาะสมของร้านค้าบนถนนข้าวสาร

2.2 ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของถนน ในภาพรวม อยู่ในระดับพึงพอใจมาก โดยค่าต่ำสุดคือ การปรับปรุงความกว้างของช่องทางเดินให้สามารถเดินสะดวกยิ่งขึ้น การปรับปรุงรูปแบบการตั้งร้านค้าให้ดูทันสมัย และการปรับปรุงรูปแบบการตั้งแผงลอยให้มีความเป็นระเบียบมากยิ่งขึ้น เท่ากันทั้ง 3 ข้อ ในขณะที่ค่าสูงสุดคือ การกำหนดรูปแบบการใช้พื้นที่ถนนข้าวสารให้สอดคล้องกับการใช้งานช่วงเวลา

2.3 ด้านทัศนียภาพและความงามทางสายตาของถนน ในภาพรวม อยู่ในระดับพึงพอใจมาก โดยค่าต่ำสุดคือ การกำหนดรูปแบบกันสาดที่ต่อเติมให้มีสภาพดี มีรูปแบบ สี เดียวกัน ในขณะที่ค่าสูงสุดคือ การจัดทำป้าย ไฟฟ้า ตามจุดต่างๆให้สว่าง

2.4 ด้านคุณภาพของพื้นที่สาธารณะในภาพรวม อยู่ในระดับพึงพอใจมาก โดยค่าต่ำสุดคือ ความเหมาะสมของจุดนั่งพักสาธารณะเพียงพอ ในขณะที่ค่าสูงสุดคือ ความเหมาะสมของขนาดเส้นทางสัญจรด้วยเท้าให้มีความสะดวก

อภิปรายผล

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการปรับปรุงถนนข้าวสารของฝ่ายโยธา สำนักงานเขตพระนคร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของมนัสสินี บุญมี ศรีสง่า และคณะ (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาถนนคนเดิน ตลาด 200 ปี ปรานบุรี ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนการศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชนถนนคนเดิน ตลาด 200 ปี ปรานบุรี อำเภอปรานบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และเพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนถนนคนเดิน ตลาด 200 ปี ปรานบุรี ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผลการศึกษาพบว่า ถนนคนเดินตลาด 200 ปี ปรานบุรี มีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับมาก เนื่องจากมีความพร้อมในด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับปานกลาง

ยังมีข้อจำกัดในหลาย ๆ ด้าน ที่ต้องพัฒนา อาทิ ป้ายบอกทาง ห้องสุขา ที่จอดรถ เป็นต้น แนวทางการพัฒนาถนนคนเดิน ตลาด 200 ปี ปรามบุรี ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่าควรมีการพัฒนา 6 ด้าน คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการเข้าถึง ด้านการจัดการร้านค้า ด้านบุคลากร และด้านการบริหารจัดการโดยการมีส่วนร่วมของ ชุมชน ความสำคัญ: การพัฒนา, แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม, การมีส่วนร่วมของชุมชน และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ 1. เสกสรรค์ ชัยนิตสมสุข (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของประชาชนต่อโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ถนนวานิช 1 (สำเพ็ง) ของกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ความ พึงพอใจของประชาชนต่อโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ถนนวานิช 1 (สำเพ็ง) ของกรุงเทพมหานครพบว่า 1.ด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ก่อนการปรับปรุงโดยรวม ประชาชนมีความพึงพอใจระดับน้อย หลังการปรับปรุงประชาชนมีความพึงพอใจระดับปานกลาง 2. ด้านการให้บริการ โดยรวมประชาชนมีความพึงพอใจต่อโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง

และ 2. ระวีวรรณ โอฬารรัตน์มณี และ วีระ สัจกุล (2555) ได้ทำวิจัยเรื่องการใช้พื้นที่สาธารณะเป็นถนนคนเดินแบบตลาดนัด ผลการศึกษาพบว่า ถนนคนเดินไทยมีลักษณะเฉพาะตัวทั้งเชิงขนาด องค์ ประกอบกายภาพ สังคม วัฒนธรรม การจัดวางและใช้พื้นที่ และการบริหารจัดการ โดยมีลักษณะร่วมกันจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำตามกันมา ถนนคนเดินไทยเน้นส่งเสริมการท่องเที่ยว เศรษฐกิจชุมชน สังคม วัฒนธรรมเป็นหลัก และเกี่ยวข้องไม่มากนักกับการสร้างเสริมสุขภาพและสิทธิเสรีภาพการเดินเท้า การอภิปรายผลวิจัยพบว่า ความเข้าใจในการใช้พื้นที่ถนนคนเดินไทยอยู่ในระดับปานกลาง สะท้อนการใช้ถนนเป็นพื้นที่สาธารณะ ผนวกตลาดนัดซึ่งเป็นหนึ่งในพื้นที่สาธารณะในวิถีไทย องค์ความรู้จากวิจัยนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงพลวัตของใช้พื้นที่สาธารณะเมืองของไทยในวิถีสังคมตะวันออกที่เป็นประโยชน์เชิงวิชาการและปฏิบัติแก่การพัฒนาพื้นที่สาธารณะเมืองงานวิจัยนี้เสนอแนะให้ทุกภาคส่วนช่วยกันระดมความรู้และประสบการณ์เพื่อพัฒนาถนนคนเดินในระยะยาว

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการปรับปรุงถนนชั่วคราวของฝ่ายโยธา สำนักงานเขตพระนคร มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. **ด้านการสัญจร และเส้นทางเดินเท้า** มีการกำหนดพื้นที่รับส่งผู้โดยสารให้มีความสะดวกและง่ายต่อการสัญจร เพราะยังมีข้อจำกัดในเรื่องของการจราจร

2. **ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของถนน** ควรปรับปรุงความกว้างของช่องทางเดินให้สามารถเดินสะดวกยิ่งขึ้น ปรับปรุงรูปแบบการตั้งร้านค้าให้ดูทันสมัย จัดตั้งร้านค้าแผงลอยให้เหมาะสม มีความเป็นระเบียบ ไม่กีดขวางทางเท้า

3. **ด้านทัศนียภาพและความงามทางสายตาของถนน** กำหนดรูปแบบ อาคาร ร้านค้า กันสาดที่ต่อเติมให้มีสภาพดี มีรูปแบบ สีเดียวกัน ช่วงเย็นถึงช่วงกลางคืน ควรเพิ่มแสงสว่าง ไฟ เพราะหากแสงสว่างน้อยเกินไป อาจส่งผลถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว เพิ่มป้ายหรือสัญลักษณ์บอกเส้นทางในการเดินทางเข้าสู่ถนนชั่วคราว

4. **ด้านคุณภาพของพื้นที่สาธารณะ** จุดนั่งพักสาธารณะมีไม่เพียงพอ แก้ไขปัญหาด้านความปลอดภัยในระหว่างเดินซื้อของ ยังมีข้อจำกัดในหลาย ๆ ด้าน ปรับปรุงสถานที่จอดรถให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนตัว แต่สถานที่จอดรถยังขาดการจัดระเบียบ นักท่องเที่ยวยังมีความกังวลกับการจอดรถ จึงควรวางแผนการพัฒนาที่จอดรถให้เป็นระบบมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไปควรวิจัยดังนี้

1. สำรวจพื้นที่สำคัญในพื้นที่เขตอื่นๆ เพื่อดำเนินกิจกรรมปรับปรุงภูมิทัศน์
2. การศึกษาในครั้งนี้มีข้อจำกัดด้านเวลา ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรใช้ระยะเวลาที่มากขึ้น
3. ควรขยายกลุ่มตัวอย่างการศึกษาไปยังนักท่องเที่ยวต่างชาติ
4. ควรศึกษาเพิ่มเติมโดยการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ราชบัณฑิตยสถาน.(2546).พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542.กรุงเทพฯ :นานมีบุ๊คพับลิเคชั่นส์ จำกัด.
- มนัสสินี บุญมีศรีสง่า และคณะ.(2556). “ แนวทางการพัฒนาถนนคนเดิน ตลาด 200 ปี ปรานบุรี”.วารสารสวนสุนันทา. ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน).
- ระวีวรรณ โอฬารรัตน์มณี และ วีระ สัจกุล.(2555). “การใช้พื้นที่สาธารณะเป็นถนนคนเดินแบบ ตลาดนัด เพื่อคลี่คลายความเข้าใจในปรากฏการณ์และพลวัตของการใช้ถนนเป็นพื้นที่ สาธารณะ”. วารสารศูนย์วิจัยและบริการวิชาการสถาปัตยกรรม.คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.ปีที่ 8 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม).
- จันทิมา จันทรสุวรรณ.(2548).ความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้บริหารต่อการปฏิบัติงานของ **ครูบรรณารักษ์ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยรามคำแหง.**
- พฤทธิสิทธิ์ บุญทน.(2536).ความพึงพอใจของลูกค้าต่อการให้บริการอย่างมีคุณภาพของธนาคาร **กรุงเทพ จำกัด(มหาชน) สาขาชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา.ภาคินพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต.คณะพัฒนาสังคม.สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**
- นารี นันตติกุล. (2545). **ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการเก็บภาษี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.**
- พิทักษ์ ตรุษทิม.(2538). **ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการให้บริการของ กรุงเทพมหานคร ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานเขตยานนาวา. ภาคินพนธ์ปริญญาพัฒน บริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**
- สุมนทนา ไพรสุวรรณา.(2549).**ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการบริหารงานกองทุนเงินทดแทน. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**
- Millet, D. John. (1954). **Management in the Public Service.** New York: McGraw-Hill.
- ถนนข้าวสาร.เข้าถึงได้จาก.[ออนไลน์].(2561).ประวัติและความเป็นมาถนนข้าวสาร.เข้าถึงได้จาก : <http://prbangkok .com>.
- สำนักงานเขตพระนคร.[ออนไลน์].(2561).เกี่ยวกับสำนักงานเขตพระนคร.สืบค้นเมื่อวันที่ 31 มิถุนายน2561 , เข้าถึงได้จาก : <https :// www.prbangkok.com>

A Qualitative Research: Reading Strategies in English Academic Reading การวิจัยเชิงคุณภาพ: กลวิธีการอ่านภาษาอังกฤษเชิงวิชาการ

Rachanok Seangpakdeejit¹, Chaatiport Muangkote Mungkunsan²,
Phakhawadee Chaisiri³, Ornpiya Maneekanon⁴
รักชนก แสงภักดีจิต¹, ชาติพร เมืองโคตร มungkunsan²,
ภควดี ไชยศิริ³, อรภียา มณีกันนท⁴

Abstract

This qualitative study aims to investigate the reading strategies in English academic readings of 39 science-oriented undergraduates from four different government universities in Thailand. It focuses on how the participants employed reading strategies to improve their reading skills, solve the problems encountered while reading, and overcome comprehension failures. The data were collected with semi-structured interviews and were transcribed and analyzed with open and axial coding techniques. The results reveal two main emergent categories of reading strategies which were actual reading strategies (AR) and textual comprehension enhancement strategies (CE) with altogether 39 individual reading strategies.

Keywords: Academic Reading, Reading strategy, Science-Oriented Students

บทคัดย่อ

การวิจัยเพื่อคุณภาพครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจกลวิธีการอ่านภาษาอังกฤษเชิงวิชาการของนักศึกษาปริญญาตรีสาขาวิทยาศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยของรัฐ 4 แห่ง จำนวน 39 คน โดยมุ่งเน้นไปยังกลวิธีการอ่านเพื่อพัฒนาทักษะด้านการอ่าน การแก้ปัญหาที่พบขณะอ่าน และการพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ การวิจัยนี้เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยใช้เทคนิคการกำหนดรหัสเพื่อจำแนกข้อมูลและการเชื่อมโยงข้อมูลที่ให้รหัสแล้ว (open and axial coding

¹Associate professor, lecturer of the Faculty of Liberal Arts, Khon Kaen University Nong Khai Campus

^{2,3,4}Lecturer of the Faculty of Liberal Arts, Khon Kaen University Nong Khai Campus
Email: rakcsa@kku.ac.th¹, chaamu@kku.ac.th², phakha@kku.ac.th³, ornpma@kku.ac.th⁴

¹รองศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการจัดการธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย

^{2,3,4}อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการจัดการธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยา

techniques) ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาใช้กลวิธีแยกย่อย 39 กลวิธี ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ actual reading strategies (AR) และ textual comprehension enhancement strategies (CE)

คำสำคัญ: การอ่านเชิงวิชาการ, กลวิธีการอ่าน, นักศึกษาศาสาวิชาวิทยาศาสตร์

1. Introduction

According to Brumfit (1980, p. 3), reading has been defined as “an extremely complex activity involving a combination of perceptual, linguistic and cognitive abilities.” While Brumfit (1980) only focused on the reader’s abilities, Goodman (1995, p. 11) has seen reading as “a psycholinguistic guessing game,” and defines reading as “a communication between the reader and the writer.” Simply, Pikulski (1997) has explained reading as the process of constructing meaning through dynamic interaction among the reader's existing knowledge, the information suggested by the text being read and the context of the reading situation. In this study, reading strategies refer to any sets of learning processes, techniques, and behaviors; whether observable or unobservable, which science-oriented undergraduates reported employing for comprehending an English academic reading text either in or outside the classroom settings. It also includes the reading strategies that they used to improve their reading skills, solve the problems encountered while reading, and overcome their failures to fully comprehend the texts.

Research works on L2 reading indicate that reading is an interactive meaning-making process in which readers utilize a large number of strategies to achieve the goal of reading comprehension (Alderson, 2000; Anderson, 1999; Carrell, 1998). Many researchers have recognized the significant role of reading strategies in reading comprehension and thus have made attempts at identifying various reading strategies (Anderson, 1991; Block, 1986; Zhang & Wu, 2009). In a review of the current development in second language reading research, Grabe (1991) has pointed out that the crucial importance of the reading skill in academic contexts had led to considerable research on reading in a second language. The relationship of the use of strategies to success in mastering a second or foreign language, as well as to various variables, has been the focus of a growing body of research over the past two decades (Green & Oxford, 1995). Understanding the strategic reading behaviors of students can result in the rigorous construction of appropriate reading lessons.

In the previous studies, Adamson (1990, 1991, 1992) has found that ESL students from different academic and cultural backgrounds displayed a wide range of academic strategies. In other words, the students performed their academic reading tasks in ways they were influenced by their own academic backgrounds and culture. Their individual learning styles and the nature of the tasks assigned were also factors which could influence the students’

use of strategies. According to Li and Munby (1996), they have found that ESL academic reading was quite deliberate, demanding and complex process in which the students actively invoked a variety of strategies such as paraphrasing, repetition, using contextual clues to predict, looking for purposes and important information, in order to understand the contexts of the academic materials. Moreover, Sheorey and Mokhtari (2001) investigated the differences in the reported use of reading strategies of native and non-native English speakers when reading academic materials. The results revealed that both US and ESL students displayed awareness of almost all of the strategies included in the survey. Interestingly, both groups attributed the same order of importance to categories of reading strategies in the survey, regardless of their reading ability: cognitive strategies, followed by metacognitive strategies, and support strategies.

Although a number of such research works on L2 reading have increased interest in students' use of reading strategies, to date there has been limited qualitative research on EFL students' use of reading strategies at the university level. Also, very few studies in this area have been conducted in Thailand, particularly with the science-oriented undergraduates or students who study in Health Science, or Science and Technology in bachelor's degree level. As a result, it is essential to investigate this issue in Thailand, specifically in the university context.

English teaching and learning in Thailand

In the Thai educational system, English is a compulsory subject that students have to study since primary schools (Ministry of Education, 2002). English courses generally become more intensive in the high schools because passing an English examination is a prerequisite for further education. In terms of learning English as a foreign language (EFL), it is suggested that students were encouraged to be autonomous learners (Ampra & Thaitae). Therefore, teachers of English should implement reading strategy instruction in order to help students form good reading habits and become autonomous readers.

Focusing on the science-oriented undergraduates in Thailand, they begin reading lengthy and authentic academic texts in the second year of their study. In spite of the importance of English reading, Thai students' reading proficiency is quite low because of the limited use of English in the students' daily life. According to Silapasatham (1999), the teaching and the learning of languages in the Thai education system is in crisis because a great number of university graduates cannot use English effectively.

Since many universities benefit from academic materials written in English, English reading proficiency becomes an extremely important requirement for the students. The students are expected to understand what they read regardless of the subject matter they study. Therefore, reading skills are of significant importance in such environments (Ozek 2006).

By strengthening reading skills, EFL students will make greater progress and attain greater development in academic areas. As improving the ability to read an academic foreign language text might be difficult, complicated and time-consuming, any strategies that may make academic reading easier have been the subject of much interest.

Consequently, this study aimed to contribute better understanding of EFL academic reading and provide useful information for both EFL instructors and EFL students about the nature of EFL academic reading comprehension. By identifying the students' use of reading strategies, the present study may give direction for teaching and learning. Moreover, it may benefit teachers in selecting appropriate course materials for their students. In addition, the findings of this study are expected to generate some implications for EFL reading lesson in universities in Thailand. This study was also expected to find answers about strategies that the students used while reading academic texts such as reading textbooks, journal articles, class handouts. The two research questions are as follows:

- 1) What strategies do EFL students apply in order to understand the English academic reading?
- 2) How do they apply these strategies while reading?

2. Research Methodology

2.1 Participants

The total number of participants in this study were 39 science-oriented undergraduates from four government universities in four different regions of Thailand. At the time of data collection, the participants were enrolled in either ESP or EAP courses. All of them were willing to participate in the study. Although no specific criteria were used to select the participants, they had to come from either the field of Health Science or Science and Technology. Within this group, there were 23 Science and Technology students, and 16 Health Science students.

2.2 Data Collection

A semi-structured interview was used as the main instrument for data collection in order to elicit information about reading strategies employed by the participants. It is regarded as one of the most powerful ways that researchers employ to understand others (Punch 2005). One of the advantages of semi-structured interview is that interviewer can make clear the questions that are ambiguous to interviewees. Besides, it is flexible and suitable for interpretive research since in the semi-structured interview, the interviewer has a general idea of where he or she wants the interview to go, and what should come out of it, but does not enter the interview with a list of predetermined question (Nunan, 1992). The interviewer used a list of questions as guidelines rather than specific questions worded identically for each participant.

In order to investigate the reading strategies of the participants, a one-to-one semi-structured interview was conducted as the main method of data collection. The interview question guide comprised two parts which were the basic information and the reading strategies. The first part of the interview concerned with basic information of the interviewees was formed with the intention to (1) develop a good relationship and trust between the interviewer and the interviewees; (2) increase the interviewees' confidence in the interview scenario; and (3) reduce the interviewees' nervousness in the interview environment (Measor, 1985 cited in Intaraprasert, 2000). Then, to explore the students reading strategies they used while reading academic texts, the problems the students encountered while reading, and how they solved those problems, the second part of the interview focused on the students' reading strategies that they employed both inside and outside a language classroom. The questions used in the interview are as follows:

Part I: Basic information

- What is your name and area of study?
- What level of English courses have already studied/ are you studying now?
- How many hours per week do you attend English classes? Do you think this is sufficient?
- How many hours per week do you spend on studying English on your own? Do you think this is sufficient?

Part II: Reading strategies

- How do you view your reading ability?
- Do you think that the ability to read English academic texts is important for your life and future career?
- What do you find difficult in English academic reading?
- What are your problems while reading English academic material? How do you solve those problems?
- How do you discover the meanings of the unknown words while reading English academic texts?
- What reading strategies do you use in and outside classes in terms of before reading, while reading and after reading?
- What do you think about your reading study from your experience?

In order to avoid the misinterpretation or misunderstanding of the questions of interviewees, whose native language was Thai, and led to the incorrect responses, the interview was conducted in Thai. The interviews were held during the first semester of the 2008 academic year and the average length of each interview was about 30-40 minutes. At the beginning of the interview session, each interviewee was requested to choose and read one academic passage from various types of reading materials, such as required textbooks,

journal articles, and articles recommended by his/her instructor. In each interview, both the interviewee and the interviewer silently read a copy of the material in an average of 15 minutes. The interview started after both parties had finished reading the passage. In the interview, the participants were requested to answer and talk to the researcher about how they managed to achieve comprehension while reading academic texts, especially an understanding of those parts of the text which they found particularly difficult. The researcher asked the participants to identify any problems found while reading and how they solve those problems and achieve comprehension. Additionally, their responses guided the subsequent questions for the interview. For example, when unfamiliar vocabulary items were mentioned as being the difficulty in comprehending and understanding a particular text, the issues would be discussed including the ways in which the students solved and overcame that difficulty.

All interviews were tape-recorded instead of taking notes. Then, all recordings were transcribed more or less verbatim after having finished interviews. Two strategies were used in order to increase the reliability and validity of the interview transcripts after having finished the first transcribing: 1) repeatedly listening to and transcribing the tape records of the interviews with two colleagues; and 2) equating the literal meanings of transcripts through back-translations by asking for assistance from friends who are university instructors.

2.2 Data Analysis

The transcribed interview data were analyzed with ‘open and axial coding’ techniques proposed by Punch (2005) and Strauss and Corbin (1998). According to Strauss and Corbin (1990 and 1998), coding serves to summarize, synthesize, and sort out the emergent themes in interviews. Strauss and Corbin (1998) have defined Open coding as “the analytic process through which concepts are identified and their properties (the general or specific characteristics or attributes of a category) and dimensions (the location of a property along a continuum or range) are discovered in data” and Axial coding as “the process of relating categories to their subcategories, termed “axial” because coding occurs around the axis of a category, linking categories at the level of properties and dimension.” For qualitative researchers, coding means creating categories from interpretation of the data and examining the pre-formed categories based on the purpose of the investigation. The data collected for this study were analyzed through Open coding, i.e. process of breaking down, examining, comparing, conceptualizing, and categorizing data (Strauss and Corbin, 1990 and 1998) in order to take the data obtained apart and to examine the discrete parts for difference and similarities, moreover the axial coding was used in order to reassemble the data fractured during open coding. Then, the transcripts were carefully read for possible codes or categories relevant to the purposes of the study. Initially, hundreds of strategies emerged from the

interviews. Thus, these strategies were as far as possible summarized and grouped. Many of the reported reading strategies frequently mentioned by the participants were consistent with other research findings, e. g. use of background knowledge, context clues, translation, prediction, and so forth. However, three reading strategies reported by the participants were singled out because they were not specifically mentioned in any past research findings. These included looking for the parallel article(s) in Thai (if any), reciting vocabulary items in rhymes, and associating the sound of a Thai word with that of a new English vocabulary item. The reading strategies were then categorized based on the definition of reading strategies for the present study mentioned earlier. Categorized data were checked by the researcher's supervisor and three other colleagues.

3. Results

The data showed that the participants actively invoked a variety of strategies in order to achieve the academic reading texts. The analysis of the data revealed a total of 39 statements which the students reported employing while reading an English academic material. Then the 39 statements were classified into two main categories: 1) actual reading strategies (henceforward "AR"); and 2) textual comprehension enhancement strategies (henceforward "CE"). A brief description of each category and the number of items within each category are given below:

Category 1: Actual reading strategies (AR) refer to the actions and procedures that the reader employs when faced with academic reading materials (28 items). This category has been abbreviated as AR in order to apply a structure and reference system to the data. The strategies in this category can be divided into three purposes as follows:

Purpose 1: *Before doing actual reading strategies (BAR) or pre-reading strategies* are techniques which the students reported employing to comprehend the academic text before doing actual reading. The interview data revealed that the participants reported eleven strategies running from BAR1 to BAR 11 which were employed before starting reading. These strategies might aid them to get some information about what they were going to read. Furthermore, the interview data showed that the participants generally felt a lot of anxiety about academic reading because they were not capable of comprehending directly in texts written in English. Before reading, they needed to know something appeared in the texts, therefore the participants depended heavily on the BAR strategies. While reading something "for fun", they might not rely on BAR as much as they did with the academic reading. The eleven BAR strategies include:

BAR 1: Looking for unfamiliar vocabulary items and searching for their meanings

BAR 2: Reading the title of the text

BAR 3: Going through the text quickly (Skimming)

BAR 4: Reading the first and the last paragraphs

BAR 5: Looking at pictures/charts/tables/figures that appear in the text

BAR 6: Looking at questions about the text (if any)

BAR 7: Scanning for main ideas

BAR 8: Thinking of one's background knowledge about the text

BAR 9: Reading the abstract or introductory part

BAR 10: Looking for the parallel article(s) in Thai (if any)

BAR 11: Predicting what might happen in the text

The examples of students' statements are as follows:

"I will look roughly through the whole passage, text, etc. which I am going to read for new words and underline them. Then I will look them up in a dictionary."

"I will glance through the text in order to check how many new vocabulary items appear. Then I will list all of them and look for their meanings. If I cannot discover the meaning of the vocabulary from my colleagues I will look up the meanings in a dictionary."

"I will read the title of the article in order to imagine what happens and think whether or not I already have some knowledge of that particular topic"

"I sometimes ask myself questions about the text based on its title, prior to my reading of the article. I will then try to answer my predicted questions"

"For my study, I have to read a large number of articles. When reading each text I begin by reading its abstract in order to discover what the article is generally all about."

For this purpose, the most frequently found strategy being reported was BAR 1 and BAR 8, respectively. The result showed that the problem of vocabulary was the most serious for this group of students. Most students reported employing dictionaries as the main instrument in searching for meanings. A large number of theories and research findings have emphasized the importance of using background knowledge in English reading. Li and Munby's study indicated that the participants gave much credit to the use of background knowledge in their L2 academic reading. They believed that background knowledge of the content was extremely important for reading and that lack of relevant background knowledge impeded their reading comprehension.

However, the participants realized that the use of BAR strategies were not necessarily effective at all times because in some situations such as in the examination, there was not enough time for pre-reading. Moreover, they stated that; though the reading strategies were

essential and useful in the process of academic reading comprehension, they did not receive any formal training in how to use strategies at school.

Purpose 2: *While doing actual reading (WAR) or while-reading strategies* are the actions and procedures readers use while working directly with the academic text. The students reported employing a range of specific strategies in order to understand and fully comprehend the academic text that they were reading. Eleven strategies running from WAR1 to WAR 11 emerged from the interview. The interview data revealed that the participants also depended heavily on the WAR strategies. Clearly the participants realized that the use of these emergent strategies played a very important role in reading. As EFL learners, they believed that they always employed at least one WAR strategy not only in reading academic materials, but also non-academic materials. These eleven strategies include:

WAR 1: Searching for the meanings of unfamiliar vocabulary items

WAR 2: Analyzing a sentence structure

WAR 3: Taking notes of the important information

WAR 4: Guessing the meaning(s) of the sentence(s) from the context

WAR 5: Rereading certain part(s) of the text

WAR 6: Reading certain part(s) of the text slowly

WAR 7: Skipping difficult part(s)

WAR 8: Highlighting important information or difficult vocabulary items by underlining

WAR 9: Highlighting important information or difficult vocabulary items by making symbol(s)

WAR 10: Translating the reading text into the student's first language

WAR 11: Making a summary of certain part(s) of the reading text in either Thai or English, or both

Some students' statements are shown below:

"Although I have already looked up the meanings of difficult words before starting reading, I will consult a dictionary again if I face new words while reading."

"If I have found some difficult parts while reading, I will try to read the whole text continuously. Then I will understand what I have read by predicting the meaning of the text from the context."

"I often ignore the difficult parts of a particular text if I can't predict the meaning of that section from the context. Later I will re-read that section in order to confirm my understanding."

"I will try to make myself understand the article by translating the text sentence by sentence—I feel that I have to use this technique in order to understand the reading. When

finishing each sentence, I will take a note of the translation. After finishing the whole text, I will attempt to understand the text by linking every sentence together.”

As mentioned above, the participants reported using at least one WAR strategy in either their academic or non-academic reading. The most often reported strategies being used were WAR 1, followed by WAR 10, WAR 7, and WAR 4, respectively. The most serious problem in the lack of understanding of academic reading texts for this group of students is the unfamiliar vocabulary items.

Translating what is read in L2 into L1 is a unique strategy for L2 readers who use their first language as a base for understanding or producing the second language (O’Malley and Chamot, 1990). Although some students reported that they had obtained high scores in English proficiency test, they still reported employing translation as a strategy to overcome their academic reading tasks. Many participants reported that they often translated individual words into Thai. While reading, the participants were unable to think directly in English. Instead, they read in English and tried to look for the meanings of unknown words in Thai. The participants also stated that they did a lot of translating by writing Thai words above, below, or next to the unfamiliar English words in the text. This can be concluded that the students depended heavily on the translation process.

Moreover, the participants also reported that they did a lot of translating when they read English text, then they translated each word of the sentence into Thai and wrote the Thai words above, below, or next to the English sentence in the text. This can be concluded that the students depended heavily on the translation process.

While reading, many of the participants decided to skip some difficult parts they encountered for the reason that they did not want to waste a lot of time on those parts which could be skipped over without losing much comprehension. Besides, the students skipped the unknown words that were considered not essential to overall comprehension. The participants assumed that sometimes after having finished reading, they would ask their friends or instructors to make sure their comprehension of the whole text was accurate after skipping some parts.

According to Li and Munby (1996) found that the participants of their study were able to use the context clues in order to predict unfamiliar words or phrases in the texts being read. They tried to guess the meanings of the words or phrases by examining their relationship with other items in the sentence. In the present study, the participants reported that they were always encouraged to use context clues to predict the unknown words that they found in the texts that they have never been trained at school. Thus, they never success in predicting

the meanings of unknown words by using this strategy. The interview data also revealed that using context clues was one of the most favored reading strategies to predict the meanings of the words, however most of the predictions were incorrect. The participants said that sometimes after the predictions, they would look up the meaning of the words in the dictionary to make sure their predictions were accurate. Nevertheless, the students frequently found that their predictions were proved wrong. Therefore, they preferred to skip words that were considered difficult and not significant to the understanding of the entire text instead of predicting the meanings of words using context clues.

Purpose 3: *After having done actual reading (AAR) or post-reading strategies* are actions or techniques which the students use to make sure of their understanding after they have finished reading. These strategies are intended to aid the reader in comprehending the text after they have finished reading such as using some methods to search for the meanings of unknown words which were ignored while reading, discussing what was read with colleagues, or preparing a summary of what was read. Six strategies running from AAR1 to AAR 6 emerged from the interview. The interview data showed that the only half of the participants reported employing some strategies after finishing reading. In other words, the participants did not depend heavily on AAR strategies. In reading something for fun, they reported not to use any strategies after reading. These six AAR strategies are:

AAR 1: Searching for the meanings of new vocabulary items skipped while reading

AAR 2: Discussing the reading text with classmate(s) or friend(s)

AAR 3: Making a summary of the whole reading text

AAR 4: Retelling oneself or other people about what has been read

AAR 5: Reviewing one's own notes

AAR 6: Translating the reading text into Thai using Thai script

Some reported statements are shown below:

“After reading, I will reread the unknown words that have been found while reading. Then, I may look for the meanings of those unknown words that I have skipped over while reading using the dictionary or asking other people after reading.”

“I like to talk with my friends after finishing reading. If I can't understand some parts, my friends can help me. On the other hand, I can try to explain the part on which they aren't clear.”

“After I have finished reading in English, I translate the whole text into Thai. I have to use this technique in order to check how much of what I have just read I can understand.”

Although many participants did not rely heavily on AAR strategies, six strategies were still reported to be employed after reading. Again, the finding has emphasized that the most serious problem reported by the participants in academic reading has been the problem of unfamiliar vocabulary items. Therefore, searching for the meanings of new vocabulary items skipped while reading (AAR 1) was reported to be employed the most frequently. It is followed by discussing what was read with the participants' classmates or friends (AAR 2), and making a summary of what was read (AAR 3).

Some participants stated that they were likely to talk and discuss what was read with their friends in order to check their understanding. While discussion, they shared their ideas of what they read. They compared the similarities and the differences between their understanding so that they did not misunderstand the context. Many participants added that when they could understand the text, they listed the important points into their notebooks and make a summary of what they read. Then they would be able to review it many times without reading the whole text.

Category 2: Textual comprehension enhancement strategies (CE) are tools to help the reader in understanding new vocabulary items found while reading (11 items). The strategies in this category can be divided into two purposes as follows:

Purpose 1: Strategies for solving problems dealing with unknown vocabulary items (*strategies for textual comprehension enhancement dealing with unknown vocabulary or CEUV*)

From the interview data, for most of the participants who were EFL students, the major problem in academic reading was the words which they did not know the meanings. They reported that they always suffered from deficiencies at the number of English vocabulary items which have influenced their reading comprehension. The interview data revealed that the participants reported five strategies running from CEUV1 to CEUV5 which were employed when they encountered unknown words while reading. They realized that the use of these emergent strategies played a very important role in reading. These strategies may aid them in comprehending what they were reading more easily.

As EFL learners, the participants believed that they always employed at least one strategy to aid them to know the meanings of unknown words not only in reading academic materials, but also non-academic materials. These emergent five strategies include:

- CEUV 1: Guessing the meaning of a new vocabulary item from the context
- CEUV 2: Looking at the root of an unknown vocabulary
- CEUV 3: Looking up the meaning of an unknown vocabulary item from electronic resources e.g. electronic dictionary (Talking dictionary), dictionary program in a computer, and the Internet
- CEUV 4: Looking up the meaning of a new vocabulary item in a dictionary either English – English or English – Thai
- CEUV 5: Asking for assistance

For example,

“While taking a reading test, I often encounter the problems of unknown vocabulary items. What I usually do is to predict the meanings of those words using the context.”

“I sometimes predict the meaning of new vocabulary items from their roots.”

“Normally I take my talking dictionary with me to the reading class because I know that I can’t read any English texts without knowing the meanings of vocabulary items. Therefore I always consult the talking dictionary....I also look up the meanings of unknown vocabulary items on the internet when I work in front of the computer.”

“I always use a dictionary whenever I encounter new vocabulary items. I always look those words up in the dictionary as I believe that it is important not to ignore new vocabulary items.”

“I may ask my teacher for the meanings of unknown words if they are technical words which can’t be looked up from a general dictionary.”

In this study, the participants depended mostly on their knowledge of vocabulary because they wanted to understand what they read. They also reported that they did not think reading was difficult if they knew the meaning of every word in the text. Therefore, they always employed some strategies to establish the meaning of every unknown word from the text. Unfortunately, they often employed ineffective strategies, e.g. predicting the meaning of unknown words from the context and often missing some important information. Thus, the strategies which the participants relied mostly on were looking up the meanings of unknown words from either electronic resources or normal dictionary which could always give them the correct definitions.

Purpose 2: Strategies to retain knowledge of newly-learned vocabulary items (*strategies for textual comprehension enhancement to retain knowledge of newly-learned vocabulary or CERKV*)

CERKV strategies are the actions and procedures the students employ after having learnt new vocabulary items in order to retain meanings of those items. Such strategies include:

- CERKV 1: Using new vocabulary items to converse with classmates and friends
- CERKV 2: Learning the meanings of new words by rote
- CERKV 3: Reciting vocabulary items in rhymes
- CERKV 4: Associating real objects with vocabulary items
- CERKV 5: Associating the sound of a Thai word with that of a new English vocabulary item
- CERKV 6: Tutoring one's classmate(s) or friend(s) the reading lessons

Some reported statements are shown below:

"I believe that after I know the meanings of new vocabulary items. If I use those words often in my daily life, I will become familiar with them and finally I will be able to remember them. I also try to talk with my friends by using the newly-learned words in our conversations."

"While reading, I always look some unknown words up in the dictionary. This can help me understand what I read....After knowing the meanings of those words, I try to memorize their meanings."

"After class, I usually write new vocabulary items that I have learnt in the lessons on pieces of A4 paper and stick them on the wall in my bedroom. I look at and memorize them when I walk pass. This can help me remember their meanings."

Most students reported not to rely mostly on these strategies. Although the interview data showed that the participants did not employ these strategies often, they realized that these strategies played a very important role in reading, especially academic reading. The purpose of these strategies is to expand and to retain the students' knowledge of English vocabulary. The most favored or most often reported strategy being used in order to retain the meaning of an unknown word was learning the meanings of new words by rote (CERKV 2), and this was followed by using new vocabulary items to converse with classmates and friends (CERKV 1).

Table 1 Description of researcher-constructed reading strategy questionnaire

Category	Description	Example	Item
1) AR	Strategies for textual comprehension in the actual reading		1-28
1.1 Purpose 1 (BAR)	Strategies employed to comprehend the text before doing the actual reading	Searching for the meanings of new vocabulary items (BAR 1); Reading the first and the last paragraphs (BAR 4)	1-11
1.2 Purpose 2 (WAR)	Strategies employed to comprehend the text while doing the actual reading	Taking notes the important information (WAR3); Guessing the meaning of the text from context (WAR 4)	12-22
1.3 Purpose 3 (AAR)	Strategies employed to comprehend the text after having done the actual reading	Making a summary of the whole reading text (AAR 3); Retelling oneself or other people about what has been read (AAR 4)	23-28

Table 1 (Cont.) Description of researcher-constructed reading strategy Questionnaire

2) CE	Strategies for textual comprehension enhancement		29-39
2.1 Purpose 1: (CEUV)	Strategies for solving problems dealing with unknown vocabulary items found while doing the actual reading	Looking at the root of a new vocabulary (CEUV 2); Looking up the meaning of a new vocabulary item in a dictionary either English – English or English – Thai (CEUV 4)	29-33
2.2 Purpose 2: (CERKV)	Strategies to retain knowledge of newly-learned vocabulary items	Associating real objects with vocabulary items (CERKV 4); Tutoring one's classmate(s) or friend(s) about what was learnt in the reading class (CERKV 6)	34-39

4. Discussions and Implications

The data of this study clearly shows that the participants had an awareness of their activities while reading English academic materials. The information provided by 39 participants revealed that English academic reading in the tertiary level was a complex process in which they consciously employed the number of strategies. They employed these strategies in order to comprehend an English academic text by improving their reading skills, solving the

problems encountered while reading, and overcoming reading comprehension difficulties. This study is significant because it provides a detailed account of the reading strategies reported to be employed by the participants in their English academic reading. It may provide empirical support for future study on reading strategies.

In general, all participants demonstrated a reliance on dictionaries both electronic dictionaries and normal dictionaries in attempts to comprehend English academic text. This strategy has been identified as characteristics of less skilled readers (Bang and Zhao, 2007). Therefore, the finding revealed that most students could be classified as less skilled readers because they relied mostly on dictionaries. Contrastingly, Bang and Zhao (2007) stated that some participants reported employing contextual clues, discussion with classmates and friends, and help of peers or teachers as ways of achieving comprehension of English academic texts, all of which have been recognized as habits of more skilled reader.

The interview data revealed that the participants were able to monitor the use of reading strategies according to how much they could understand the text and how difficult the texts were. As has been mentioned earlier, the participants typically used various strategies to help them understand the texts. From the previous study of Block (1986), Sheorey and Mokhtari (2001) Lau (2006), and Bang and Zhao (2007) indicated that some were using contextual clues, use of background knowledge, asking for assistance and translation. Moreover, Adamson (1991) pointed out that reading strategies have played an important role in students' academic reading comprehension, and those strategies will not necessarily be the same as those employed by native English speakers, since EFL students can draw on their native language and on strategies they have developed in their own countries.

Based on the findings of this study, emergent tactics for overcoming English academic reading materials can be classified into 2 groups: 1) actual reading strategies (AR); and 2) textual comprehension enhancement strategies (CE). In classifying reading strategies for the present study, it was remarkable that the reading strategies in both categories always support each other. That is, the strategies which students reported employing in order to deal with unknown vocabulary items may help them improve their reading skills in general. In addition, the actual reading strategies which students reported employing to comprehend an academic reading text may help them discover the meanings of new vocabulary items. That is, the reading strategies under the two main categories have a spiral relationship rather than linear.

The most obvious implication of this study for EFL instruction derives from the findings that the most serious problem found while reading English academic material may be the problem of unknown vocabulary items. In other words, the students' serious problem is lack of knowledge of English vocabulary. This suggests that due to the demanding nature of vocabulary learning, the teaching of vocabulary may not be productive. Furthermore, the

findings revealed that the strategies taught in English classes may not be adequate to apply in English academic reading. Carrell (1991) has pointed out that effective language reading pedagogy must include not only training and practice in the use of strategies, but more importantly, information about the significance and outcome of these strategies and the range of their utility. EFL instructors should provide their students' knowledge of strategy use and then encourage them to use the strategies while reading. According to Grabe (1991), and Bang and Zhao (2007), readers have to employ a wide range of strategies in order to read efficiently.

Although the study provides substantial information about the use of reading strategies reported by science-oriented students, there was no clear evidence that the participants had finished assignments mechanically if they did not understand the reading materials. Therefore, it would be useful to have a future research work studying this case. Additionally, in replication, another pattern of reading strategy use may be discovered if a researcher will select other groups of students to participate in the future study; for example, students with different levels of English proficiency, students studying in different disciplines, and students having different cultural backgrounds.

5. References

- Adamson, H.D. (1990). ESL students' use of academic skills in content courses. *English for Specific Purposes*, 9, 67-87.
- Adamson, H.D. (1991). Academic competence. *English for Specific Purposes*, 5, 55-79.
- Adamson, H.D. (1992). *Academic competence: Theory and classroom practice*. New York: Longman.
- Alderson, J. C. (2000). *Assessing reading*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ampra, K. & Thaithae, C. (n.d). *Thailand: Curriculum planning, development and reform*. Retrieved January 15th, 2009, from www.ibe.unesco.org/curriculum/Asia%20Networkpdf/ndrepth.pdf.
- Anderson, N.J. (1991). Individual differences in strategy use in second language reading and testing. *The Modern Language Journal*, 75(4), 460-472.
- Anderson, N.J. (1999). *Exploring second language reading*. Beijing: Foreign Language Teaching and Research Press.
- Bang, H.J. & Zhao, C.G. (2007). Reading strategies used by advanced Korean and Chinese ESL graduate students: A case study. *The Reading Matrix*, 7(1), 30-50.
- Block, E. (1986). The comprehension strategies of second language readers. *TESOL Quarterly*. 20(3): 463-494.

- Brumfit, C. J. (1980). *Problems and principles in English teaching*. Oxford: Pergamon.
- Carrell, P.L. (1998). *Can reading strategies be successfully taught?* Retrieved January 19th, 2009, from <http://www.jalt-publications.org/tlt/files/98/mar/carrell.html>.
- Carrell, P.L. (1991). Strategic reading. In J.E. Alatis (Ed.). *Georgetown University Round Table on Language and Linguistics 1991*. Georgetown University Press.
- Goodman, K. (1995). The Reading Processes. In *Interactive Approaches to Second Language Reading*. pp. 11-12. In Carrell, Patricia L., and Eskey, David E., ed. 6th Ed. Cambridge: Cambridge University Press.
- Grabe, W. (1991). Current development in second language reading research. *TESOL Quarterly*. 25(3), 375-406.
- Green, J. & Oxford, R. (1995). A closer look at learning strategies, L2 proficiency, and gender. *TESOL Quarterly*, 29(2), 261-297.
- Intaraprasert, C. (2000). *Language learning strategies employed by engineering students learning English at the tertiary level in Thailand*. Ph.D. dissertation, The University of Leeds, England.
- Lau, K. (2006). Reading Strategy Use between Chinese Good and Poor Readers: A Think-aloud Study. *Journal of Research in Reading*, 29(4), 383-399.
- Li, S. and Munby, H. (1996). Metacognitive strategies in second language academic reading: A qualitative investigation. *English for Specific Purposes*, 15(3), 199-216.
- Ministry of Education. (2002). *The handbook for basic education: Foreign language curriculum, National Education Act 2001*. Bangkok: Academic Department, Ministry of Education.
- Nunan, D. (1992). *Research methods in language learning*. Cambridge: Cambridge University Press.
- O'Malley, J.M. & Chamot, A.U. (1990). *Language strategies in second language acquisition*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ozek, Y. 2006. *A study on the use of cognitive reading strategies by ELT students*. Retrieved December 9th, 2008, from http://www.asian-efljournal.com/pta_august_07_ozec.php.
- Pikulski, J. J. (1997). *Teaching word-identification skills and strategies: balanced approach*. Retrieved June 2nd, 2005, from <http://www.eduplace.com/rdg/res/teach/def.html>.
- Punch, K.F. (2005). *Introduction to social research* (2nd ed.). London: SAGE Publications Ltd.

- Sheorey R. & Mokhtari, K. (2001). Differences in the metacognitive awareness of reading strategies among native and non-native speakers. *System*, 29(4), 431-449.
- Silapasatham, .(1999). *The development of teachers of English in primary schools*. Bangkok: The Office of the Education Council.
- Strauss, A. and Corbin, J. (1990). *Basics of qualitative research: Grounded theory procedures and techniques*. NP: Sage.
- Strauss, A., and Corbin, J. (1998). *Basic of quantitative research: Techniques and procedures for developing ground theory* (2nd ed.). Thousand Oaks, California: SAGE Publishers.
- Zhang, L.J. and Wu, A. (2009). Chinese senior high school EFL students' metacognitive awareness and reading-strategy use. *Reading in a Foreign Language*. 21(1): 31-59

สภาเด็กและเยาวชน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย เรียนรู้ประเพณีท้องถิ่น Youth Council in Dan Sai District Loei Province Learning Local Tradition

กัลยา ยศคำลือ¹

Kalaya Yotcamlue

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การเรียนรู้ประเพณีท้องถิ่นของสภาเด็กและเยาวชนอำเภอด่านซ้ายจังหวัดเลยและ 2) การสร้างเครือข่ายอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยของเยาวชน การศึกษาจากการตรวจสอบเอกสาร งานวิจัย การสังเกต การสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาเด็กและเยาวชน บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า (1) การเรียนรู้ประเพณีท้องถิ่นของเยาวชนในจังหวัดเลยเริ่มต้นจากครอบครัว การมีส่วนร่วมในประเพณีท้องถิ่น การเรียนในสถานศึกษา กิจกรรมสภาเด็กและเยาวชน (2) การสร้างเครือข่ายอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยของเยาวชนตามประเพณีฮีตสิบสองครองสิบสี่ เช่น ประเพณีนมัสการองค์พระธาตุศรีสองรัก งานประเพณีผีตาโขนในงานบุญหลวง ประเพณีบุญบั้งไฟและการเรียนรู้การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยแบบภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเยาวชนจะสนใจรูปแบบที่ดีในการอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่นจากผู้นำเมืองเลย ผู้นำในท้องถิ่นและผู้ใหญ่มาประพาดิตนเพื่ออนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่น

คำสำคัญ : สภาเด็กและเยาวชน, เรียนรู้, ประเพณีท้องถิ่น

Abstract

This article investigates two main issues— 1) culture and tradition learning of local the youths council in Dan Sai District Loei Province, and 2) networking of the youths for conserving Thai Loei local culture. Sources of data in this study are document sheets, previous researches, observation, and interviews. Local wisdom elites, youth council members, local government agencies, and school staffs are participants of the interviews. The results reveal that (1) the adolescents in Dan Sai District Loei Province learn local tradition from their family, local events, schools, and the youth council; (2) The network of local youths in Dan Sai district imitates culture conservation from their role models, such as the local leaders, or adults in their communities. In this district, there is a group of local traditions called *Heed sip song khok sip see*. These traditions consist of a local tradition of each month and fourteen folkways for local governor, such as the worship for *Phathad Srisongrak*, *Phi Ta Khon* in *Boon Luang* and local rocket festival.

Keywords : Adolescent Council, Learning, Local tradition

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย e-mail yaeduca@hotmail.com

บทนำ

การเรียนรู้ของเยาวชนไทยนอกจากจะเรียนรู้จากชีวิตในครอบครัวแล้วก็ต้องเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาตามสิทธิเด็กและเยาวชนไทย (Thai Children Right) ซึ่งการศึกษาในปัจจุบันใช้เทคโนโลยีมีบทบาทในการเรียนรู้เพื่อเตรียมเยาวชนในศตวรรษที่ 21 และให้เข้าสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 (Thailand 4.0) ตามนโยบายสร้างประเทศให้มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน เพื่อให้ได้รับการกล่อมเกลาให้รู้จักตนเองและบทบาทหน้าที่ของพลเมืองไทยที่ดี มีความรับผิดชอบที่จะกระทำเพื่อให้ชีวิตดำรงอยู่อย่างมีความสุขและเป็นที่ยอมรับของสังคม พลเมืองไทยที่ดีจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทย ซึ่งปัจจุบันในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง เมื่อเกิดโลกาภิวัตน์การแข่งขันในสังคมโลกหันมาให้ความสนใจในด้านเศรษฐกิจเป็นตัวนำทางการเมือง ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกก็เปิดเสรีการค้า การขาย รวมทั้งในอาเซียนซึ่งประเทศไทยถือว่าเป็นกลุ่มแกนนำ เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานและจะต้องเตรียมเยาวชนให้มีความรู้และพร้อมต่อการแข่งขัน

จังหวัดเลยอยู่ชายแดนริมแม่น้ำโขง มี 14 อำเภอ ชาวไทเลยนับถือศาสนาพุทธ เคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มีความเชื่อในการปฏิบัติตามฮีตสิบสองครองสิบสี่ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลยมีประเพณีทำบุญปีใหม่ ประเพณีสงกรานต์ นมัสการองค์พระธาตุศรีสองรัก ประเพณีผีตาโขนในงานบุญหลวง ประเพณีบุญบั้งไฟและการเรียนรู้การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นของเยาวชนได้ซึมซับมาตั้งแต่อยู่ในวัยเด็กเริ่มในครอบครัว ซึ่งการพัฒนาเยาวชนจะต้องเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) เป็นแผนหลักของการพัฒนาประเทศและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) การเตรียมพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย หล่อหลอมให้คนไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม เป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัยและมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564, 2560) ซึ่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 จัดให้มีสภาเด็กและเยาวชนตำบล สภาเด็กและเยาวชนเทศบาล สมาชิกคือเยาวชน อายุไม่เกิน 25 ปี ที่อยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล ดังนั้นกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเยาวชนทุกภาคส่วนจะต้องร่วมกัน การบูรณาการ โดยเฉพาะกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น การให้ความสำคัญต่อการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งจะต้องฝึกให้เยาวชนได้คิดวิเคราะห์และมีทักษะชีวิต สร้างจิตสำนึกให้มีจิตสาธารณะ รู้จักบทบาทหน้าที่ตนเอง ซึ่งเยาวชนอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลยได้เรียนรู้ประเพณีท้องถิ่นและมีส่วนร่วมในกิจกรรมในลักษณะเครือข่ายสภาเด็กและเยาวชน จะส่งผลให้เยาวชนเติบโตขึ้นเป็นคนดีต่อไป

พระราชบัญญัติสภาเด็กและเยาวชน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560” ประกาศ ณ วันที่ 11 มิถุนายน 2560

มาตรา 22 ให้องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล โดยคำแนะนำของหัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัว ในแต่ละจังหวัด จัดให้มีสภาเด็กและเยาวชนตำบล สภาเด็กและเยาวชนเทศบาล แล้วแต่กรณี ซึ่งสมาชิก

ประกอบด้วย เด็กและเยาวชนที่อยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลนั้น ให้มีคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนตำบลหรือคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนเทศบาล

มาตรา 23 สภาเด็กและเยาวชนตำบลและสภาเด็กและเยาวชนเทศบาล มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
(1) ประสานงานระหว่างสภาเด็กและเยาวชนตำบล สภาเด็กและเยาวชนเทศบาล สภาเด็กและเยาวชนอำเภอ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ของเด็กและเยาวชน (2) ส่งเสริม สนับสนุนและเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านวิชาการ การศึกษา สุขภาพ กีฬา อาชีพและวัฒนธรรมในท้องถิ่นของเด็กและเยาวชน (3) ส่งเสริม สนับสนุน ให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็นหรือแสดงออกอย่างสอดคล้องกับความรู้ความสามารถที่พัฒนาไปตามวัยของเด็กหรือเยาวชน โดยเฉพาะเรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน (4) จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถ รวมทั้งคุณธรรม และจริยธรรม (5) รวบรวมข้อมูล ข้อเสนอแนะ หรือประเมินเรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่ เพื่อส่งต่อข้อมูลดังกล่าวให้กับสภาเด็กและเยาวชนอำเภอ (6) เสนอความเห็นต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนรวมทั้งการแก้ปัญหาที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่ (7) เสนอแนะและให้ความเห็นต่อสภาเด็กและเยาวชนอำเภอ เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนในท้องถิ่น (8) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชนหรือองค์กรชุมชนที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่ (9) ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการประชุมและการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ โดยให้คณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนตำบลหรือคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนเทศบาล แล้วแต่กรณี เป็นผู้เสนอทั้งนี้ให้สอดคล้องกับข้อบังคับของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 33 คณะบริหารมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปีนับแต่วันที่ได้รับการคัดเลือก ประธานสภาหรือผู้บริหารในคณะบริหารซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับการคัดเลือกอีกได้ แต่ต้องดำรงตำแหน่งไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา 38 การดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชน และคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนให้เป็นไปตามข้อบังคับที่สภาเด็กและเยาวชนได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ ให้สภาเด็กและเยาวชนจัดให้มีการประชุมสามัญอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เว้นแต่สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทยตามมาตรา 31 วรรคสอง และให้คณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนจัดให้มีการประชุมอย่างน้อยปีละสองครั้ง (ราชกิจจานุเบกษา, 2560)

สรุป สภาเด็กและเยาวชนตำบลและสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย จะต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนา ได้รับการแก้ปัญหาที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่ให้สอดคล้องกับข้อบังคับของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย ให้นายอำเภอเป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนตำบลหรือคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนเทศบาล ให้แต่งตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนตำบลหรือคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนเทศบาล จากนั้นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปลัดเทศบาล ให้มีสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด

การเรียนรู้ของเยาวชนไทย

การเรียนรู้การอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่น ประกอบด้วยวิถีชีวิตแบบพอเพียงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมตามฮีตสิบสองครองสิบสี่ เกิดทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะการสื่อสารและความร่วมมือและทักษะชีวิตและอาชีพ (กัลยา ยศคาลือ, 2558) ผู้เรียนควรมีทิศทางการเรียนรู้ทุกด้าน ควรมี

พัฒนาการเรียนรู้ให้ครบวงจรหรือทั้ง 4 องค์ประกอบ คือ ประสบการณ์ (Experience) การสะท้อน/อภิปราย (Reflection/discussion) การทดลอง/ประยุกต์แนวคิด (Experimentation/application) และความคิดรวบยอด (Concept) องค์ประกอบ องค์ประกอบทั้ง 4 มีความสัมพันธ์เป็นไปอย่างมีพลวัตร (Dynamic) เกี่ยวข้องมีผลต่อกัน ผู้สอนจะเริ่มจากจุดใดก่อนก็ได้ ส่วนใหญ่จะเริ่มจากประสบการณ์ (Experience) หรือความคิดรวบยอด (Concept) มีการแบ่งปันหรือเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วน รวม ไม่ยึดครองของส่วนรวม มาเป็นของตนเอง ซึ่งการปฏิบัติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้ปฏิบัติมีแนวคิดต่างๆ มีการพัฒนาตนเองจากกิจกรรมที่ได้เรียนรู้ ประกอบด้วย การคิดในทางบวก (Positive thinking) คือ คิดในทางที่ดีต่อคนอื่น การมีส่วนร่วม (Participation) ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม การอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืน (ทีตินา แชมมณี, 2546)

สังคมมนุษย์และความเชื่อในพิธีกรรม

ราชบัณฑิตยสถาน พจนานุกรมศัพท์ปรัชญา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายถึงความเชื่อว่าเป็นความเชื่อหมายถึงการยอมรับว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นความจริงหรือมีการดำรงอยู่จริง โดยอาศัยประสบการณ์และการอนุมาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2548)

ประโยชน์ของความเชื่อ ความเชื่อมีทั้งประโยชน์และโทษ ในที่นี้จะกล่าวถึงว่าความเชื่อมีประโยชน์บุคคล เพราะเมื่อความเชื่อถูกปลูกฝังให้ลึกลงไปจิตใจสำนึกบุคคลนั้นจะกระทำการที่ตนเองต้องการ คือ 1) ความเชื่อทำให้เกิดความมั่นใจ 2) ทำให้เกิดพลังเป็นพลังอำนาจที่เกิดขึ้นภายใน 3) ทำให้เกิดฤทธิ์ทางใจเกิดความสุขสบายใจในสิ่งที่ได้ปฏิบัติตามที่ได้เชื่อถือ 4) ทำให้นับถือศาสนาได้อย่างมั่นคง และ 5) ความเชื่อทำให้เกิดรูปธรรม

สังคมมนุษย์ทุกแห่งล้วนแต่มีระบบความเชื่อด้วยตามธรรมชาติของมนุษย์ที่รู้จักคิด รู้จักตั้งคำถามต่อเหตุการณ์ที่พบและความพยายามหาคำตอบเพื่ออธิบาย เกิดการยอมรับนับถือในเรื่องผีและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คือ เทพเจ้า และความเชื่อนั้นมีการเปลี่ยนแปลงผสมผสาน ตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไปในสังคม (พระมหาพิมลพรเมือง, 2550 : 59)

สรุป ความเชื่อประกอบด้วย แนวคิด พิธีกรรมและผู้ประกอบพิธีกรรม เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับผีนั้นจะมีพิธีกรรมและการติดต่อกับผีโดยผ่านผู้ประกอบพิธีกรรมคือ คนทรง ความเชื่อส่งผลให้มีกิจกรรมหรือพฤติกรรมทางจิตใจที่ซับซ้อน มี 3 ข้อคือ 1) ความเชื่อประเภทประสาทรศักราชประกอบด้วย อารมณ์ เช่น ความรักหรือความกลัว 2) ความเชื่อประเภทศรัทธาเป็นการยอมรับสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่ามีอยู่หรือเป็นอยู่โดยมีหลักฐานพยานสนับสนุนอยู่บ้าง เนื่องจากมีเหตุผลมากขึ้นอารมณ์ย่อมลดลง และ 3) ความเชื่อประเภทความรู้ คือ การยอมรับว่ามีจริง เพราะได้สัมผัสและมีประสบการณ์โดยตรง มีพยานหลักฐานและข้อมูลเชิงประจักษ์

ประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่

ประเพณีท้องถิ่น ฮีตสิบสองคองสิบสี่ (The tradition of twelve cottages four ngasip heater : Heed sip song khok sip see) ชาวบ้านรักชาติวิถีชีวิตรักษาประเพณีและวัฒนธรรมตาม “ฮีตสิบสองคองสิบสี่” ไว้จนถึงปัจจุบันดังนี้

เดือนอ้าย “การปรีวาสกรรม” คือ การเข้ากรรมของพระสงฆ์ประพาศวัตรโดยเคร่งครัดชั่วระยะเวลาหนึ่ง เพื่อชำระจิตใจและปลดปล่อยอาบัติ สังฆาทิเสสส่วนชาวบ้านมีหน้าที่จัดสถานที่และเตรียมอาหารให้กับพระสงฆ์ถือเป็นการทำบุญในโอกาสนั้นด้วย

เดือนยี่ “ประเพณีการทำบุญคูณลาน” คือประเพณีหลังการเก็บเกี่ยวแล้วขนข้าวขึ้นสู่ลาน นวดข้าวแล้วทำข้าวเปลือกให้เป็นกองสูงเหมือนจอมปลวก เรียกว่า “กุ่มข้าว” คล้ายการก่อเจดีย์ทราย แล้วทำพิธีบวงสรวงเจ้าแม่โสภ นิมนต์พระมาสวดมนต์ทำบุญลาน มีเทศน์เรื่องนางโสภพลองและมีพิธีสู่ขวัญข้าวก่อนการนำข้าวขึ้นยุ้งฉาง เสร็จแล้วทำพิธีเลี้ยงเจ้าที่หรือตาแฮกและเก็บฟืนไว้เพื่อหุงต้มอาหารต่อไป

เดือนสาม “บุญข้าวจี” เป็นประเพณีที่นิยมทำกันในราวกลางเดือนหรือปลายเดือนสาม คือ ภายหลังการทำบุญวันมาฆบูชา ข้าวจี คือข้าวเหนียวหนึ่งให้สุกแล้วนำมาปั้นเป็นก้อนทาเกลือเคล้าให้ทั่วและนวดให้เหนียวแล้วเสียบไม้ย่างไฟ สาเหตุที่ทำบุญข้าวจีในเดือนสามเนื่องจากเป็นเวลาที่ชาวนาหมดภาระในการทำนา ชาวนาได้ข้าวขึ้นยุ้งฉางใหม่ จึงอยากร่วมกันทำบุญข้าวจีถวายพระสงฆ์

เดือนสี่ การทำบุญมหาชาติ ประเพณี “บุญผะเหวด” หรือ บุญเดือนสี่” จะสะท้อนให้เห็นถึงความศรัทธาอันแรงกล้าในพระพุทธศาสนาซึ่งชาวนาอ้อยึดถือและปฏิบัติกันมาช้านานและอย่างเคร่งครัด การจัดงานบุญผะเหวสนั้นอยู่ที่การเทศน์เรื่องพระเวสสันดรชาดกหรือเทศน์มหาชาติมีจำนวนทั้งหมด 13 กัณฑ์ บุญผะเหวดหรืองานบุญมหาชาติ คือ งานมหากุศล ดังนั้นบรรพชนแต่โบราณจึงถือเป็นเทศกาลที่ประชาชนต้องร่วมทำบุญและได้อนุรักษ์สืบทอดต่อไป

เดือนห้า “ประเพณีสงกรานต์” สงกรานต์ถือเป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทย ซึ่งยึดถือปฏิบัติสืบเนื่องกันมาแต่โบราณ และเป็นวัฒนธรรมประจำชาติที่งดงามฝังลึกอยู่ในชีวิต ชุมชนนาอ้อยเป็นชุมชนเก่าแก่โบราณชาวบ้านยังคงดำรงวิถีชีวิตแบบโบราณอยู่และยังดำรงวิถีชีวิตตามธรรมชาติผู้คนจึงมีอายุที่ยืนยาว ดังนั้นถือเอาวันสงกรานต์เป็นวันขึ้นปีใหม่และวันผู้สูงอายุ วันงานจะมีการจัดทำกิจกรรมเกี่ยวกับผู้สูงอายุให้ผู้สูงอายุได้ร่วม เช่นการแข่งขันเตะปี๊บ การทำบุญตักบาตรในช่วงเช้า มีการแข่งขันกีฬาผู้สูงอายุ มีอาหารและเครื่องดื่มไว้คอยบริการตลอดงาน จากนั้นก็มีการรดน้ำคำหัวผู้สูงอายุ ประเพณีนี้จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ถือเป็นการเฉลิมฉลองในวันสงกรานต์ไปพร้อมกับการคาราวะผู้สูงอายุด้วย

เดือนหก “บุญบั้งไฟ” เป็นประเพณีชาวบ้านนิยมทำกันในเดือน 6 การจัดทำบุญบั้งไฟขึ้นเพื่อบูชาอารักษ์หลักเมือง เป็นประเพณีทำบุญขอฝนจากพญาแถน เพื่อให้ฝนตกต้องตามฤดูกาลบางคนหรือวัวควายอาจเกิดป่วยเป็นโรคต่างๆ บ้างเป็นต้น มีความเชื่อว่าเมื่อทำบุญดังกล่าวแล้ว ฝนฟ้าจะอุดมสมบูรณ์ จะอยู่เย็นเป็นสุข เพราะมีอาหารข้าวปลาที่บริบูรณ์ทั้งปราศจากโรคภัยด้วยการทำบุญเดือนหก เป็นงานสำคัญก่อนการทำนา ชาวบ้านจะนำเอาบั้งไฟมาจุดประชันขันแข่งกัน จุดบั้งไฟแข่งกันถ้าของใครทำมาดีบั้งไฟขึ้นสูงสุดก็จะชนะ แต่ถ้าบั้งไฟแตกจะแพ้ และลงโทษโดยการจับโยนลงโคลนหรือตมซึ่งเป็นที่สนุกสนานอย่างยิ่ง

เดือนเจ็ด “บุญซำฮะ” หรือ บุญเดือนเจ็ดทำเพื่อชำระล้างสิ่งสกปรกออกจากร่างกาย และทำจิตใจให้สดใส คำว่าซำฮะหรือชำระ หมายถึง ทำให้สะอาด ปราศจากมลทินโทษ การทำให้สะอาดนั้นมีอยู่ 2 อย่างคือ 1) ความสกปรก ภายนอก ได้แก่ร่างกาย เสื้อผ้า อาหาร การกินที่อยู่อาศัย สกปรก และ 2) ความสกปรกภายใน ได้แก่จิตใจ เกิด ความโลภ โกรธหลง ตามฮิตสืบสอง มีว่าพอเมื่อเดือนเจ็ดให้พากันบูชาเทวดาอารักษ์หลักเมืองทั้งหมัดศักดิ์ด้วย เพื่อขอความคุ้มครองจากเทวดาอารักษ์ ตอนเย็นนิมนต์พระสงฆ์มาเจริญพระพุทธมนต์ ตอนเช้าของวันรุ่งขึ้น ชาวบ้านจะนำข้าวปลาอาหารมาทำบุญตักบาตร เลี้ยงพระถวายจังหัน เมื่อพระสงฆ์ฉันเสร็จแล้วจะให้พรและรดน้ำมนต์ให้กับชาวบ้านที่มาในงานทุกคนจะเอาขันน้ำมนต์ ด้ายผูกแขน ขนกวอดทรายกลับไปที่บ้านเรือนของตนเอง แล้วนำน้ำมนต์ไปประพรมให้แก่ทุกคนให้ครอบครัว ตลอดจนบ้านเรือน วัว ควายเอาด้ายผูกแขนลูกหลานทุกคน เชื่อว่าจะนำความสุขและสิริมงคลมาสู่สมาชิกทุกคน

เดือนแปด “บุญเข้าพรรษา” ชาวบ้านถือเอาวันขึ้น 15 ค่ำ เดือนแปด เป็นวันทำบุญเข้าพรรษาได้แก่ พระภิกษุสามเณร อยู่ประจำวัดใดวัดหนึ่งตลอด 3 เดือนตั้งแต่วันแรม 1 ค่ำ เดือนแปด ถึงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือนสิบเอ็ด ห้ามมิให้พระภิกษุสามเณรไปค้างคืนที่อื่น นอกจากไปด้วยสัตตาคหณียะคือ การไปค้างคืนนอกวัดในระหว่างอยู่จำพรรษา เมื่อมีเหตุจำเป็น ประกอบด้วย 1) สหธรรมิก (ผู้มีธรรมอันร่วมกัน) หรือมารดาบิดาป่วยไปเพื่อรักษาพยาบาล 2) สหธรรมิกกระจะสนจะสึก ไปเพื่อระงับ 3) มีกิจสงฆ์เกิดขึ้น เช่น วิหารชำรุดไปเพื่อปฏิสังขรณ์ และทายกบำเพ็ญกุศลส่งมานิมนต์ไปเพื่อบำรุงศรัทธา แม้ธุระอื่นนอกจากนี้ที่เป็นกิจจะลักษณะอนุโลมตามนี้ก็ไปค้างคืนที่อื่นได้ และต้องกลับมาภายใน 7 วันพิธีทำบุญเข้าพรรษาในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือนแปด ชาวบ้านมีการถวายภัตตาหารเช้าหรือเพล พร้อมเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็นแด่พระสงฆ์ นอกจากนี้ มีการถวายต้นเทียนที่ตกแต่งอย่างสวยงาม และผ้าอาบน้ำฝนตลอดบวรารอื่น ๆ แต่พระสงฆ์ มีการสวดมนต์ และฟังเทศน์ด้วย

เดือนเก้า “บุญข้าวประดับดิน” เป็นประเพณีการทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่เปรต หรือญาติพี่น้องที่ตายไปแล้ว ข้าวประดับดินจะประกอบด้วย ข้าว อาหารคาวหวานหมากพลูและบุหรี ซึ่งเราห่อหรือใส่กระทงไปวางไว้ตามพื้นหรือแขวนไว้ตามต้นไม้ในบริเวณวัด พิธีทำบุญข้าวประดับดินในวันแรม 13 ค่ำ เดือน 9 ชาวบ้านนิยมถวายทาน รักษาศีล ฟังเทศน์ และมีการเตรียมอาหารคาวหวาน หมากพลู บุหรี โดยห่อด้วยใบตองหรือใส่กระทง รุ่งเช้าในวันแรม 14 ค่ำ เวลาประมาณ 4 ถึง 5 นาฬิกา นำห่อหรือกระทงที่เตรียมไว้ไปถวายหรือแขวนในบริเวณวัดในการวางสิ่งของเพื่ออุทิศให้เปรตหรือญาติมิตรที่ล่วงลับไปแล้วดังกล่าวเป็นเสร็จพิธีทำบุญข้าวประดับดิน

เดือนสิบ “บุญข้าวสาก” ประเพณีบุญข้าวสากนิยมทำในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10 เป็นการทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ตายหรือเปรตผู้เป็นญาติพี่น้องชาวบ้านจะทำข้าวสากไปถวายพระภิกษุสามเณร พิธีกรรมเมื่อถึงวันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 10 ญาติโยมจะเตรียมอาหาร คาวหวาน และหมากพลู บุหรี พอเช้าวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10 ญาติโยมจะพากันทำบุญใส่บาตร พอถึงเวลาประมาณ 9-10 โมงเช้า พระสงฆ์จะตีกลองโฮม(รวม) ญาติโยมจะนำอาหารที่เตรียมถวายพระสงฆ์และห่อข้าวน้อยซึ่งมีอาหารคาวหวาน อย่างละเล็กอย่างละน้อยแต่ละห่อประกอบด้วย 1) ข้าวเหนียว เนื้อปลา เนื้อไก่ หมู และใส่ลงไปอย่างละเล็กอย่างละน้อยถือเป็นอาหารคาวและ 2) กล้วย น้อยหน่า ฝรั่ง แตงโม สับปะรด ฟักทอง (แล้วแต่จะเลือกใส่) เป็นอาหารหวาน หลังจากนั้นนำอาหารที่เตรียมห่อเป็นคู่ ๆ นำมาผูกกันเป็นพวงแล้วแต่จะใส่กี่ห่อก็ได้ส่วนใหญ่จะใช้ จำนวน 10 คู่ เมื่อนำไปเลี้ยง "ผีตาแฮก" ในพื้นที่นาของตนเองด้วย โดยมีความเชื่อว่าจะทำให้ผีตาแฮกพอใจ และช่วยดูแลข้าวก้าวกล้าในนาให้งอกงามสมบูรณ์

เดือนสิบเอ็ด “บุญออกพรรษา” เมื่อถึงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 พระสงฆ์ทำพิธีออกพรรษาตามหลักธรรมวินัย คือ ปาวรณาในวันเพ็ญเดือน 11 ชาวบ้านทำบุญถวายทาน รักษาศีล เจริญภาวนา ทำได้ประทีปและพาสาทผิ่ง (ปราสาทผึ่ง) ไปถวายพระสงฆ์ มูลเหตุที่ทำให้เกิดบุญออกพรรษามีว่าเนื่องจากพระภิกษุสามเณรได้มารวมกันอยู่ประจำที่วัด โดยจะไปค้างคืนที่อื่นไม่ได้นอกจากเหตุจำเป็นเป็นเวลา 3 เดือน ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 พระสงฆ์จะมาร่วมกันทำพิธีออกวัสสาปาวรณ คือการเปิดโอกาสให้มีการว่ากล่าวตักเตือนกัน ชาวบ้านจึงถือโอกาสเป็นวันสำคัญไปทำบุญที่วัดและในช่วงออกพรรษาชาวบ้านหมกภาระในการทำไร่ นา และอากาศสดชื่นเย็นดี จึงถือโอกาสทำบุญโดยพร้อมเพรียงกัน พิธีทำบุญออกพรรษารุ่งขึ้น 14 ค่ำ ตอนเย็นมีการได้น้ำมันน้อย วันขึ้น 15 ค่ำตอนเย็นมีการได้น้ำมันใหญ่ ส่วนวันแรม 1 ค่ำ ตอนเช้ามีการตักบาตร หรือตักบาตรเทโวถวายภัตตาหาร มีการได้น้ำมันล้างประทีป ถวายผ้าห่มหนาวพระภิกษุสามเณร กวนข้าวจีวรถวาย รับ

ศีล ฟังเทศน์ ตอนค่ำจะมีจุดประทีป นอกจากนี้บางท้องถิ่นจะมีการถวายต้นพาสาดเผิง หรือปราสาทผึ้ง ล่องเรือไฟเพื่อเป็นการบูชาและคารวะพระแม่คงคาและการสว่างเรือ (แข่งเรือ) เพื่อความสนุกสนาน

เดือนสิบสอง “ลอยกระทง” เป็นประเพณีที่ชาวบ้านจะลอยกระทงในวันเพ็ญ (วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12) ซึ่งเป็นฤดูน้ำหลากและพระจันทร์เต็มดวงทำให้แม่น้ำใสสะอาด แสงจันทร์ส่องเวลากลางคืน เป็นบรรยากาศที่สวยงามเหมาะแก่การลอยกระทง โดยชาวบ้านมีความเชื่อว่า เป็นการบูชาและขอขมาแม่พระคงคา และเป็นการสะเดาะเคราะห์ ในวันงานก็มีการจัดกิจกรรมในช่วงเช้าจะมีการทำบุญตักบาตรที่วัดจากนั้นก็จะมีจัดการแข่งขันเรือยาวของชุมชนตลอดทั้งวัน (ในชุมชนที่อยู่ริมแม่น้ำโขง) มีการประกวดกองเชียร์ของแต่ละหมู่บ้านด้วย และในช่วงเย็นมีการประกวดนางนพมาศ ประกวดกระทง การประกวดร้องเพลง และชมการแสดงของดนตรีพื้นบ้าน เช่น เป่าแคนและโปงลาง

ภาพที่ 1 การบูรณาการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่นของหน่วยงาน ครอบครัว สภาเด็กและเยาวชน
ที่มา: ผู้ช่วยอธิการบดี ชัยกุลหลาบ ถ่ายภาพ วันที่ 16 มิถุนายน 2561

การอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่น

เนื่องจากภูมิปัญญาเป็นความรู้ที่ประกอบไปด้วยคุณธรรมซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมนั้นชีวิตของชาวบ้านไม่ได้แบ่งแยกเป็นส่วน ๆ หากแต่ทุกอย่างมีความสัมพันธ์กัน เสร็จหน้างานก็จะทำงานหัตถกรรมการทอผ้า ทำเสื่อ เลี้ยงไหม เลี้ยงไหมทำเครื่องมือสำหรับจับสัตว์ เครื่องมือการเกษตรและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นหรือเตรียมพื้นที่เพื่อการทำนาครั้งต่อไปการประกอบอาชีพในประเพณีเดิมนั้นเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์การร่วมกันในชุมชน การปฏิบัติศาสนาพิธีกรรมและประเพณี เกษตรแบบผสมผสาน การจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรก็เป็นความรู้ความสามารถที่มีมาแต่โบราณ ความรู้เรื่องการปรุงอาหารก็มีอยู่มากมาย วิถีชีวิต การเตรียมอาหาร การจัดขนมและผลไม้ไม่ได้เป็นเพียงเพื่อให้รับประทานและอร่อยแต่ได้ความสวยงามทำให้สามารถสัมผัสกับอาหารนั้นไม่เพียงแต่ทางปากและรสชาติของลิ้น หัตถกรรมเป็นทรัพย์สินและมรดกทางภูมิปัญญาที่ยิ่งใหญ่ที่สุดอย่างหนึ่งของบรรพบุรุษเพราะเป็นสื่อที่ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก ความคิดความเชื่อและคุณค่าต่าง ๆ ที่สั่งสมมานาน ลายผ้าไหมผ้าฝ้าย ฝีมือในการทออย่างประณีตรูปแบบเครื่องมือที่สานด้วยไม้ไผ่ และอุปกรณ์เครื่องใช้ไม้สอยต่าง ๆ การอยู่ร่วมกันในชุมชนดั้งเดิมส่วนใหญ่จะเป็นญาติพี่น้องไม่กี่ตระกูล ซึ่งได้อพยพย้ายถิ่นฐานมาอยู่ร่วมกัน มีผู้สูงอายุที่ชาวบ้านเคารพนับถือเป็นผู้นำ หน้าที่ของผู้ผู้นำไม่ใช่การสั่ง แต่เป็นผู้ที่ให้คำแนะนำปรึกษามีความแม่นยำในกฎระเบียบประเพณีการดำเนินชีวิตตัดสินไกล่เกลี่ย ถ้าหากเกิดความขัดแย้งช่วยกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ชีวิตทางสังคมของหมู่บ้านมีศูนย์กลางอยู่ที่วัด งานบุญกิจกรรมของส่วนรวมจะทำการที่วัดงานบุญประเพณีต่าง ๆ วัดจึงเป็นทั้งโรงเรียนและหอประชุมเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ

ต่อมาหน่วยงานทางภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุนส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ พื้นฟูประยุกต์ และค้นคิดสิ่งใหม่ ความรู้ใหม่เพื่อประโยชน์สุขของสังคม ซึ่งกระบวนการอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่น ประกอบด้วย 1) การเผยแพร่แลกเปลี่ยน โดยการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมให้เกิดการเผยแพร่ แลกเปลี่ยนประเพณีท้องถิ่น ด้วยสื่อและวิธีการต่าง ๆ ส่งเสริมและสนับสนุนการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่มชนและท้องถิ่นอย่างกว้างขวางรวมทั้งประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก 2) การทำให้รู้เป็นตัวอย่าง ถือว่าเป็นวิธีการถ่ายทอดของผู้อาวุโสหรือผู้เฒ่าผู้แก่โดยเป็นตัวอย่างของคนในครอบครัว ญาติพี่น้อง ชุมชนเดียวกัน 3) การคิดร่วมกัน เป็นการกระตุ้นให้สมาชิกในชุมชนได้แสดงความรู้สึกรู้สึกและความคิดเห็นต่อประเด็นต่างๆ อย่างเป็นธรรมชาติ มีการแลกเปลี่ยนและเสนอความเห็นอย่างมีเหตุผลเปิดโอกาสถ่ายทอดประเพณีท้องถิ่นและภูมิปัญญาซึ่งกันและกัน 4) การสร้างสรรค์กิจกรรมหรือการทำงานร่วมกัน โดยการขยายเครือข่ายระดับบุคคลระดับกลุ่มให้มากเพราะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประเพณีท้องถิ่นภูมิปัญญาหลากหลายและนำมาพัฒนากิจกรรมที่กระทำอยู่และ 5) เวทีชาวบ้านเป็นกิจกรรมสำคัญอีกอย่างหนึ่งสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ประสบการณ์ของชาวบ้านร่วมกัน อันจะส่งผลให้สมาชิกของชุมชนมีความรู้และความสามารถสูงขึ้น

การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม

กองอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ได้จัดการสัมมนาระดมสมองของผู้เชี่ยวชาญเพื่อกำหนดแนวทางการสร้างมาตรการและแรงจูงใจในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมรดกทางวัฒนธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการดูแลรักษาอาคาร และบริเวณที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ มีเครื่องมือและกลยุทธ์ในการดูแล 2 ประการ ได้แก่ 1) การใช้กลไกการควบคุม และ 2) การสร้างแรงจูงใจสำหรับมาตรการในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม โดยการสร้างแรงจูงใจ ประกอบด้วย 5 มาตรการ ดังนี้ (1) มาตรการทางการเงิน (Financial Instruments) คือแรงจูงใจทางเศรษฐกิจที่หน่วยงานภาครัฐระดับชาติระดับภูมิภาคหรือระดับท้องถิ่นนำมาใช้เป็นการสร้างแรงจูงใจแก่บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ในรูปแบบต่าง ๆ (2) การยกย่องและการให้รางวัล แรงจูงใจในลักษณะนี้ โดยทั่วไปแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ให้รางวัลยกย่องตัวบุคคล คือการยกย่องหรือแสดงการยอมรับผู้เชี่ยวชาญหรือประชาชนในพื้นที่ดำเนินกิจกรรมในการอนุรักษ์และพัฒนาอาคารเก่าหรือบริเวณซึ่งมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เพื่อเป็นแบบอย่างแก่บุคคลหรือชุมชนอื่น และการให้รางวัลสถานที่เป็นการแสดงการยอมรับและประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนได้รับรู้ (3) การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) ในการอนุรักษ์หรือพัฒนาพื้นที่อาคารที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอาจทำได้หลายวิธี เช่น การปรึกษาสาธารณะและกลไกระดับรากหญ้า (4) การฝึกอบรม (Training Programmers) และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เป็นมาตรการสร้างแรงจูงใจที่สำคัญ และ (5) การส่งเสริมกิจกรรมการอนุรักษ์และให้การศึกษาแก่ชุมชน (Promotion and Public Education) และให้การศึกษาแก่ชุมชนมีเป้าหมายหลัก เพื่อสร้างความสนใจ และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวความคิดเรื่องการอนุรักษ์มากกว่าการดำเนินกิจกรรมการอนุรักษ์โดยตรง แรงจูงใจประเภทนี้จัดเป็นกระบวนการที่สำคัญมากในการสร้างพื้นฐานและทัศนคติตลอดจนมุมมองที่ด้านการอนุรักษ์ให้แก่ประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ คือ การทำป้ายอนุสรณ์ (Commemoration) เป็นการนำเสนอข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถาน รวมทั้งเป็นการให้ข้อมูลพื้นฐานแก่ผู้มาเยือนด้วย การนำเสนอและการแปลความหมาย (Presentation and Interpretation) เทคนิคนี้นิยมนำมาใช้กับอาคารทั่วไป ที่ไม่มีความโดดเด่นมาก แต่ก็จัดอยู่ในเขตที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ เพื่อดึงความสนใจของผู้คนโดยการนำเสนอวิวัฒนาการ ความเป็นมา

ความสำคัญในอดีตและการใช้งานในปัจจุบัน รวมทั้งระบุถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแล ให้การศึกษาแก่ชุมชน (Public Education) จัดเป็นแนวทางที่จะทำให้กระบวนการอนุรักษ์บรรลุผลสำเร็จในระยะยาว ชุมชนที่เข้มแข็งจะมีความตั้งใจและมุ่งมั่นให้โครงการเกิดผลในทางปฏิบัติได้จริง (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2558)

ภาพที่ 2 การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมโดยสภาเด็กและเยาวชน อำเภอคำชะอี จังหวัดเลย
ที่มา: ผู้ช่วยอธิการบดี ชัยกุลหลาบ ถ่ายภาพ วันที่ 16 มิถุนายน 2561

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีมานุษยนิยม (Humanistic View of Motivation)

แรงจูงใจ (Motivation) การผลักดันให้เคลื่อนไหว กล่าวได้ว่าแรงจูงใจเป็นผลของความต้องการภายในของตัวบุคคลและการกระตุ้นของสิ่งเร้าภายนอก ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งออกมาเพื่อบรรลุเป้าหมาย นักจิตวิทยาได้แบ่งลักษณะของแรงจูงใจออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 แรงจูงใจฉับพลัน (Aroused Motive) คือ แรงจูงใจที่กระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรม ออกมาทันทีทันใด แรงจูงใจสะสม (Motivational Disposition หรือ Latent Motive) คือแรงจูงใจที่มีอยู่แต่ไม่ได้แสดงออกทันที จะค่อย ๆ เก็บสะสมไว้รอการแสดงออกในเวลาใดเวลาหนึ่ง กลุ่มที่ 2 แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motive) คือ แรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งเร้าภายในตัวของบุคคลผู้นั้นแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motive) คือแรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งเร้าภายนอก และกลุ่มที่ 3 แรงจูงใจปฐมภูมิ (Primary Motive) คือแรงจูงใจอันเนื่องมาจากความต้องการที่เห็นพื้นฐานทางร่างกาย เช่น ความหิว กระหาย แรงจูงใจทุติยภูมิ (Secondary Motive) คือแรงจูงใจที่เป็นผลต่อเนื่องมาจากแรงจูงใจขั้นปฐมภูมิ มาสโลว์ (Maslow) ที่ได้อธิบายถึงลำดับความต้องการของมนุษย์ โดยที่ความต้องการจะเป็นตัวกระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเพื่อไปสู่ความต้องการนั้น ดังนั้นถ้าเข้าใจความต้องการของมนุษย์ก็สามารถอธิบายถึงเรื่องแรงจูงใจของมนุษย์ได้เช่นเดียวกัน นักจิตวิทยาปัจจุบันได้สรุปองค์ประกอบของแรงจูงใจมี 3 ด้านคือ (1) องค์ประกอบทางด้านกายภาพ (Biological Factor) ความต้องการทางกายภาพของมนุษย์ เช่น ปัสสาวะ 4 เพื่อจะดำรงชีวิตอยู่ได้ (2) องค์ประกอบทางด้านการเรียนรู้ (Learned Factor) เป็นผลสืบเนื่องต่อกันจากองค์ประกอบข้อ 1 ทั้งนี้เพราะมนุษย์ทุกคนไม่สามารถได้รับการตอบสนองความต้องการในปริมาณ ชนิดและคุณภาพตามที่ตนเองต้องการ สิ่งแวดล้อมเป็นตัววางเงื่อนไขในการสร้างแรงจูงใจของมนุษย์ (3) องค์ประกอบทางด้านการคิด (Cognitive Factor) (Herzberg, 1959)

สรุป แรงจูงใจคือผลของความต้องการภายในของตัวบุคคล เมื่อได้รับการกระตุ้นของสิ่งเร้าภายนอก ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งออกมา เช่น แรงจูงใจฉับพลัน แรงจูงใจภายใน และ แรงจูงใจปฐมภูมิ ส่วนองค์ประกอบของแรงจูงใจประกอบด้วย ด้านกายภาพ ทางด้านการเรียนรู้และทางด้านการคิด

ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม หมายถึง การทำงานร่วมกับกลุ่มเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความร่วมมือร่วมใจ โดยกระทำการดังกล่าวเหมาะสม มีความรู้สึกผูกพันให้ประจักษ์ว่าเชื่อถือได้แสดงว่าการมีส่วนร่วมเป็นผลของความร่วมมือร่วมใจการประสานงานและความรับผิดชอบ (นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์, 2537) และลักษณะการมีส่วนร่วมจะต้องประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการ คือ ประชาชนต้องมีอิสระที่จะมีส่วนร่วม, สามารถมีส่วนร่วมและประชาชนต้องเต็มที่จะมีส่วนร่วม ซึ่งความสำเร็จของการมีส่วนร่วมนั้นยังขึ้นอยู่กับเงื่อนไข 5 ประการคือ มีเวลาที่จะทำกิจกรรมและร่วมให้เหมาะสมกับสถานการณ์, ต้องไม่เสียเงินทอง ค่าใช้จ่ายในการมีส่วนร่วม, ประชาชนต้องมีความสนใจที่จะสัมพันธ์สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมนั้น, ต้องสามารถสื่อสารรู้เรื่องกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และประชาชนต้องไม่รู้สึกกระทบกระเทือนต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือสถานการณ์ทางสังคม หากจะมีส่วนร่วม (จริยา กลิ่นอุดม, 2527)

สรุป การมีส่วนร่วม คือ การร่วมมือในการวางแผนโครงการ การเสียสละแรงงาน ทรัพย์สินและร่วมในการปฏิบัติ การดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบต่อส่วนรวม เพื่อการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาให้เป็นไปในแนวทางที่พึงประสงค์โดยกระทำการผ่านกลุ่มหรือชุมชนหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีการยอมรับของโรเจอร์

ทฤษฎีการยอมรับของโรเจอร์ กล่าวว่า การยอมรับเป็นกระบวนการทางจิตใจของแต่ละคนที่เริ่มตั้งแต่การรับรู้ข่าวสารไปถึงการยอมรับอย่างเต็มที่โดยเปิดเผยซึ่งกระบวนการยอมรับมี 5 ขั้นตอนคือ (1) ขั้นรับทราบ (Awareness stage) เป็นการเริ่มต้นที่บุคคลได้รับรู้แนวคิดใหม่ ๆ (2) ขั้นสนใจ (Interest stage) เป็นขั้นที่บุคคลเกิดความสนใจในข้อมูลข่าวสารนั้น จึงมีการเสาะแสวงหาข่าวสารและรายละเอียดเพิ่มเติม (3) ขั้นไตร่ตรองและขั้นประเมิน (Evaluation stage) เป็นขั้นที่บุคคลเกิดความสนใจจนถึงระดับหนึ่งที่จะไตร่ตรองหรือประเมินโดยเทียบกับประสบการณ์หรือความรู้ของตน (4) ขั้นลองทำ (Trial stage) โดยการลองทำตามว่าจะเกิดผลอย่างไร และ (5) ขั้นยอมรับหรือนำไปใช้ (Adoption) ขั้นนี้มักเกิดขึ้นหลังจากได้มีการลองทำและประสบผลดีเป็นที่ประจักษ์แล้วนั้น ๆ แต่การตั้งถิ่นฐานแบบนี้จะมีศูนย์กลางรวมร่วมกัน (Roger, 2005)

ทฤษฎีว่าด้วยการรับรู้และการจำสภาพแวดล้อมและระบบโนทัศน์

ทฤษฎีการรับรู้ เป็นกระบวนการรับรู้ซึ่งบุคคลได้รับจากสิ่งรอบตัว แล้วส่งผ่านไปให้สมองและเกิดการตีความหมายของการรู้สึกสัมผัสที่ได้รับจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งและแปลความหมายเป็นความเข้าใจในสาระที่แตกต่างกันได้ขึ้นอยู่กับความรู้พื้นฐานและประสบการณ์เดิมของบุคคลนั้น สังคมความเชื่อเจตคติความคาดหวังและสภาวะจิตใจของแต่ละบุคคลแตกต่างกันออกไปจึงทำให้การรับรู้และตีความหมายแตกต่างกันออกไปซึ่งทฤษฎีการรับรู้แบ่งเป็น 2 กลุ่มหลักคือ 1 (ทฤษฎีการรับรู้ภาพด้วยการรู้สึก (Sensual Theories of Visual Communication) คือการรับรู้ภาพด้วยความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นจากการที่มีสิ่งเร้าต่างๆที่อยู่รอบตัวเราที่ได้เข้ามากระทบตัวเราจนเกิดเป็นการรับรู้ได้โดยปราศจากการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งเป็นการรับรู้ด้วยการรู้สึกโดยไม่จำเป็นต้องอาศัยความรู้และการเข้าใจในการตีความหมายก็สามารถรับรู้และเข้าใจได้และ 2 (ทฤษฎีการรับรู้ภาพ (Perception Theories of Visual Communication) คือการรับรู้ภาพที่หมายถึงการมองเห็นและรับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นอยู่ทุกวันในชีวิตประจำวันด้วยความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งต่างๆการรับรู้นี้จะเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้สิ่งใหม่ เพราะถ้าเราสามารถจดจำสิ่งนั้น ๆ ได้จะช่วยให้การเรียนรู้สิ่งใหม่ได้และสามารถรับรู้ได้ด้วยการรู้สึกได้รวมทั้งจะช่วยให้เราสามารถเลือกใช้เพื่อสื่อความหมายได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งออกได้เป็น 2 ส่วนหลักคือทฤษฎีการศึกษาภาพสัญลักษณ์ (Semiotics) และทฤษฎีการเข้าใจภาพ (Cognitive)

โดยทั้งสองทฤษฎีมีความแตกต่างกันแต่มีความเชื่อมโยงกันและช่วยอธิบายถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏต่อสายตาเราแล้วไม่อาจอธิบายว่าทำไมเราจึงรู้สึกในสิ่งนั้นแตกต่างกันออกไป ส่วนการรับรู้สภาพแวดล้อมของมนุษย์ เป็นแนวความคิดเชิงนามธรรมที่สัมพันธ์กับมนุษย์พฤติกรรมและสภาพแวดล้อมทางกายภาพการรับรู้นี้เป็นตัวกำหนดที่ทำให้เกิดความแตกต่างกันและเกิดความเปลี่ยนแปลงไปโดยกระบวนการทางพฤติกรรมที่เกิดขึ้นได้ 3 แบบคือ 1) กระบวนการรับรู้ (Perception) เป็นกระบวนการรับข่าวสารผ่านทางประสาทสัมผัสทำให้เกิดความรู้สึก 2) กระบวนการรู้ (Cognition) เป็นกระบวนการที่ทางจิตได้เรียนรู้จดจำและคิดพัฒนาการเป็นกระบวนการทางปัญญาที่มีการตอบสนองทางอารมณ์และ 3) กระบวนการเกิดพฤติกรรมในสภาพแวดล้อม (Spatial behavior) เป็นกระบวนการที่มนุษย์มีการกระทำสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมซึ่งเป็นพฤติกรรมภายนอก ดังนั้นเมื่อมนุษย์มีการรับรู้ต่อสภาพแวดล้อมแล้วมนุษย์ย่อมเกิดความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมสามารถแบ่งได้ดังนี้ 1) ความสัมพันธ์ทางสภาวะแวดล้อมซึ่งเป็นความสัมพันธ์ทางกายภาพเพื่อให้สัมพันธ์กับชีวภาพของมนุษย์ที่จำกัดและส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจของมนุษย์ 2) ความสัมพันธ์ทางการรู้สึกซึ่งเป็นความสัมพันธ์ของระบบประสาทสัมผัสต่าง ๆ 3) ความสัมพันธ์ทางมิติที่เกี่ยวข้องกับขนาดระยะห่างและสัดส่วนกายวิภาคของมนุษย์ก่อให้เกิดการกำหนดอาณาเขตครอบครองและการเว้นว่างส่วนบุคคล 4) ความสัมพันธ์ทางทิศทางเป็นการกำหนดสิ่งสัมพันธ์กับการเคลื่อนที่และความเชื่อ 5) ความสัมพันธ์ทางสัญลักษณ์ในการสื่อความหมายทั้งที่เป็นภาษาและสัญลักษณ์ 6) ความสัมพันธ์ทางการกระทำระหว่างกันทางสังคมและ 7) ความสัมพันธ์ทางการผสมรวมกันทางวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดการรวมกันเป็นหนึ่งเดียวของสังคมที่สะท้อนมาจากระบบคุณค่าของวัฒนธรรมที่มีความสัมพันธ์ลึกซึ้งกันโดยที่ระบบคุณค่าที่ยึดถือกันนั้นมาแตกต่างกันมาก (วิมล สิทธิพรยางกูร, 2541)

กระบวนการในการอนุรักษ์ภูมิปัญญา

กระบวนการในการอนุรักษ์ภูมิปัญญา ประเพณีวัฒนธรรมพื้นบ้าน ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาประเทศและทำให้ลูกสู่ชาวบ้านและหมู่บ้านได้อย่างจริงจังนั้น เน้นกระบวนการเพิ่มคุณค่าให้กับวัฒนธรรมภูมิปัญญาพื้นบ้าน ทำให้มีชีวิตและมีพลัง โดยอยู่ในบริบทของสังคมและชุมชน ทั้งของอดีตและปัจจุบัน อยู่ในบริบทหมายถึงความสัมพันธ์กับชีวิตในด้านต่าง ๆ ประชาชนในท้องถิ่นจะมีความรู้สึก รักหวงแหนวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีกระบวนการกิจกรรมดังนี้

วรรณา ศรีเจริญ ให้แนวคิดกิจกรรมการอนุรักษ์ภูมิปัญญา ประกอบด้วย 1) ประชุมคณะเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล ปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล หัวหน้าส่วนการงานทุกฝ่ายและผู้ทรงคุณวุฒิบุคคลภายนอก) ผู้นำชุมชน ร่วมประชุมปรึกษาหารือขอขอบข่ายของงาน คัดคะแนนปัญหาอุปสรรคและให้คำแนะนำ แก้ไข 2) จัดทำโครงการ 3) จัดทำคำสั่งมอบหมายงาน 4) ดำเนินการตามแผน 5) ประสานงานหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานเอกชน สมาคม ชมรมและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมหรือขอความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ 6) ประชุมติดตามการดำเนินงาน เป็นช่วงงานก่อนถึงกำหนดจัดงาน เพื่อรับทราบปัญหาอุปสรรคและหาทางแก้ไขและ 7) สรุปประเมินผลการจัดงานเป็นข้อมูลในการจัดงานปีต่อไป (วรรณา ศรีเจริญ, 2548)

ชนงกรณ์ กุณทลบุตร ให้แนวคิดการบริหารจัดการประกอบด้วยคนตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ประกอบด้วย หน้าที่ทางการจัดการ (Managerial function) คือ การวางแผนการจัดองค์การการอำนวยการและการควบคุม ดังนี้ 1) การวางแผนเป็นการพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน รวมทั้งพิจารณาข้อจำกัดต่าง ๆ และทำการกำหนดล่วงหน้าถึงวิธีการปฏิบัติ ผู้

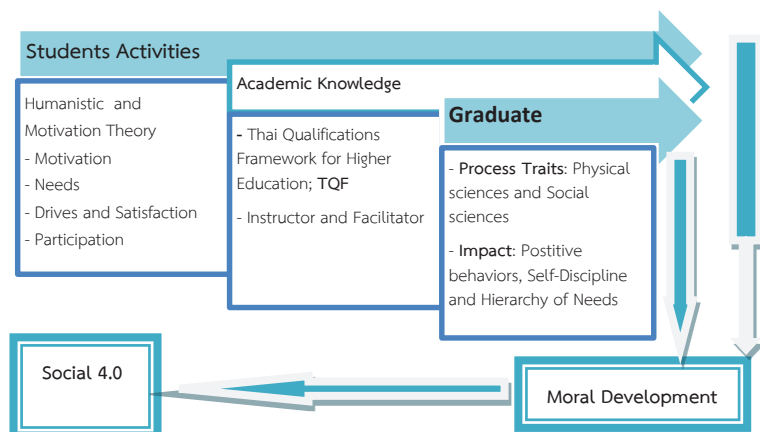
ปฏิบัติ ทรัพยากรที่ต้องการ เวลาที่แล้วเสร็จและผลที่ได้ 2) การจัดองค์การเป็นการกำหนดระบบการทำงานของหน้าที่ในองค์การ เพื่อให้เกิดการประสานงานที่ดีในการจัดองค์การนั้น รวมทั้งแต่การกำหนดหมวดหมู่ของงาน กำหนดวิธีการสื่อสารระหว่างฝ่ายต่าง ๆ การวางแผนด้านทรัพยากรมนุษย์เพื่อปฏิบัติงานในตำแหน่งต่าง ๆ 3) การอำนวยการหมายถึง การมีผู้รับผิดชอบในงานด้านต่างๆ ขององค์การเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการและ 4) การควบคุมหมายถึงการติดตามผลการปฏิบัติงานเมื่อระยะเวลาผ่านไป เพื่อให้ทราบว่าการที่ดำเนินไปตรงตามระยะเวลาที่กำหนดในแผนหรือไม่ พิจารณารายงานต่าง ๆ และปรึกษากับผู้เกี่ยวข้องเพื่อหาทางปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแผนหรือดีกว่าที่แผนการกำหนด (ชนงกรณ์ กุณฑลบุตร, 2549)

จากแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปกระบวนการอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนี้ (1) การวางแผนจัดงาน เป็นการออกแบบ รูปแบบ วางยุทธศาสตร์การบริหารการสร้างสรรค์ฐานข้อมูลตั้งแต่เริ่มต้น สถานที่ ควบคุมดูแลและรองรับประชาชนได้อย่างเพียงพอ จัดเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย จัดเจ้าหน้าที่ปฐมพยาบาล จัดการจราจร แก้ไขปัญหาในระหว่างการจัดงานการปฏิบัติตามนโยบาย แผนงานโครงการและกิจกรรมให้บรรลุผลการจัดงาน การจัดเก็บ ตรวจสอบอุปกรณ์หลังเสร็จงาน และการประเมินผลการจัดกิจกรรม (2) การให้ข้อมูลข่าวสาร เป็นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบข้อมูลผ่านกระบวนการและรูปแบบต่าง ๆ (3) การเสนอความคิดเห็น ในที่ประชุมเพื่อร่วมฟังข้อดี ข้อเสีย แนวทางการจัดงานโดยอิสระไม่มีการบังคับได้แก่ การริเริ่มเสนอความคิดเห็น การเสนอความคิดเห็นในระหว่างระดมความคิด การเสนอความเห็นก่อนการตัดสินใจ (4) ด้านการออกเสียงประชามติเพื่อรับรองการพิจารณา ก่อนหรือหลังการจัดงาน ได้แก่ การลงมติเพื่อจัดกิจกรรม อนุมัติงบประมาณ อนุมัติการใช้วัสดุอุปกรณ์ สนับสนุนกิจกรรม ใช้สถานที่เพื่อกิจกรรม คัดค้านการจัดกิจกรรม อนุมัติโครงการและลงมติแผนงานเพื่อการจัดกิจกรรมและ (5) การเข้าร่วมกิจกรรมสร้างฐานข้อมูลภูมิปัญญา การมีส่วนร่วมในงานที่จัดขึ้นตามกระบวนการ ผ่านการทำหน้าที่ เป็นต้น

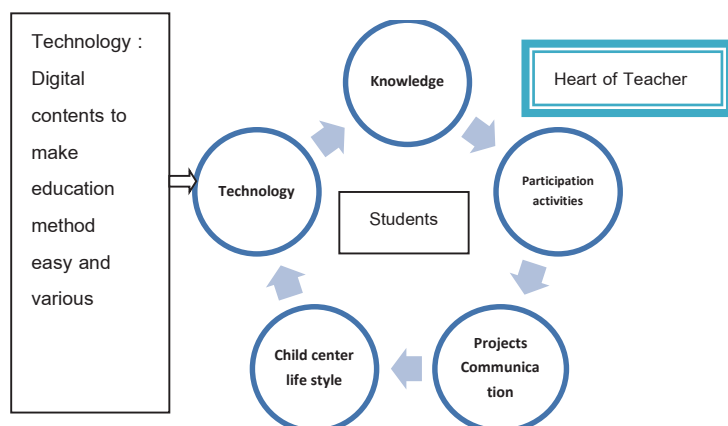
การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาขึ้นผู้เขียนมีแนวคิดว่าการเสริมแรงเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงมีพัฒนาการทางพฤติกรรมจริยธรรมมีหลากหลายกิจกรรม เป็นการเสริมสร้างควมมีวินัยแก่นักศึกษา ซึ่งการมีวินัยแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ 1) วินัยในตนเองซึ่งเป็นจิตสำนึกภายในของตนเองทำให้สามารถคุมจิตใจและพฤติกรรมของตนเองได้วินัยในตนเองเป็นความสามารถของแต่ละบุคคลในการควบคุมตนเองทั้งด้านอารมณ์และพฤติกรรมให้สามารถประพฤติปฏิบัติตนได้ในทางที่ถูกต้องโดยไม่มีใครบังคับและไม่ได้เกิดจากกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับของสังคมแต่เกิดจากตนเองที่เห็นคุณค่าในการกระทำและไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและสังคมบุคคลที่มีวินัยในตนเองย่อมเป็นประโยชน์ต่อตนเองทั้งในปัจจุบันและในอนาคตและ 2) วินัยทางสังคมเป็นวินัยที่เกิดจากการควบคุมของอำนาจจากภายนอกส่งผลต่อการควบคุมจิตใจและพฤติกรรมของบุคคล เช่น การประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับและกฎหมาย เป็นต้น ผู้สอนจะต้องสอดแทรกเรื่องคุณธรรมจริยธรรมและการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียนเยาวชนที่มีจิตสาธารณะจะมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึง ความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติด้วยการเอาใจใส่ดูแลเป็นธุระ และเข้าร่วมในเรื่องส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยหลีกเลี่ยงการใช้หรือกระทำที่ก่อให้เกิดการชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแล การเคารพสิทธิในการใช้สาธารณสมบัติของผู้อื่น มุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวม การดูแลรักษาของส่วนรวม ผู้เขียนมีแนวคิดว่าการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมในยุคการศึกษาใหม่ที่มีความเจริญทางเทคโนโลยีนั้นนอกจากกิจกรรมของการวิจัย

ข้างต้นแล้ว การพัฒนาผู้สอนก็มีความจำเป็นควบคู่กันไปเพื่อให้เป็นพี่เลี้ยงแห่งการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ผู้สอนจะต้องปฏิบัติการสอน วิจัยและมีนวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ในการสอน ดังภาพที่ 3 และ 4

ภาพที่ 3 การพัฒนาผู้เรียนสู่สังคม 4.0
ที่มา : กัลยา ยศคำลือและคณะ (2560)

ภาพที่ 4 Heart of Teacher
ที่มา : Junichi Kurata (2018)

การเรียนรู้แบบยูบิควิตัสเลิร์นนิง (Ubiquitous-Learning : U - Learning)

เป็นการเรียนรู้ที่ทุกสถานที่ (Every Where) ทุกเวลา (Every Time) ในสภาพแวดล้อมทุกแห่งหน (Ubiquitous-Learning Environment : ULE) เป็นการเรียนรู้ที่มีอยู่ทั่วไป (Pervasive or omnipresent education of learning) ใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์และการสื่อสารข้อมูลที่สามารถเชื่อมต่อสัญญาณอินเทอร์เน็ตได้ทั้งสายสัญญาณและไร้สาย โดยการเข้าถึงและแลกเปลี่ยนข้อมูลโดยใช้อุปกรณ์ประเภทเคลื่อนที่ได้และสะดวกต่อการพกพา เช่น Mobile Phone, Smart Phone, Tablet เป็นความก้าวหน้าของเว็บในยุค 2.0 ที่สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลได้ 2 ทิศทางได้สะดวก ไม่มีค่าใช้จ่ายและด้วยความก้าวหน้าของเว็บในยุค 3.0 เพิ่มความสามารถทางสารสนเทศที่น่าเสนอพฤติกรรมและความต้องการของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ยูบิควิตัสเลิร์นนิงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวการจัดการเรียนรู้คือปรับเปลี่ยนชั้นเรียนแบบดั้งเดิม (Traditional Classroom) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องใช้สื่อเนื้อหาจากผู้สอนแบบไม่มีชั้นเรียน (None

Traditional Classroom)สามารถเรียนได้ทุกที่ทุกสถานการณ์ ผู้สอนปรับบทบาทให้เป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ ผู้อำนวยการ (Facilitator)ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้อย่างเท่าเทียม (กรณีสามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต) เป็นการเตรียมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)โดยใช้อุปกรณ์เข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ตลอดเวลาและในทุกๆ ที่ (เน็ตติดตัว) เป็นเครื่องมือเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมเครือข่ายออนไลน์ได้ เป็นผู้ควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self -pace Learning) สามารถเลือกเนื้อหาที่สนใจด้วยตนเอง ส่งเสริมการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Learner center) (นพพรช เพชรพณีและปรัชญนันท์ นิลสุข, 2553) ซึ่งการเรียนรู้แบบยูบิควิตัส ส่งผลให้เยาวชนเข้าถึงข่าวสารต่าง ๆ ได้รวดเร็วโดยเฉพาะการสืบค้นข้อมูล เช่น ข้อมูลประเพณีบุญหลวง ปี พ.ศ. 2561 การมีส่วนร่วมกิจกรรมประเพณีท้องถิ่นเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมไทยเลยของสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนและองค์กรอิสระ

สรุป

เยาวชนที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตมีสิทธิพื้นฐานที่จะได้รับการศึกษาให้มีอาชีพและเข้มแข็ง ซึ่งการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่นจะส่งผลให้เยาวชนเกิดการสร้างเครือข่ายทางสังคมเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมไทยได้อย่างถูกต้องและยั่งยืนต่อไป โดยการบูรณาการขับเคลื่อนกิจกรรมของสภาเด็กและเยาวชนและผู้เกี่ยวข้อง ผู้เขียนบทความมีความคิดเห็นว่าการอนุรักษ์อนุรักษ์วัฒนธรรมมีความสำคัญ ผู้ใหญ่ควรจะเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติที่ดีต่อเยาวชน เพราะเยาวชนจะเรียนรู้โดยตรงจากบุคคลในครอบครัว ญาติพี่น้อง ผู้ใหญ่ ภูมิปัญญาชาวบ้าน โรงเรียน มหาวิทยาลัย การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และเรียนรู้แบบยูบิควิตัสสินธุ์นี้ โดยแหล่งเรียนรู้เหล่านี้จะสร้างบรรยากาศให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และแบ่งปันความรู้ในกลุ่มเยาวชน ซึ่งส่งผลให้เกิดเครือข่ายเยาวชนที่สมัครใจจะเรียนรู้ประเพณีท้องถิ่นที่เป็นรากเหง้า สิ่งเหล่านี้จะสอดคล้องกับแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยพื้นฐานการให้ความสำคัญต่ออนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Children Right) คือสิทธิที่จะมีชีวิตได้รับการปกป้อง (Protection) ได้รับการพัฒนา (Development) และสิทธิที่จะมีส่วนร่วม (Participation) โดยเฉพาะสังคมไทยนั้นต้องห่วงใยและใส่ใจซึ่งกันและกัน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2558). **มาตรการและแรงจูงใจในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมรดกทางวัฒนธรรม**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, หน้า 5-6.
- กัลยา ยศคำลือ. (2558). **การมีส่วนร่วมอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่นของพลเมือง: ศึกษากรณีประชาชนในเทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอมือง จังหวัดเลยและนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย**. เลย : Proceeding the 7th International Science, Social Sciences, Engineering Energy, on 24-26 November, 2015, Phitsanulok, pp114-116.
- กัลยา ยศคำลือและคณะ. (2560). **การพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. ว.มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ 11(2) หน้า 13-34.**
- จริยา กลินอุบล. (2548). **การมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมการปกครองท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลตำบลคลองตำหรุ จังหวัดชลบุรี**. ชลบุรี : หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจมหาวิทยาลัยบูรพา, หน้า 1.
- ชนกรณ กุณทลบุตร (2549). **วิชาการบริหารธุรกิจระหว่างประเทศ**. กรุงเทพมหานคร : คณะบริหาร

- ธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี หน้า 1-2.
- ตติกานต์ เดชชพงศ์. (2559). สังคมสังเกต สังเกตสังคม. แหล่งที่มา <http://social-agenda.org/social-watch-thailand-2016/> วันที่ 5 กันยายน 2560
- ทีศนา แคมมณี. (2546). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: เมธีทิปส์, หน้า 149-150.
- นวพรรษ เพชรมณีและปรัชญนันท์ นิลสุข. (2553). Ubiquitous Learningอัจฉริยะแห่งการล่องรู้บริบท. กรุงเทพมหานคร: วารสารวิทยบริการปีที่ 21 ฉบับที่ 1 มกราคม –เมษายน 2553.
- นรินทร์ จงวุฒิเวศน์. (2527). กลวิธี แนวทางวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณการพิมพ์ หน้า 25-26.
- พระมหาพิมล พรหมเมือง. (2550). วิถีพุทธ-พราหมณ์-ผี ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูบ่อน้ำขึ้นเพื่อสังคมที่ยั่งยืนจังหวัดร้อยเอ็ด. มหาสารคาม : วิทยานิพนธ์สาขาวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, หน้า 1.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2560). พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560. กรุงเทพมหานคร : เล่ม 134 ตอนที่ 63 ก, หน้า 1-7.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2548). ความเชื่อ. พจนานุกรมศัพท์ปรัชญา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, หน้า 12-13.
- วิมลสิทธิ์ทรายกร. (2541). พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 7-31.
- วรรณ ศรีเจริญ. (2547). แรงจูงใจทางสังคมของผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดงานประเพณีท้องถิ่น : ศึกษากรณีเขตเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา.ชลบุรี : หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชานโยบายสาธารณะ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจมหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, หน้า 1-5.
- อิสริยาภรณ์ ชัยกุลหลาบ. (2561). รูปภาพ ที่ 1 และ 2 ประเพณีบุญหลวง อำเภอคำชะอี จังหวัดเลย. เลย : วันที่ 16 มิถุนายน 2561.
- Junichi Kurata. (2018). Heart of Teacher : Model Education Experiences in Needed of Group Kodomo and Sensei. Bangkok: The SEAMEO RIHED Southeast Asian Higher Education Leadership Forum April 1- 4, 2018 Bangkok, Thailand, on Engaging Communities Empowering Leaders.
- Herzberg. Frederoc and Block Snyderman. (1959). The Motivation of Work (2nded). New York : John Wiley Andersons Inc, pp 11-15.
- Rogers, J. (2005). Aspiring to leadership – identifying teacher-leaders. Medical Teacher, 27(7), pp 629-633.

Barriers in English Communication of Tourism Business Entrepreneurs in Nong Khai Province

อุปสรรคในการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้ประกอบการธุรกิจและการท่องเที่ยว จังหวัดหนองคาย

Maleerat Ka-kan-dee, Angsu-orn Na Nongkhai,
Chayachon Chuanon, Kittichai Nilubol, Wipaporn Budseetad,
มาลีรัตน์ กะการดี, อังสุอร ณ หนองคาย,
ชญาชล เชื้อนนท์, กิตติชัย นิลอุบล, วิภาพร บุตรสีห์

Abstract

This research study the investigates barriers in English communication of tourism business entrepreneurs in Nong Khai Province. It also examines relationships between such barriers and possible factors related to English communication of the entrepreneurs. By adopting a mixed-method research design, 40 entrepreneurs from the tourism business sector around Nong Khai participated in the survey and interviews. Basic statistics, frequency, percentage, and chi-square were used to analyze the data. The results show that most common communication barriers reported by the entrepreneurs were related to insufficient knowledge of vocabulary, a lack of grammatical knowledge, and an inability to comprehend different English accents of foreigners. Number of years of working, education levels, nationalities of foreign customers, English listening skills, English speaking skills, adequacy of English communication skills in the workplace, duration of studying English in college and the adequacy of English language learning to work were found to have a significant correlation with the barriers in English communication of the tourism business entrepreneurs in Nong Khai Province.

Keywords : English for Communication, Tourism Business Entrepreneurs, The relationship factors and barriers in English communication of tourism business entrepreneurs.

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวในจังหวัดหนองคาย และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอุปสรรคและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้ประกอบการ ในการศึกษครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี โดยการใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้ประกอบการจากภาคธุรกิจการท่องเที่ยวของจังหวัดหนองคายจำนวน 40 คน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและไคสแควร์ ร่วมกับการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์ในด้าน

ปัญหาและอุปสรรคในการสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการสื่อสารภาษาอังกฤษที่พบบ่อย คือ การที่ผู้เข้าร่วมวิจัยมีความรู้ด้านคำศัพท์ไม่เพียงพอ ขาดความรู้ด้านไวยากรณ์ และขาดความสามารถในการเข้าใจสำเนียงภาษาอังกฤษของชาวต่างชาติ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ยังแสดงให้เห็นว่า อุปสรรคในการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวในจังหวัดหนองคายมีความสัมพันธ์กับปัจจัยต่างๆ ได้แก่ จำนวนปีในการทำงาน ระดับการศึกษา สัญชาติของลูกค้าชาวต่างชาติ ทักษะการฟังภาษาอังกฤษ ทักษะการพูดภาษาอังกฤษ ความสามารถในการใช้ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในที่ทำงาน ระยะเวลาในการเรียนภาษาอังกฤษ และสมรรถภาพของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในการทำงาน ผลการศึกษาดังกล่าวได้ชี้ให้เห็นถึงประเด็นปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษ ซึ่งคาดว่าจะประโยชน์ต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในบริบทอื่นๆ ต่อไป

คำสำคัญ : ปัญหาและอุปสรรคในการสื่อสาร การสื่อสารภาษาอังกฤษ ทักษะภาษาอังกฤษ ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

1. Introduction

The tourism industry is presently the world's largest and most varied business sector since it serves as a principal outlet for many countries in generating revenue, employment, private sector growth and infrastructure development (Chancharat, 2011). In Thailand, tourism is also one of the significant strategies for Thai industry. This can be most recently observed from the continuously strong marketing campaigns, which started from the project of 'Amazing Thailand Year', 'Thailand – IndoChina Gateway', 'Amazing Thailand' up to 'Unseen Thailand' (Tourism Authority of Thailand, 2011). The importance of Thai tourism appears evidently as a role to assist Thailand to pass the critical economic crisis of Asian in 1997. Moreover, it can be seen from the aspect of the Thai government, which has given considerable support in budgeting towards tourism.

Due to the rapid expansion of the tourism industry, knowledge of the English language has become even more important and English is now accepted as the global language when people communicate around the world (Crystal, 2003). The Thai government depends upon tourism as one of the main strategies to develop the country and this idea is supported by two important hypotheses. Firstly, tourism is a source of foreign currency to stimulate the growing of the economy. Secondly, tourism is a labor industry therefore promoting tourism produces an effect of expanding income to the labor sector and reduces household poverty amongst those with low income (Ministry of Tourism & Sports, 2015).

Number of Foreign Tourists (person)

Nong Khai Province	Year					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	263,113	519,578	519,578	526,981	545,350	563,193

Source: Department of Tourism

As you can see from the figures above, the number of foreign tourists in Nong Khai province has increased each year since 2011 (Nong Khai Statistical Office, 2017). Therefore, there is a need to investigate English communication of tourism business entrepreneurs in terms of their difficulties and obstacles when communicating with foreign customers.

2. Research aims

This study aims to explore barriers in English communication of tourism business entrepreneurs in Nong Khai province. It also aims to analyze the relationships between factors and barriers in English communication.

3. Scope of the study

This study was conducted in Nong Khai province, which is located in the North-eastern part of Thailand. The study employed mixed-method design to investigate barriers in English communication of 40 entrepreneurs in the tourism industry.

English communication in tourism business

Communication undeniably plays an important role in almost every domain of business nowadays, especially in the hospitality and tourism industry. In order to gain satisfaction of tourists and ensure the hospitality service quality, it is essential that employees working in tourism have good communication skills (Bobanovic & Grzinic, 2011). Among various communication skills, oral communication is one of the most important skills that seems to play a big part in the tourism sector. According to Zulkurnain and Kaur (2014), oral communication requires at least one speaker and one listener, covering face-to-face and long-distance interactions. However, communication misunderstandings and barriers may occur if the speakers and listeners do not share the same language and assumptions (Barna, 1985), as well as the same value while communicating (Zulkurnain & Kaur, 2014).

According to Foley (2005), English is extensively used in many areas in Thailand, including as the working language of international organizations and conferences, international banking, economic affairs and trade, tertiary education and tourism to name but a few examples. Anderson (1985) also stated that being able to communicate in English is necessary for people who work in the tourism business and related services. If business entrepreneurs are able to speak English fluently, communication and service to tourists will be effective. Furthermore, it will appear to be a good image to tourists and make them feel safe during travelling in Thailand.

Oral communication problems

Among various areas of communication skills, English language skills are the top skills that employees in the tourism industry need to develop (Kuosuwan, 2016), as it has become an international medium language of communication. Despite all four micro language skills (i.e. speaking, listening, reading, and writing) being important for Thai people who are non-native English speakers (NNEs), oral communication or English-speaking skill is considered the most difficult language skill (Khamkhien, 2010). In addition, Wolvin and Coakley (1991) mentioned that listening is a crucial skill for English communication at work that determines success of employees even though it has received the least attention among all the skills.

Prior studies on speaking and listening skills have emphasized the role of pronunciation as a fundamental skill that influences accuracy and comprehension of English language communication (Munro, Derwing, & Morton, 2006). An early study also indicates that pronunciation can be one of the most difficult language skills to improve and that limited pronunciation skills affects self-confidence of NNEs (Morley, 1998). More importantly, the use of English as a lingua franca (ELF) or a shared language in the global business context, particularly from varieties of English accents, also impacts comprehensibility of English speakers worldwide. Apart from phonological aspect, grammar and lexicon partly affect mutual understanding of NNEs (Jenkins, 2000). By that, Schmitt (2000) emphasizes that “lexical knowledge is central to communicative competence and to acquisition of a second language” (p.55).

4. Research methods

4.1 Research design

This study employs mixed method research design using a questionnaire to investigate barriers in English communication of business tourism entrepreneurs in Nong Khai province. Moreover, a semi-structure interview was also used to explore barriers in English

communication of business tourism entrepreneurs in greater depth. In the next stage, we used the data derived from the questionnaire to analyze the relationship between factors and barriers in English communication of all participants.

4.2 Participants and sampling

Participants included 40 business tourism entrepreneurs in Nong Khai province recruited from purposive sampling technique.

4.3 Research instruments

4.3.1 The questionnaire

The questionnaire was constructed to examine the relationship between factors and barriers in English communication of tourism business entrepreneurs in Nong Khai province based on the research objectives. It included four main parts:

- 1) General information
- 2) Problems faced by business tourism entrepreneurs in providing services and advice on tourist attractions to foreigners
- 3) English listening problems of business tourism entrepreneurs
- 4) English speaking problems of business tourism entrepreneurs

The draft questionnaire was revised and improved according to comments and suggestions provided by an expert to gain the content validity of the research instrument. It was also piloted with 30 business entrepreneurs to measure validity before editing and distributing to 40 participants. By piloting questionnaire and semi-structured interview questions, the researcher gained information on whether both questionnaire and semi-structured interview questions were easy, unclear or difficult (Marczky, DeMatteo & Festinger, 2005), the frame time needed were appropriate or not. So that, we could modify the questionnaire and semi-structured interview questions. Some alterations were made to the questionnaire and semi-structured interview questions with small changes in the wordings of some questions.

4.3.2 Interviews

Semi-structured interview consisting of nine open-ended questions was used to further study on barriers in English communication of business tourism entrepreneurs in Nong Khai province.

4.4 Data analysis

The data collected from the questionnaires were analyzed using descriptive statistics, including frequencies and percentages divided by genders, types of business, educational levels and English language experience. Chi-square was also used to investigate the relationship between factors and barriers in English communication. Finally, qualitative data related to barriers in English communication of business tourism entrepreneurs were categorized by Nvivo 10.

5. Results

The results of this study are divided into three sections: general information of business tourism entrepreneurs in Nong Khai province, English communication barriers and the relationships between English communication barriers and related factors.

5.1 General information of business tourism entrepreneurs in Nong Khai province

Participants in this study were 40 business tourism entrepreneurs in Nong Khai province, including those with 1-5 years of working experience ($n = 8$), 6-10 years ($n = 17$), 11-15 years ($n = 5$), and more than 15 years ($n = 10$). Their educational levels ranged from undergraduate level ($n = 29$) to postgraduate level ($n = 8$), while the others were not specified. Most participants also indicated that they generally communicated with up to five foreign customers per day ($n = 34$). More specifically, several of these participants interacted with native speakers of English ($n = 29$) more than non-native speakers of English ($n = 11$). According to the survey, business tourism entrepreneurs indicated their levels of language proficiency in terms of listening and speaking skills. In relation to listening skills, most participants rated their levels of proficiency as moderate ($n = 22$), followed by good ($n = 11$), and poor ($n = 7$). Similarly, their speaking skills were also rated as moderate ($n = 25$), poor ($n = 7$), good ($n = 4$), and excellent ($n = 4$). Genders were not included in this study; however, there were more male participants ($n = 22$) than female participants ($n = 18$).

5.2 Barriers in English communication

5.2.1 Quantitative analysis

The results of English communication barriers of business tourism entrepreneurs in Nong Khai province are divided into three parts: listening, speaking, and providing services and

advice, with the interpretation of mean scores as weak (0.00-1.67), moderate (1.68-3.34), and strong (3.35-5.00). The results of Shapiro-Wilk test of normality showed that the significant values of all measurements were less than, $p < .05$ (the alpha level was set at .05), meaning that the data were not normally distributed.

Regarding English listening problems in Table 6.1, participants were highly concerned about speakers' pronunciation ($M = 3.46$, $SD = 0.91$) and accents ($M = 3.46$, $SD = 1.09$). Meanwhile, barriers relating to the limited knowledge of vocabulary ($M = 3.18$, $SD = 1.05$) and speed rate ($M = 3.27$, $SD = 1.15$) were considered moderate.

Table 5.1 *English Listening Problems* (N = 40)

Problems	Mean	SD	Interpretation
Limited knowledge of vocabulary	3.18	1.05	Moderate
Pronunciation	3.46	0.91	High
Accent	3.46	1.09	High
Speech rate	3.27	1.53	Moderate

In Table 6.2, the results of speaking problems were all moderate with the highest rate of the limited knowledge of grammar ($M = 3.36$, $SD = 1.08$), followed by sentence arrangement ($M = 3.30$, $SD = 0.05$). In addition, the limited knowledge of vocabulary and incorrect and incomprehensible pronunciation were equally rated as moderate ($M = 3.27$, $SD = 0.97$).

Table 5.2 *English speaking problems* (N = 40)

Problems	Mean	SD	Interpretation
Limited knowledge of vocabulary	3.27	0.97	Moderate
Incorrect and incomprehensible pronunciation	3.27	0.97	Moderate
Limited knowledge of grammar	3.36	1.08	Moderate
Sentence arrangement	3.30	0.05	Moderate

Finally, the results of English communication barriers of business tourism entrepreneurs in providing services and advice were presented in Table 6.3, in that, all communication barriers were rated as moderate. The results showed that the major communication barriers were the incapability of explaining information about tourist attractions in English ($M = 3.36$, $SD = 0.36$) and the incapability of providing services and advice due to foreigners'

understanding of speaker's English ($M = 3.28$, $SD = 1.37$). This is followed by the incapability of communicating with foreigners in English ($M = 3.09$, $SD = 1.33$) and the incapability of understanding what foreigners were trying to communicate ($M = 2.82$, $SD = 1.31$).

Table 5.3 *English Communication Barriers in Providing Services and Advice* (N = 40)

Communication Barriers	Mean	SD	Interpretation
Incapability of understanding what foreigners were trying to communicate	2.82	1.31	Moderate
Incapability of explaining information about tourist attractions in English	3.36	0.36	Moderate
Incapability of communicating with foreigners in English	3.09	1.33	Moderate
Incapability of providing services and advice due to foreigners' understanding of speaker's English	3.28	1.37	Moderate

5.2.2 Qualitative analysis

In this study, semi-structured interviews were also incorporated to elicit data related to barriers in English communication of the entrepreneurs in greater depth. The interviews were used to explore if the entrepreneurs had any difficulties in English communication and to uncover barriers that the entrepreneurs faced when communicating in English with their foreign customers. Factors related to communication barriers, problems that the entrepreneurs think have bothered their customers the most when communicating in English, as well as necessary English communication skills that the entrepreneurs think they should have were also investigated.

English communication barriers

According to the data, majority of the entrepreneurs have experienced difficulties when communicating with their foreign customers in English. Most common communication barriers reported by the entrepreneurs were found to be related to three issues: insufficient knowledge of vocabulary, a lack of grammatical knowledge and an inability to comprehend different English accents of the foreigners.

The findings have shown that limited knowledge of vocabulary was one of the most common barriers that the entrepreneurs faced when communicating in English with their customers. Most of the entrepreneurs revealed that their inadequate knowledge of vocabulary

prevented them from understanding what the foreign customers tried to communicate, as in, *“I only understand a little when the customers used technical words or jargon”* (Entrepreneur A). The data also suggested that a lack of grammatical knowledge was another barrier that frequently obstructed English communication of the entrepreneurs, as an entrepreneur B supported, *“I lack English grammatical knowledge”*. Another important barrier that was mentioned by most entrepreneurs is related to the incapability to comprehend different accents of their foreign customers. One of the entrepreneurs revealed that, *“unique accents of the foreigners make it hard for me to understand what they wanted to say”* (Entrepreneur C).

When asked to share opinions about factors that could be related to the barriers they faced, majority of the entrepreneurs stated that their lack of knowledge and skills in English communication, a lack of confidence, and a lack of opportunity to use English regularly were the main causes of such barriers. For example, an entrepreneur D stated that, *“I do not have a background in communication, so I do not have expertise in English language like vocabulary, grammar and so on. That has lessened my confidence to communicate in English. Like when I meet the foreigners, I feel nervous and don’t want to speak English”*. Entrepreneur E also pointed out that, *“because I rarely communicate in English, I am not confident to speak English. I am afraid I would make mistakes”*. Another entrepreneur also supported that, *“my understanding of English is still not good enough. It is also my fear to speak with the foreigners”* (Entrepreneur F).

With regard to communication problems that the entrepreneurs think have bothered their foreign customers the most, it was found to be related to having to repeat the same thing several times because the staff do not understand the language. Additionally, the findings have also suggested that necessary skills in English communication that entrepreneurs think they should have included skills in explaining clearly, speaking with confidence, using appropriate grammar, and pronouncing words correctly. The following example excerpts captured the opinions of business tourism entrepreneurs on the above issue:

“the most important aspect is being able to speak and explain clearly to make the tourists understand. We do not need to use difficult terms, but only simple words with appropriate grammar that could make the tourists understand” (Entrepreneur G).

“speaking with confidence and pronouncing words correctly are the keys. They are essential when we deliver messages to the receivers” (Entrepreneur H).

6.3 The relationships between English communication barriers and related factors

According to the results of the research, as shown in table 6.4 below, years of working experience was correlated to English communication barriers of business tourism entrepreneurs with statistical significance. Business tourism entrepreneurs who have 10 years of working face fewer problems in English communication with foreign customers. In contrast, those with 2-3 years of working experience, encounter difficulties in English communication with foreigners.

Table 6.4 The relationships between years of working experiences and communication barriers in providing services and advice

Problems	Pearson Chi-Square	df	Interpretation
Incapability of understanding what foreigners were trying to communicate	43.17***	9	correlated
Incapability of explaining information about tourist attractions in English	33.55***	9	correlated
Incapability of communicating with foreigners in English	29.92***	12	correlated
Incapability of providing services and advice due to foreigners' understanding of speaker's English	26.12***	12	correlated

Source: Calculated

Note: *** There was statistical significant difference at the confidence level of 99%.

** There was a statistical significant difference at the confidence level of 95%

* There was a statistical significant difference at the confidence level of 90%

As illustrated in table 6.5, the undergraduate level is the highest level of education of business tourism entrepreneurs was correlated with the barriers in English communication of business tourism entrepreneurs with statistical significance. This may be due to the fact that most business tourism entrepreneurs have graduated with a bachelor's degree but their English skills are at a moderate level. They do not have an opportunity to provide services and advise foreign customers. Most business operators can communicate in English at a

moderate level, resulting in problems in communicating English with foreign clients. They tend to lose their customers through miscommunication.

Table 6.5 The relationship between the highest educational level of business tourism entrepreneurs and English speaking problems

Problems	Pearson Chi-Square	df	Interpretation
Limited knowledge of vocabulary	15.00***	3	correlated
Incorrect and incomprehensible pronunciation	15.00***	3	correlated
Limited knowledge of grammar sentence arrangement	15.93***	4	correlated

Source: Calculated

Note: *** There was statistical significant difference at the confidence level of 99%.

** There was a statistical significant difference at the confidence level of 95%

* There was a statistical significant difference at the confidence level of 90%

The divergence accent of foreign customers was correlated with the difficulty of using English for communication of business tourism entrepreneurs with statistically significance. The English language accent of customers such as Japanese, Chinese, Vietnamese, and French are difficult to understand, resulting in misunderstanding for communication between clients and tourism business operators.

Level of English listening skill of tourism business entrepreneurs was significantly correlated with English communication problems of business tourism entrepreneurs. They have a high level of listening problems because business tourism entrepreneurs cannot understand what the customers need. This mainly caused communication barriers; therefore, business tourism entrepreneurs cannot sell their tour program.

Levels of English speaking skill of foreign customers was significantly correlated with the problems of using English in the communication of business tourism entrepreneurs. When customers cannot tell the full details, the business tourism entrepreneurs must talk to their clients' wives who are Thai speakers, which may be caused misunderstanding. This makes the customer refuse to buy the tour because of the delayed process. The company lost their revenues due to communication problems.

As illustrated in table 6.6, the adequacy of English communication skills in the workplace was considerably correlated with the communication barriers of tourism business operators. Business tourism entrepreneurs are sufficient in their ability to communicate in English at a moderate level. Staff does not have enough communication skill because the lack of confidence in speaking English. Moreover, they cannot understand the needs of their customers which results in a disadvantage for the company because of the lack of English communication skills.

Table 6.6 The relationship between the adequacy of English communication skills and communication barriers in providing services and advice

Problems	Pearson Chi-Square	df	Interpretation
Incapability of understanding what foreigners were trying to communicate	33.00***	9	correlated
Incapability of explaining information about tourist attractions in English	20.03***	3	correlated
Incapability of communicating with foreigners in English	16.14***	4	correlated
Incapability of providing services and advice due to foreigners' understanding of speaker's English	23.27***	4	correlated

Source: Calculated

Note: *** There was statistical significant difference at the confidence level of 99%.

** There was a statistical significant difference at the confidence level of 95%

* There was a statistical significant difference at the confidence level of 90%

As displayed in table 6.7, the duration of the study in English at the bachelor degree level was significantly correlated with the problems of using English for communication of business tourism entrepreneurs. Most of business tourism entrepreneurs hold a bachelor's degree. They do not have adequate time for learning English. Business tourism entrepreneurs do not graduate in the field of tourism and rarely use English in their workplace resulting in a lack of confidence in communicating English with foreign clients.

Table 6.7 The relationships between the duration of studying English while studying in the undergraduate level and English listening problems

Problems	Pearson Chi-Square	df	Interpretation
Limited knowledge of vocabulary	10.12	8	correlated
Pronunciation.	14.25**	6	correlated
Accent	19.12**	8	correlated
Speech rate	24.75***	6	correlated

Source: Calculated

Note: *** There was statistical significant difference at the confidence level of 99%.

** There was a statistical significant difference at the confidence level of 95%

* There was a statistical significant difference at the confidence level of 90%

As shown in table 6.8, the adequacy of English language learning for work was correlated with the problems of using English in the communication of business tourism entrepreneurs with statistical significance. Most entrepreneurs do not have time to study English at work because they are busy with the tour management. The business tourism entrepreneurs in Nong Khai mainly provide the services to Thai and Laos tourists; therefore, they do not pay attention to the development of their English.

Table 6.8 The relationship between the adequacy of English language learning and communication barriers in providing services and advice

Problems	Pearson Chi-Square	df	Interpretation
Incapability of understanding what foreigners were trying to communicate	11.39**	3	correlated
Incapability of explaining information about tourist attractions in English	10.31**	3	correlated
Incapability of communicating with foreigners in English	17.44***	4	correlated

Problems	Pearson Chi-Square	df	Interpretation
Incapability of providing services and advice due to foreigners' understanding of speaker's English	16.79***	4	correlated

Source: Calculated

Note: *** There was statistical significant difference at the confidence level of 99%.

** There was a statistical significant difference at the confidence level of 95%

* There was a statistical significant difference at the confidence level of 90%

6. Discussion of the findings

The research findings showed that the majority of tourism business entrepreneurs in Nong Khai province have experienced difficulties when communicating with their foreign customers in English. In short, the discussion of this study can be presented in two main sections: barriers in English communication and related communication factors of tourism business entrepreneurs in Nong Khai province.

Barriers in oral communication in English reported by tourism business entrepreneurs in Nong Khai province can be discussed in three main issues: phonology, syntax, and lexicon. Similar to the study by Munro et al. (2006), the finding suggested that phonological factors are the main sources of oral communication problems that effects comprehension of English language communication. Most entrepreneurs revealed that their obstacles in English communication were related to the incapability to comprehend different accents of their foreign customers. That means, in term of listening, the ability to understand various English accents is crucial for oral communication in English. This is also in line with the study by Jenkins (2009) on the notion of English as lingua franca in oral communication of NNEs, particularly on the impact of accents in international communication. Regarding speaking, as mentioned in the study by Khamkien (2010), participants agreed that it is more difficult and more important for them to master compared to reading and writing. They also added they frequently made mistakes or misunderstood other speakers due to the limited knowledge and proficiency of English pronunciation. Therefore, the exposure of different English accents may help Thai entrepreneurs in Nong Khai communicate with their foreign customers more effectively.

Secondly, as mentioned earlier by Schmitt (2000), the vocabulary knowledge also impacts the ability to communicate in a second language. According to the interview, participants mentioned their difficulties on vocabulary and claimed that they sometimes did not understand technical terms or jargon spoken by their customers. Besides, the limited

knowledge of terminology sometimes results in miscommunication between the participants and their customers. Therefore, the results of this study imply that the wide range of tourism vocabulary and terminology could enhance participants' ability to communicate with their foreign customers.

The entrepreneurs in Nong Khai were uncomfortable to communicate with their foreign customers in English as they worried about their grammatical errors. Participants also asserted that they felt bothered when communicating with foreign customers due to frequent grammatical mistakes. In this regard, Ur (1996) suggested that proper grammatical knowledge has a positive influence on confidence in English communication. Finally, the related factors in English communication, such as years of working experience and educational level, are correlated with barriers in oral communication.

7. Implications and conclusion

According to the research findings of this current investigation, there are several practical ways that can be used to help business tourism entrepreneurs in Nong Khai province to communicate in English efficiently. Firstly, this current study can be used as the core resource in terms of communication barriers among business tourism entrepreneurs in Nong Khai as it was conducted in the local site and was in the present situation. According to the results discussed above, the stakeholders in tourism business in Nong Khai are able to get to the right point in order to improve English communication skills in their organisation. Need analysis should be conducted in each tourism business as this study pointed out that different participants require different language features in order to communicate with their foreign customers. In terms of academic and pedagogic recommendations, this study also suggests educational institutes to develop more practical English lessons by emphasizing an exposure of English varieties, vocabulary related to English for specific purposes (e.g. tourism, business, and trading), and by increasing the students' opportunities to use English both inside and outside the classrooms. This could help prepare future employees to use English more proficiently at their workplace.

According to the results and the discussion of this current study, it is suggested that the forthcoming research studies should focus on the following key items--barriers in English communication and related communication factors of tourism business entrepreneurs in Nong Khai province. This research study was conducted only at one province which may result in a narrower notion or limited insightful knowledge due to the small number of the participants and the specificity of the research context. Therefore, the approaching research studies should be conducted in several provinces which are associated with tourism rather than only in Nong Khai. So that, the findings can be reliably generalised to all tourism businesses in the country.

8. References

- Anderson, R. C. (1985). *Becoming a nation of readers: The report of the Commission on Reading*. National Inst. of Education (ED), Washington, DC.
- Barna, L. M. (1985). Difficulties in Communicating among people of different cultures. In P. A. Porter, M. Grant, & M. Draper, *Communicating Effectively in English; Oral Communication for Non-Native Speakers* (pp.14-17). USA: Wadsworth Publishing.
- Bobanovic, M. K., & Grzanic, J. (2011). The importance of English language skills in the tourism sector: A comparative study of students/employees perceptions in Croatia. *Almatourism-Journal of Tourism, Culture and Territorial Development*, 2(4), 10-23.
- Chancharat, S. (2011). Thai Tourism and Economic Development: The Current State of Research. *Kasetsart J. (Soc.Sci)*, 32, 340-351.
- Crystal, D. (2003). *English as a global language*. Cambridge: Cambridge University.
- Foley, J. (2005). English in...Thailand. *RELC Journal*, 36(2), 223 - 234.
- Jenkins, J. (2000). *The Phonology of English as an International Language*. Oxford: Oxford University Press.
- Jenkins, J. (2009). English as a Lingua Franca: Interpretations and attitudes. *World Englishes*. 28(2), 200-217.
- Khamkhien, A. (2010). Teaching English speaking skills and English speaking tests in the Thai context: A reflection from Thai perspective. *English Language Teaching*, 3(1), 184-190.
- Kuosuwan, B. (2016). The Readiness of English Communication Skills of Tourism Employees in Bangkok for Entering the ASEAN Community. *International Journal of Environmental and Science Education*, 11, 12903-12907.
- Marczyk, G., DeMatteo, D., & Festinger, D. (2005). *Essentials of research design and methodology*. John Wiley & Sons Inc.
- Misnistry of Tourism & Sports. (2015). *Tourism Strategic Plan 2015-2017*. Retrieved August 30, 2018 from https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7114
- Morley, J. (1998). Trippingly on the tongue: Putting serious speech/pronunciation instruction back in the TESOL equation. *ESL Magazine*, January/February, 20-23.
- Munro, M. J., Derwing, T. M., & Morton, S. L. (2006). The mutual intelligibility of L2 speech. *Studies in second language acquisition*. 28 (1), 111-131.
- Nong Khai Statistical Office. (2017). *Tourism Statistic Table*. Retrieved August 30, 2018 from http://nongkhai.nso.go.th/index.php?option=com_content&view=article&catid=80&id=226
- Schmitt, N. (2000). *Vocabulary in language teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Tourism Authority of Thailand. (2011). *Amazing Thailand up to Unseen Thailand*. Retrieved August 20, 2018 from <http://www.tourismthailand.org/About-TAT/TAT-Informative>
- Ur, P. (1996). *A course in language teaching: Practice and theory*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Wolvin, A., & Coakley, C. (1991). A survey of the status of listening training in some Fortune 500 Corporations. *Communication Education*, 40, 152–164.
- Zulkurnain, N., & Kaur, S. (2014). Oral English Communication Difficulties and Coping Strategies of Diploma of Hotel Management Students at UiTM. *3L: The Southeast Asian Journal of English Language Studies*. 20(3), 93-112.

มาตรการทางกฎหมายในการเยียวยาความเสียหายจากการเพิกถอนโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก)

Legal Measures for damage from the cancellation of land title and the certificate of utilization (NS3K document)

สุกิจ พุนศรีเกษม¹, สุวิจักขณ์ พุนศรีเกษม²

สมนึก เขมทองคำ³

Sukit Phonsrikasem, Suwijak Phonsrikasem

Somnuek Khemthongkham

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ ผู้เขียนมุ่งวิเคราะห์ปัญหาข้อกฎหมาย ในการเยียวยาความเสียหายให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบเกี่ยวกับการเพิกถอนโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก) ซึ่งเป็นคำสั่งที่กระทำการสิทธิของเจ้าของที่ดินที่มีความเชื่อถือในความคงอยู่ของโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก) นั้น การเยียวยาความเสียหายให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบดังกล่าว จึงมีความสำคัญอย่างมาก ตามแนวคิดพื้นฐานของความรับผิดชอบทางละเมิดซึ่งเป็นการเยียวยาให้กับบุคคลที่ได้รับความเสียหายให้กับคืนสู่ฐานะเดิมหรือใกล้เคียงสถานะเดิมก่อนที่จะถูกทำละเมิดมากที่สุดในรูปแบบของค่าสินไหมทดแทน และแนวคิดพื้นฐานของความรับผิดชอบโดยปราศจากความผิดเป็นการเยียวยาความเสียหายให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากจัดทำบริการสาธารณะเกินกว่าปกติหรือมีกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้รัฐต้องรับผิดชอบ

แต่อย่างไรก็ตามในการเยียวยาความเสียหายทั้งสองแนวทางดังกล่าวยังเกิดผลในการกฎหมายที่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงควรศึกษามาตรการการเยียวยาความเสียหายไม่เกินความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงมิใช่เป็นการแสวงหากำไรจากการที่มีการเพิกถอนโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก) เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม และเหมาะสมกับคู่กรณีทุกฝ่ายต่อไป

คำสำคัญ : การเพิกถอน, โฉนดที่ดิน, หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก), การเยียวยา, ความเสียหาย

¹นักวิชาการอิสระ

²นักวิชาการอิสระ

³อัยการจังหวัดสำนักงานอัยการสูงสุด

Abstract

Compensation of damage from the cancellation of land title and the certificate of utilization (NS3K document) is the main focus in this legal analysis. The cancellation of land title and the certificate of utilization (NS3K document) affect the rights of the landowners; therefore, the legal remedy for the sufferers is necessary. In this case, *Liability for Wrongful Acts*, which restores the right to his former condition or closely to the former condition as much as possible by compensation, and *Strict Liability* (La responsabilité sans faute) are two main principles for mitigation of damage when the sufferers receive the negative impacts from public service or when the laws command the state to take responsibility.

However, the legal remedies in these two principles create different results. Therefore, it is necessary to analyze compensation measure that does not exceed the actual damage in order to prevent finding the profit from the cancellation of land title and the certificate of utilization (NS3K document).

Keywords : cancellation, land title, legal remedy, compensation measure

บทนำ

โฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก) เป็นเอกสารสิทธิ์ที่เจ้าพนักงานที่ดินได้จัดทำขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายประมวลกฎหมายที่ดินเพื่อเป็นหลักฐานในการแสดงออกซึ่งสิทธิในที่ดิน หรือเป็นการรับรองว่าบุคคลที่มีชื่อในเอกสารสิทธิ์ดังกล่าวเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองมีสิทธิใช้ประโยชน์จากที่ดินดังกล่าว และสามารถนำโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก) ไปจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ให้กับบุคคลอื่นหรือนำไปจดทะเบียนจำนองไว้เป็นประกันหนี้ของตนหรือของผู้อื่นได้ แต่อย่างไรก็ตามการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก) การจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงสิทธิ์อาจจะออกโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น ออกทับที่ดินที่สงวนไว้เพื่อสาธารณะประโยชน์หรือ ออกทับที่ดินของเอกชนรายอื่น มาตรา 61 แห่งประมวลกฎหมายที่ดินได้บัญญัติให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายซึ่งดำรงตำแหน่งรองอธิบดีหรือผู้ตรวจราชการกรมที่ดินมีอำนาจหน้าที่สั่งเพิกถอนหรือแก้ไขโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก) ที่ออกโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายได้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสงวนรักษาที่ดินสาธารณะประโยชน์และคุ้มครองสิทธิในที่ดินของบุคคลซึ่งการเพิกถอนโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก) ดังกล่าวย่อมมีผลกระทบต่อผู้รับโอนหรือผู้รับจำนอง หรือเปลี่ยนแปลงสิทธิ์ทางทะเบียนโดยสุจริต บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับการเยียวยาความเสียหายจากการเพิกถอนโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก) ดังกล่าวได้

แต่อย่างไรก็ตามในการเยียวยาความเสียหายดังกล่าว พิจารณาได้เป็นสองแนวทางคือ แนวทางที่ 1 เยียวยาความเสียหายตามหลักความรับผิดชอบทางละเมิด เนื่องจากเจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก) ไม่ชอบด้วยกฎหมายจนเป็นเหตุให้ถูกเพิกถอนทำให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเพิกถอนเอกสารสิทธิ์ต้องสูญเสียสิทธิในที่ดินนั้นไปอันเป็นการกระทำละเมิด แนวทางที่ 2 เยียวยาความเสียหายตามหลักความรับผิดชอบอย่างอื่น ทั้งนี้ เนื่องจากคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก) เป็นการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายที่ให้ประโยชน์ที่ไม่ใช่เป็นการให้เงิน หรือทรัพย์สินซึ่งกรณีมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 ได้บัญญัติหลักเกณฑ์ในการเยียวยาความเสียหายไว้โดยเฉพาะ ซึ่งจากแนวคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดส่วนใหญ่แล้วจะนำหลักความรับผิดชอบทางละเมิดมาใช้ในการเยียวยาความเสียหายให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเพิกถอนโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก) แต่ก็มีแนวคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดที่ได้มีนำหลักเกณฑ์ตามมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 ได้แก่ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.507/2559 ที่ใช้ในการประกอบการกำหนดค่าเสียหายจากการเพิกถอนโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ด้วย ซึ่งการเยียวยาความเสียหายทั้งสองแนวทางดังกล่าวเกิดผลในการกฎหมายที่แตกต่างกันจึงควรที่จะทำการศึกษาค้นคว้าเพื่อนำไปประกอบการกำหนดค่าเสียหายจากเพิกถอนโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก) ที่เหมาะสมเป็นธรรมต่อไป

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

บทความนี้ผู้เขียนได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเยียวยาความเสียหายจากการเพิกถอนโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก) มีหลักพื้นฐานทางกฎหมายที่นำมาประกอบการพิจารณา ดังนี้

1. หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง

หลักความชอบด้วยกฎหมายโครงการกระทำทางปกครอง หมายความว่า ฝ่ายปกครองจะกระทำการอย่างใดๆ ที่มีผลกระทบต่อสิทธิหรือเสรีภาพอันชอบธรรมของเอกชนได้ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายให้อำนาจไว้ และขนาดเดียวกันก็ต้องกระทำการดังกล่าวภายในกรอบที่กำหนดของกฎหมายเท่านั้นกฎหมายจึงจะเป็นที่ “แหล่งที่มา” (Source) ของอำนาจให้ฝ่ายปกครองกระทำการต่างๆ และในขณะเดียวกันกฎหมายก็เป็น “ข้อจำกัด” (Limitation) ของอำนาจดังกล่าวด้วยการกระทำทางปกครองจึงเป็น “การบังคับการต่างๆ ให้เป็นไปตามกฎหมายเท่านั้น” อันเป็นการสอดคล้องกับเรื่อง “หลักนิติรัฐ” ที่รัฐเองยอมตกอยู่ภายใต้ระบบกฎหมายในความสัมพันธ์กับเอกชนเป็นการจำกัดอำนาจของรัฐนั่นเอง และทำให้ฝ่ายปกครองไม่สามารถใช้วิธีการอื่นนอกจากระบบกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในเวลานั้น กล่าวคือเมื่อฝ่ายปกครองเข้าไปมีนิติสัมพันธ์กับเอกชน ฝ่ายปกครองก็ไม่อาจจะกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือเป็นการหลีกเลี่ยงกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่นั้นได้

และฝ่ายปกครองไม่อาจจะกระทำการใดๆ อันเป็นการบังคับปัจเจกชนโดยเขาไม่สมัครใจได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายที่ตราขึ้นโดยรัฐสภาให้อำนาจไว้ หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำของฝ่ายปกครองจึงประกอบด้วยหลักกฎหมายสองประการ ได้แก่ ประการที่หนึ่ง หลักการกระทำทางปกครองต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย กล่าวคือ ฝ่ายปกครองต้องผูกพันต่อกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่และไม่อาจกำหนดกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับที่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายซึ่งมีสถานะสูงกว่าได้ เช่น การกำหนดระเบียบภายในฝ่ายปกครองจะต้องคำนึงถึงบทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น และประการที่สอง หลักไม่มีกฎหมายไม่มีอำนาจ (วรเจตน์ ภาคีรัตน์, 2529, น.24) ซึ่งมีสาระสำคัญว่าฝ่ายปกครองจะกระทำการอันกระทบสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้ ดังนั้น หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองจึงเป็นทั้ง “ขอบเขตของการกระทำทางปกครอง” เป็นทั้ง “ฐานที่มาของการกระทำทางปกครอง” และเป็นทั้ง “กระบวนการขั้นตอนที่ฝ่ายปกครองต้องปฏิบัติตาม” ดังนั้น หากมีกรณีที่น่าสงสัยว่าการกระทำทางปกครองไม่ชอบด้วยกฎหมายย่อมมีความจำเป็นที่จะต้องมีการลบล้างหรือดำเนินการแก้ไขการกระทำทางปกครองให้ถูกต้องซึ่งจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงแน่นอนแห่งนิติฐานะความเชื่อถือและความไว้วางใจโดยสุจริตผู้ได้รับคำสั่งทางปกครอง

2. หลักความมั่นคงแน่นอนแห่งนิติฐานะ (The principle of Legal Certainty)

หลักความมั่นคงแน่นอนแห่งนิติฐานะเป็นหลักกฎหมายที่เรียกร้องให้กฎหมายหรือการกระทำทางปกครองต้องมีความชัดเจนแน่นอนเพียงพอที่จะเข้าใจและปฏิบัติตามรวมทั้งคาดหมายถึงผลที่จะเกิดขึ้น และสามารถกำหนดแนวทางหรือดำเนินกิจกรรมของตนให้สอดคล้องกับผลที่จะเกิดขึ้นดังกล่าว และจะต้องให้การคุ้มครองการมีผลบังคับและความถาวรต่อเนื่องของกฎหมายหรือการกระทำทางปกครองที่เกิดขึ้นแล้วให้คงอยู่ต่อไป นอกจากนี้ ในกรณีที่จำเป็นต้องมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายหรือการกระทำทางปกครอง หรือดำเนินการอย่างใดที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนก็จะต้องมีการให้หลักประกันในผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการแก้ไขเปลี่ยนแปลงดังกล่าวโดยพิจารณาซึ่งน้ำหนักระหว่างประโยชน์สาธารณะที่จะได้รับการดำเนินการดังกล่าวและประโยชน์ของปัจเจกชนที่ได้รับผลกระทบอย่างเหมาะสม เพื่อมิให้ประชาชนได้รับผลกระทบจากการดำเนินการดังกล่าวมากเกินไปเกินสมควร และในกรณีที่จำเป็นจะต้องดำเนินการก็ต้องนำหลักการคุ้มครองความเชื่อถือและไว้วางใจโดยสุจริตมาปรับใช้เพื่อพิจารณาถึงการชดเชยให้แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการดังกล่าวด้วย (พิรพิชญ์ วงศ์วัฒนสอาด, 2544, น.216) ในระบบกฎหมายไทย หลักความมั่นคงแน่นอนแห่งนิติฐานะส่วนใหญ่แล้วจะนำหลักกฎหมายดังกล่าวมาอธิบายเชื่อมโยงกับหลักนิติรัฐเพื่อแสดงให้เห็นถึงหลักการพื้นฐานอันเป็นองค์ประกอบของหลักนิติรัฐ มิได้มีการนำเสนอถึงข้อพิจารณาและแนวทางในการนำหลักกฎหมายดังกล่าวมาปรับใช้หรือนำมาเป็นข้อพิจารณาในการคุ้มครองความมั่นคงแน่นอนแห่งนิติฐานะให้แก่ศิษย์และเสรีภาพของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตามหลังจากที่มีการตราพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

พ.ศ.2542 ได้มีการนำหลักความมั่นคงแน่นอนแห่งนิติฐานะมาเป็นข้อพิจารณาในการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองเนื่องจากเป็นหลักกฎหมายที่ได้รับการบัญญัติรับรองไว้ในส่วนของการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองตามมาตรา 49 ถึงมาตรา 53 พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 (เรื่องเดียวกัน, น.213)

3. หลักการคุ้มครองความเชื่อถือและความไว้วางใจโดยสุจริต

โดยที่การกระทำทางปกครองต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักการกระทำทางปกครองต้องชอบด้วยกฎหมาย หากมีกรณีคำสั่งทางปกครองไม่ชอบด้วยกฎหมาย ย่อมเรียกร้องให้มีการลบล้างผลของการกระทำทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายให้หมดสิ้นไปได้ อย่างไรก็ตามการบรรเทาของการกระทำทางปกครองจึงก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงแน่นอนแห่งนิติฐานะและความเชื่อถือและความไว้วางใจของผลการกระทำทางปกครองที่เกิดขึ้นไปแล้ว ดังนั้นเมื่อพิจารณาตามหลักความมั่นคงแน่นอนแห่งนิติฐานะจึงจำเป็นที่จะต้องมีการพิจารณาต่อไปอีกขั้นหนึ่งว่า การกระทำทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวสมควรถูกลบล้างไปตามหลักการกระทำทางปกครองต้องชอบด้วยกฎหมาย หรือควรที่จะยอมให้การกระทำทางปกครองนั้นคงอยู่ต่อไปเพื่อคุ้มครองความมั่นคงแน่นอนแห่งนิติฐานะให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำทางปกครองที่มีความเชื่อถือและไว้วางใจโดยสุจริตต่อการกระทำทางปกครองนั้น ทั้งนี้ ในการพิจารณาจึงต้องชั่งน้ำหนักระหว่างประโยชน์สาธารณะและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสิ่งของบุคคลนั้นจะต้องพิจารณาเป็นรายกรณี และหากมีการลบล้างผลของการกระทำทางปกครองย่อมจะต้องให้การคุ้มครองความมั่นคงแน่นอนแห่งนิติฐานะโดยการชดเชย หรือกำหนดมาตรการรองรับเพื่อบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้นให้แก่ผู้ที่ได้รับผลการกระทำทางปกครองดังกล่าวโดยพิจารณาตามหลักการคุ้มครองความเชื่อถือและไว้วางใจโดยสุจริตด้วย (พีรพิชญ์ วงศ์วัฒนศานต์, เรื่องเดิม, น.218-219)

4. ความรับผิดชอบละเมิดของฝ่ายปกครอง

ความรับผิดชอบละเมิดของฝ่ายปกครองเป็นความรับผิดชอบของฝ่ายปกครองในการกระทำที่องค์กรเจ้าหน้าที่ของตนกระทำไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยเจตนา (กฎหมายไทยใช้คำว่า “จงใจ”) หรือประมาทเลินเล่อ และก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลภายนอก และความเสียหายที่เกิดขึ้นมีความสัมพันธ์กับการกระทำดังกล่าว ฝ่ายปกครองต้องชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นให้กับผู้ที่ได้รับความเสียหาย วัตถุประสงค์ในการชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เสียหายนั้นเพื่อทำให้ผู้เสียหายนั้นกลับสู่ฐานะเดิมหรือใกล้เคียงสถานะเดิมก่อนที่จะถูกทำลายละเมิดมากที่สุดแต่อย่างไรก็ตามอาจมีการเยียวยาในลักษณะของการทำกับคืนดี หากสภาพแห่งนั้นเปิดช่องให้กระทำได้ ในเรื่องการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐนั้น ต้องนำหลักในพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้ประกอบกัน เนื่องจากพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 มิได้ให้ความหมายคำว่า “ละเมิด” เอาไว้ การจะพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นการละเมิดหรือไม่ ต้องรับผิดชอบเพียงใด และได้รับยกเว้น

หรือจำกัดความรับผิดหรือไม่ นั้นจะต้องลำดับเรื่องความรับผิดทางละเมิด ค่าสินไหมทดแทน และนิรโทษกรรม ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยแท้จริงแล้วเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 คือ การสร้างหลักความรับผิดของเจ้าหน้าที่ให้ เป็นไปอย่างเป็นเหตุเป็นผล แต่ในขณะเดียวกันก็มีความเกี่ยวพันกันกับความรับผิดของหน่วยงานของรัฐสม อยู่ด้วย ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแล้วจะเห็นว่า การกระทำละเมิดของ เจ้าหน้าที่ที่มีได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดในการนั้นเป็นการเฉพาะตัว ซึ่งเป็นไปตามหลัก ความรับผิดทางละเมิดในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แต่ถ้าเป็นการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ใน การปฏิบัติหน้าที่แล้ว เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นหน่วยงานของรัฐต้องรับภาระชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ได้รับ ความเสียหายดังกล่าวไปก่อนแต่หน่วยงานของรัฐจะมีสิทธิไปไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่หรือไม่ เพียงใดนั้น จะต้อง พิจารณาว่าละเมิดนั้นได้เกิดขึ้นจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่ผู้นั้น หรือไม่ โดยหน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานในภายหลังได้ถ้า ปรากฏว่าการละเมิดนั้นเป็นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง โดยการออกคำสั่งตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว แต่หากเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ไม่ได้จงใจกระทำละเมิดหรือกระทำละเมิด โดยประมาทเลินเล่ออย่างธรรมดาแล้วความรับผิดก็จะตกอยู่กับหน่วยงานของรัฐ

5. ความรับผิดโดยปราศจากความผิด หรือความรับผิดอย่างอื่น

สำหรับความรับผิดอย่างอื่นโดยทั่วไปแล้วจะเป็นความรับผิดในการชดเชยค่าทดแทนให้แก่ปัจเจกบุคคล ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำของฝ่ายปกครองเป็นพิเศษยิ่งกว่าบุคคลคนอื่นกล่าวอีกนัยหนึ่งมักจะเป็น กรณีที่ปัจเจกบุคคลต้องสูญเสียสิทธิบางประการของตนเพื่อประโยชน์สาธารณะ เช่น การถูกเวนคืนทรัพย์สิน เพื่อไปใช้ในกิจการสาธารณะ เป็นต้น ความรับผิดอย่างอื่นเป็นความรับผิดที่เสริมความรับผิดทางละเมิดเพราะ ในหลายกรณี ปัจเจกชนไม่อาจฟ้องฝ่ายปกครองให้รับผิดทางละเมิดได้เนื่องจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ฝ่าย ปกครองไม่ครบองค์ประกอบความรับผิดทางละเมิด นอกจากนี้ ฝ่ายนิติบัญญัติอาจตรากฎหมายเฉพาะขึ้น กำหนดให้รัฐต้องรับผิดสำหรับเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสียหายบางอย่างเพื่อความเป็นธรรมก็ได้ เช่น ให้รับ ผิดในกรณีที่ดำเนินกระบวนยุติธรรมบกพร่อง ทำให้ถูกจับกุมครั้งโดยไม่เป็นธรรม เป็นต้น (วรเจตน์ ภาคีรัตน์, 2554, น.336)

ซึ่งความรับผิดอย่างอื่นในระบบกฎหมายไทยมิได้มีการให้คำนิยามไว้ ดังนั้น ในการพิจารณาว่ากรณีใด เป็นความรับผิดอย่างอื่นในระบบกฎหมายไทยที่ผ่านมาจึงได้มีการวินิจฉัยวางหลักเกณฑ์โดยศาลปกครองสูงสุด ซึ่งได้วินิจฉัยให้ความรับผิดของรัฐที่เกิดฝ่ายนิติบัญญัติได้ตรากฎหมายให้รัฐต้องรับผิดในกรณีต่างๆ เป็นความ รับผิดอย่างอื่นและความรับผิดอย่างอื่นที่เกิดจากศาลปกครองวินิจฉัยวางหลักไว้ ดังนั้น ความรับผิด อย่างอื่นตามกฎหมายไทย อาจเกิดขึ้นได้ 2 กรณี คือความรับผิดตามกฎหมายลายลักษณ์อักษร และความรับผิด ที่พัฒนาโดยศาลปกครอง

6) การกำหนดค่าเสียหาย

กรณีผู้ฟ้องคดีทราบหรือควรจะได้ทราบข้อเท็จจริงว่าที่ดินแปลงที่พิพาทไม่อาจออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์และอาจถูกเพิกถอนได้ กรมที่ดินต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้กับผู้ฟ้องคดีหรือไม่ มีคำพิพากษาที่วินิจฉัยไว้ 3 แนว ดังนี้ แนวที่ 1 วินิจฉัยตามหลักความรับผิดชอบทางละเมิด โดยพิจารณาจากพฤติการณ์ถือว่าผู้ฟ้องคดีประมาณเลินเล่อไม่ตรวจสอบที่ดินที่พิพาทก่อนที่จะซื้อดิน หรือจำนอง ถือว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้เสียหายมีส่วนต้องรับผิดชอบโดยหักส่วนความรับผิดชอบของผู้ฟ้องตามมาตรา 442 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แนวที่ 2 วินิจฉัยตามหลักความรับผิดทางละเมิด โดยพิจารณาจากพฤติการณ์ที่เห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีส่วนรู้เห็นเกี่ยวกับการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายถือว่าผู้ฟ้องคดีสมควรมีใจเข้าเสี่ยงภัยไม่เป็นการละเมิด และแนวที่ 3 วินิจฉัยโดยพิจารณาว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีทราบข้อเท็จจริง หรือควรทราบข้อเท็จจริงว่าที่ดินแปลงที่พิพาทไม่อาจออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์และอาจถูกเพิกถอนได้ ถือว่าผู้ฟ้องคดีไม่สุจริต ไม่ได้ได้รับความคุ้มครอง ตามมาตรา 49 และมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เช่น คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 507/2559 วินิจฉัยว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าการตรวจสอบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเกาะยาวใหญ่ได้ดำเนินการมาก่อนที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามจะได้ซื้อที่ดิน แปลงพิพาทจากนายเหลบและนายอนันต์ และขณะที่มีการจดทะเบียนขายที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสาม พนักงานเจ้าหน้าที่ได้แจ้งให้ทราบว่า หลักฐาน น.ส. 3 ก. ที่พิพาทอยู่ในระหว่างอาจจะถูกเพิกถอนหรือแก้ไขตามความในมาตรา 61 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เนื่องจากตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเกาะยาวใหญ่ และที่ดินเดิมไม่มีหลักฐานที่ดินแต่อย่างใด ได้มีการลงลายมือชื่อทั้งฝ่ายผู้ขายและผู้ซื้อ รวมทั้งนายอำเภอเกาะยาวด้วย จึงเห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้รู้ถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายของ น.ส. 3 ก. ดังกล่าวในขณะที่ได้มีการจดทะเบียนซื้อขายนั้นแล้ว และอาจคาดหมายได้ว่าจะถูกเพิกถอนในภายหลัง ผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงไม่อาจอ้างความเชื่อโดยสุจริตในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองได้ตามมาตรา 51 วรรคสาม (3) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 จึงไม่มีเหตุผลที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ต้องพิจารณากำหนดค่าทดแทนความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามตามมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ผลการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการเยียวยาความเสียหายจากการเพิกถอนโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ผู้เขียนได้แบ่งเป็น 2 กรณี ดังนี้ คือ

1) ปัญหาการกำหนดประเภทคดี

ในการเยียวยาความเสียหาย ให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบ จากการเพิกถอนโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์สามารถพิจารณาได้เป็น 2 แนวทาง คือ แนวที่ 1 เยียวยาความเสียหายตามหลักความรับผิดทางละเมิดเนื่องจากเจ้าพนักงานที่ดิน ดำเนินการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จนเป็นเหตุให้ผู้ถูกเพิกถอนที่ได้รับผลกระทบจากการเพิกถอนเอกสารสิทธิต้อง

สูญเสียสิทธิในที่ดินนั้นไป อันเป็นการกระทำละเมิด แนวที่ 2 เยียวยาความเสียหายตามหลักความรับผิดชอบอย่างอื่น ทั้งนี้ เนื่องจากคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เป็นการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายที่ให้ประโยชน์ ซึ่งเป็นกรณีตามมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ผู้เขียนเห็นว่า เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบของความรับผิดชอบของความรับผิดทางละเมิดจะต้องมีการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายต่อผู้ที่ได้รับความเสียหายโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้นั้น และความเสียหายเป็นผลโดยตรงสัมพันธ์กับผลของการกระทำส่วนความรับผิดชอบอื่นเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายก่อให้เกิดความเสียหาย ความเสียหายสัมพันธ์กับผลที่เกิดขึ้นหรือมีกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้รัฐต้องรับผิด ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขความรับผิดของกฎหมายนั้นๆ เห็นได้ว่าแม้ขั้นตอนการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ที่เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่ผู้ขอออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ก็ดี ผู้รับโอนก็ดี ผู้รับจ้างนองล้วนเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการออกเอกสารสิทธิดังกล่าว จึงไม่ใช่ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของกรมที่ดิน ซึ่งผู้ได้รับความเสียหายจากการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายกรณีออกทับที่ดินของผู้อื่น คือ ผู้ที่ถูกออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ทับ หรือกรณีออกทับที่ปสาสน์ผู้ที่ได้รับความเสียหาย คือ รัฐ หากจะเป็นการกระทำละเมิดก็เป็นการกระทำละเมิดบุคคลที่ถูกเจ้าหน้าที่ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ทับที่ดินหรือต่อรัฐแล้วแต่กรณี กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าเจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินได้กระทำละเมิดต่อผู้รับโอนที่ดินหรือผู้รับจ้างนองหรือผู้ขอออกโฉนดที่ดิน เมื่อโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ออกไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อธิบดีกรมที่ดินหรือรองอธิบดีกรมที่ดินที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจโดยชอบที่จะเพิกถอนโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ดังกล่าว กรณีจึงไม่ครบองค์ประกอบของการละเมิดตามมาตรา 420 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เป็นคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 อธิบดีกรมที่ดิน หรือรองอธิบดี กรมที่ดิน ที่ได้รับมอบหมายได้อาศัยอำนาจตามมาตรา 61 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน มีคำสั่งให้เพิกถอนโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ดังกล่าว เพื่อให้เป็นไปตามหลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองมีผลให้ความมั่นคงแน่นอนแห่งนิติฐานะเปลี่ยนแปลงไป ผู้ที่มีความเชื่อโดยสุจริตในความคงอยู่ของโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ย่อมได้รับความคุ้มครอง โดยการเยียวยาความเสียหายจากรัฐ และผู้ที่ทราบข้อเท็จจริงหรือควรที่จะได้ทราบหากใช้ความระมัดระวังตามสมควร ก็ย่อมไม่อาจอ้างความสุจริต เพื่อให้ได้รับความคุ้มครองที่จะได้รับการเยียวยาความเสียหายจากรัฐตามหลักการคุ้มครองความเชื่อถือและความไว้วางใจโดยสุจริต และกรณีดังกล่าว มาตรา 49 ถึงมาตรา 53 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ได้บัญญัติหลักเกณฑ์ในการเยียวยาความเสียหาย ไว้โดยเฉพาะแล้ว การเพิกถอนโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เป็นการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นการให้ประโยชน์ แต่ไม่มีลักษณะเป็นการให้เงินให้ทรัพย์สินหรือให้ประโยชน์ที่อาจแบ่งแยกได้กรณีจึงอยู่ในบังคับตามมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งกำหนดให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองมีสิทธิได้รับค่าทดแทนความเสียหายเนื่องจากความเชื่อโดยสุจริตในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครอง และค่าทดแทนความเสียหายจะต้องไม่สูงกว่าประโยชน์ที่ผู้นั้นได้รับซึ่งมีลักษณะเป็น

การกำหนดค่าทดแทนในเรื่องความรับผิดอย่างอื่นมิใช่ค่าสินไหมทดแทนกรณีกระทำละเมิด การกำหนดประเภทคดีดังกล่าวที่แตกต่างกันมีผลต่อการกำหนดค่าทดแทนการฟ้องคดีการใช้สิทธิไล่เบียด และวิธีการเรียกร้องความเสียหายที่แตกต่างกัน

2) ปัญหาการกำหนดค่าเสียหาย

2.1 กรณีของผู้ซื้อทรัพย์

ปัญหาว่าควรกำหนดค่าเสียหายหรือค่าทดแทนที่ดินให้กับผู้ซื้อที่ดินโดยพิจารณาจากราคาที่ดิน ณ เวลาใดนั้น ผู้เขียนเห็นว่าพิจารณาได้ 2 แนวคือ แนวที่ 1 วินิจฉัยให้ถือตามราคาซื้อขาย (ถือตามราคาที่มีการซื้อขาย) และแนวที่ 2 วินิจฉัยให้ถือตามราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ใช้ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ในขณะที่เกิดการกระทำละเมิด ผู้เขียนเห็นว่าการเพิกถอนโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ อาจมีได้หลายลักษณะ ซึ่งผู้เขียนเน้นเฉพาะกรณีออกทับที่ดินโฉนดของเอกชนรายอื่น และกรณีออกทับที่ดินสาธารณะประโยชน์ โดยการกำหนดค่าเสียหายทั้งสองกรณี ดังกล่าวน่าจะแตกต่างกันดังนี้

1) กรณีการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก) ทับที่บุคคลอื่นหรือบุคคลอื่นมีสิทธิดีกว่า ผู้เขียนเห็นว่า การเพิกถอนโฉนดที่ดินกรณีดังกล่าวเป็นการคุ้มครองสิทธิในที่ดินของผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริง ผู้ซื้อที่ดินดังกล่าวย่อมได้กรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครอง แต่หากผู้ฟ้องคดีได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินแปลงดังกล่าวก็อาจได้กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยการครอบครองปรปักษ์ หรือแย้งการครอบครองตาม 1382 หรือ 1375 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น หากผู้ฟ้องคดียังไม่มีสิทธิในที่ดินด้วยเหตุดังกล่าว ราคาที่ดินที่เพิ่มขึ้นเป็นสิทธิของผู้เป็นเจ้าของที่ดินที่แท้จริง หากมีการเพิกถอนโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์เพราะเหตุดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ซื้อที่ดินที่มีการออกโฉนดที่ดินหนังสือรับรองการทำประโยชน์ไม่ถูกต้องจึงได้รับความเสียหาย เพราราคาที่ซื้อมาเท่านั้น จึงไม่อาจกำหนดค่าเสียหายในราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ฯ หรือราคาซื้อขายในวันที่ได้รับแจ้งการเพิกถอนโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ได้ แต่หากผู้ฟ้องคดีครอบครองประโยชน์จนได้สิทธิตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว ผู้ซื้อทรัพย์อยู่ในฐานะผู้มีกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองมีสิทธิได้รับค่าทดแทนในลักษณะเดียวกัน กรณีออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก) ทับที่ดินสาธารณะประโยชน์

2) กรณีการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก) ทับที่ดินสาธารณะประโยชน์ เช่น ที่ป่าสงวน ที่ภูเขา ที่ดินอยู่ในเขตอุทยาน เป็นต้น ผู้เขียนเห็นว่า เมื่อมีการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก) ให้กับผู้ใดแล้ว ผู้นั้นย่อมมีสิทธิในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ หรือผู้มีสิทธิครอบครอง โดยมีสิทธิได้รับประโยชน์จากราคาที่ดินที่เพิ่มขึ้นได้ ดังนั้น การกำหนดค่าเสียหายกรณีนี้ควรกำหนดค่าเสียหาย ณ วันที่มีการแจ้งการเพิกถอนโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ แต่หากเป็นเรื่องความรับผิดอย่างอื่นตามมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ พ.ศ.2539 ซึ่งกำหนดเกณฑ์ในการกำหนดความเสียหายไว้เป็นการเฉพาะ โดยต้องพิจารณาถึงความเชื่อโดยสุจริตในการดำรงอยู่ของคำสั่งทางปกครองและไม่สูงกว่าประโยชน์ที่ผู้นั้นได้รับ หากคำสั่งดังกล่าวไม่ถูกเพิกถอนการกำหนดค่าทดแทนจึงจำกัดตามความเสียหายจริง คือ ประโยชน์ที่ผู้นั้นอาจได้รับเท่านั้น (ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์, 2540)

2.2 กรณีของผู้รับจำนอง

ผู้เขียนเห็นว่า สิทธิจำนองเป็นหนี้อุปสรรค เพื่อเป็นหลักประกันการชำระหนี้ ผู้รับจำนองมีสิทธิบังคับกับทรัพย์สินหลักประกันตามวงจำนองที่เอาประกัน และไม่เกินหนี้ที่ค้ำชำระ ในการกำหนดค่าเสียหายจากการเพิกถอนโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ซึ่งควรแยกพิจารณาออกเป็น 2 กรณีดังนี้

1) กรณีราคาที่ดิน ตามราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่จำนอง ณ วันที่ผู้จำนองได้รับแจ้งการเพิกถอนมากกว่าจำนวนหนี้ที่ค้ำชำระผู้รับจำนองมีสิทธิได้รับชำระจากหลักทรัพย์ที่เอาประกันไม่เกินจำนวนหนี้ที่ค้ำชำระทั้งนี้ตามมาตรา 702 วรรคสองและมาตรา 708 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เมื่อโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่นำมาจดทะเบียนจำนองถูกเพิกถอนเป็นเหตุให้ผู้รับจำนองไม่สามารถบังคับจำนองได้ผู้รับจำนองจึงได้รับความเสียหายเท่ากับจำนวนหนี้ที่ค้ำชำระการกำหนดค่าเสียหายให้เท่ากับราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ หรือราคาที่มีการซื้อขาย ณ วันที่ผู้รับจำนองได้รับแจ้งการเพิกถอนจึงเป็นการเยียวยาความเสียหายที่เกินกว่าความเสียหายที่แท้จริง

2) กรณีที่จำนวนหนี้ที่ค้ำชำระมีจำนวนมากกว่าราคาที่ดินที่จำนองตามราคาประเมินทุนทรัพย์ ณ วันที่ผู้จำนองได้รับแจ้งการเพิกถอนนั้นเห็นว่าเมื่อโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ที่จำนองถูกเพิกถอนเป็นเหตุให้ผู้รับจำนองไม่สามารถบังคับ จำนองยึดทรัพย์ออกขายทอดตลาดได้ผู้รับจำนองจึงได้รับความเสียหายเท่ากับราคาซื้อขายณวันที่มีการแจ้งเพิกถอนโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ นอกจากนี้เมื่อมีการเพิกถอนโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่จำนองแล้วผู้รับจำนองมีช่องทางที่จะเยียวยาความเสียหายได้หลายช่องทางดังนี้ช่องทางที่ 1 เรียกให้ผู้จำนองหรือลูกหนี้ชั้นต้นหาหลักประกันใหม่ ตามมาตรา 723 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ช่องทางที่ 2 ฟ้องคดีให้ลูกหนี้ชั้นต้นรับผิดชอบตามสัญญาหนี้ประธานอย่างเจ้าหนี้สามัญ ให้ช่องทางที่ 3 เรียกร้องให้กรมที่ดินรับผิดชอบความเสียหายจากการเพิกถอนโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ โดยที่ผู้รับจำนองสามารถใช้สิทธิได้ทั้ง 3 ช่องทางหากใช้สิทธิในช่องทางที่ 1 โดยผู้รับจำนองหาหลักประกันใหม่ให้แทนผู้รับจำนองย่อมไม่ได้รับความเสียหายหากผู้รับจำนองใช้ช่องทางที่ 2 และช่องทางที่ 3 ด้วยซึ่งเป็นการเยียวยาความเสียหายอย่างเดียวกันและอาจจะได้รับเกินกว่า ที่เสียหาย แท้จริงอาจเป็นการแสวงหากำไรจากการที่มีการเพิกถอนโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ แต่หากพิจารณาจากหลักเกณฑ์การกำหนดค่าทดแทนความเสียหายตามมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครอง พ.ศ. 2539 ที่กำหนดว่า การกำหนดค่าทดแทนความเสียหายจะต้องไม่สูงกว่าประโยชน์ที่ผู้นั้นอาจได้รับหากคำสั่งดังกล่าวไม่ถูกเพิกถอนอันเป็นการกำหนดเกณฑ์ขั้นสูงในการกำหนดค่าตอบแทนอันเป็นการให้ดุลยพินิจของฝ่ายปกครองหรือศาลในการ กำหนดค่าทดแทนความเสียหายที่เหมาะสมและเป็นธรรม หากปรากฏว่าผู้รับจำนองได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้ชั้นต้นแล้วผู้รับจำนองไม่ยอมเรียกร้องลูกหนี้ชั้นต้นหาหลักประกันใหม่หรือไม่ยอมเรียกร้องให้ลูกหนี้ชั้นต้นชำระหนี้ตามสัญญาประธาน โดยไม่มีเหตุอันสมควรอาจนำมาเป็นเหตุผลจำนวนค่าทดแทนความเสียหายได้ทั้งนี้เนื่องจากการเยียวยาความเสียหายไม่ใช้การแสวงหากำไรผู้ที่ได้รับผลกระทบดังกล่าวไม่ควรมีสิทธิได้รับค่าทดแทน เกินความเสียหายหรือไม่สูงกว่าประโยชน์ที่จะได้รับหากโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ไม่ถูกเพิกถอน

บทสรุป

จากการศึกษาแนว คิดพื้นฐานทางกฎหมายและความรับผิดชอบของรัฐแล้วจะเห็นได้ว่าการเพิกถอนโฉนดที่ดิน เป็นการลบล้างการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามหลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองซึ่งการเพิกถอนมีผลกระทบต่อบุคคลที่มีความเชื่อถืออยู่ในความคงอยู่ของโฉนดที่ดินโดยสุจริตจึงต้องเยียวยาความเสียหายให้กับผู้ที่รับผลกระทบ ซึ่งในระบบกฎหมายไทยการเยียวยาความเสียหายความรับผิดชอบของรัฐต้องเยียวยาความเสียหายไม่เกินความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง มิฉะนั้นจะกลายเป็นเรื่องของการแสวงหากำไรจากการกระทำของรัฐทำให้เป็นภาระทางงบประมาณของรัฐเกินสมควร แนวคิดพื้นฐานของความรับผิดชอบทางละเมิดเป็นการเยียวยาความเสียหายให้กับบุคคลที่ได้รับความเสียหายให้คืนสู่สถานะเดิมหรือใกล้เคียงเดิมก่อนที่จะถูกทำลายละเมิดมากที่สุด ในรูปของค่าสินไหมทดแทนส่วนแนวคิดพื้นฐานของความรับผิดชอบโดยปราศจากความรับผิดชอบหรือความรับผิดชอบอย่างอื่นเป็นการเยียวยาความเสียหายให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการจัดทำบริการสาธารณะเกินกว่าปกติหรือมีกรณีกฎหมายบัญญัติให้รัฐต้องรับผิดชอบแม้จะเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายการกำหนดค่าเสียหายอยู่ในรูปของค่าทดแทนหรือค่าทำขวัญ จากหลักการที่แตกต่าง ดังกล่าวทำให้มีผลต่อการกำหนดค่าเสียหายให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยช้อยกเว้นและข้อจำกัดความรับผิดชอบความรับผิดในดอกเบี้ยยผิดนัดและวิธีการเรียกร้องค่าทดแทนความเสียหายที่แตกต่างกันด้วยซึ่งช้อยกเว้นและข้อจำกัดความรับผิดทางละเมิดเป็นการพิจารณาจากผู้เสียหายเป็นสำคัญ เช่น หลักความยินยอมไม่เป็นละเมิด หรือการเข้าเสี่ยงภัยของผู้ใหญ่หายเองผู้เสียหายมีส่วนผิดอยู่ด้วยเป็นต้นส่วนช้อยกเว้นและข้อจำกัดความรับผิดของความรับผิดอย่างอื่นนอกจากจะพิจารณาผลกระทบของผู้เสียหายแล้วยังต้องพิจารณาถึงประโยชน์สาธารณะและความเป็นธรรมแก่สังคมประกอบด้วย เพราะความเสียหายที่เกิดจากการเพิกถอนโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เกิดจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่กรมที่ดินเป็นเหตุให้ต้องเพิกถอนโฉนดที่ดิน แต่อย่างไรก็ตามหากนำเงื่อนไขของความรับผิดของความรับผิดอย่างอื่นตามหลักเกณฑ์มาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพ.ศ. 2542 มาประกอบการวินิจฉัยเช่น คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.507/2559 วินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีซื้อที่ดินโดยรู้ถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายของโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ผู้ฟ้องคดีไม่อาจอ้างความเชื่อโดยสุจริตจึงไม่ได้รับความคุ้มครองในการที่จะได้รับการเยียวยาความเสียหายดังกล่าวและในกรณีที่ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับการเยียวยาในทางอื่นเช่นผู้ซื้อที่ดินมีสิทธิเรียกร้องให้ผู้ชำระเงินคืนหรือผู้รับจำนองมีสิทธิเรียกร้องให้ลูกหนี้ ประทานชำระหนี้ได้ส่วนใหญ่แล้วศาลไม่นำมาประกอบการกำหนดค่าเสียหาย พิจารณาองค์ประกอบของความรับผิดและเกณฑ์การกำหนดความเสียหายแล้วจะเห็นได้ว่าแม้ขั้นตอนในการออกโฉนดที่ดินสาธารณะ หรือประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นสำคัญซึ่งการเพิกถอนโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ในกรณีที่มีการออกโฉนดทับที่สาธารณะประโยชน์ เช่น ป่าสงวนในเขตอุทยาน เป็นการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหากศาลปรับใช้โดยเคร่งครัดอาจก่อให้เกิดภาระทางงบประมาณของรัฐมากเกินไป

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาของการเยียวยาความเสียหายจากการเพิกถอนโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์แล้ว ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) การเยียวยาความเสียหายกรณีดังกล่าวเป็นความรับผิดชอบ อย่างอื่นตามมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพ.ศ. 2539 ซึ่งได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การกำหนดความเสียหายไว้แล้ว โดยให้พิจารณาถึงความเชื่อโดยสุจริตของการดำรงอยู่ของคำสั่งทางปกครองและกำหนดค่าทดแทนความเสียหายต้องไม่สูงกว่าประโยชน์ที่ได้รับจากการไม่มีการเพิกถอน ส่วนกรณีและผู้ฟ้องคดีไม่ได้ขอรับค่าทดแทนความเสียหายภายใน 180 วัน นับแต่ได้รับแจ้งจากการเพิกถอนนั้นเห็นว่าหากเป็นกรณีที่ไม่ได้มีการแจ้งสิทธิการขอรับค่าทดแทนความเสียหายถือว่าการขอรับค่าทดแทนดังกล่าวไม่ใช่ขั้นตอนในการแก้ไข้ปัญหาหรือบรรเทาความเดือดร้อน หรือเสียหายก่อนฟ้องคดีผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิฟ้องคดี และอาจแปลความได้ว่าการยื่นขอรับความเสียหายตามมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นสิทธิทางเลือกของผู้ได้รับผลกระทบ ในลักษณะทำนองเดียวกันกับการยื่นคำขอรับ ชำระหนี้ค่าเสียหายจากการทำละเมิด ต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

2) แนวทางการกำหนดค่าเสียหาย

(1) กรณีการเพิกถอนโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ทับที่ดินของเอกชนรายอื่น ผู้เขียนเห็นว่าราคาที่ดินที่เพิ่มขึ้นเป็นสิทธิของเจ้าของที่ดินที่แท้จริง จึงไม่อาจกำหนดค่าทดแทนความเสียหายให้แก่ผู้ที่ซื้อที่ดินในราคาซื้อขายหรือราคาประเมินทุนทรัพย์ ณ วันที่ได้แจ้งเพิกถอนได้ผู้ซื้อที่ดินได้รับความเสียหายเพียงจากราคาที่ดินที่ซื้อมาเท่านั้นแต่หากผู้ซื้อที่ดิน ได้ครอบครองทำประโยชน์จนได้กรรมสิทธิ์โดยการครอบครองปรปักษ์หรือได้ใช้สิทธิครอบครองโดยการแย่งการครอบครองตามมาตรา 1382 หรือมาตรา 1375 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ผู้ซื้อที่ดินมีสิทธิในที่ดินในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง จึงมีสิทธิได้รับค่าที่ดินในราคาที่ดิน ที่เพิ่มขึ้นในลักษณะเดียวกันกับกรณีการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ทับที่ดินสาธารณประโยชน์

(2) กรณีการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ทับที่ดินสาธารณประโยชน์ผู้เขียนเห็นว่าเมื่อมีการออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ดังกล่าวให้กับผู้ใดแล้วผู้นั้นย่อมมีสิทธิในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์หรือผู้ที่มีสิทธิครอบครองเมื่อมีการเพิกถอนย่อมมีผลให้ที่ดินดังกล่าวกลับมาเป็นที่สาธารณประโยชน์ทำให้ผู้ซึ่งซื้อที่ดิน สูญเสียประโยชน์ในความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองค่าทดแทนความเสียหายที่ไม่สูงกว่าประโยชน์ที่จะได้รับหากไม่มีการเพิกถอนคือราคาซื้อขาย ณ วันที่มีการแจ้งการเพิกถอนแต่อย่างไรก็ตามที่กำหนดค่าทดแทนความเสียหายในความรับผิดชอบอย่างอื่นของรัฐอาจกำหนดให้น้อยกว่าความเสียหายที่ได้รับก็ได้ ทั้งนี้ตามความเหมาะสมและเป็นธรรมโดยอาจกำหนดให้ราคาประเมินทุนทรัพย์ก็ได้ นอกจากนี้หากผู้ซื้อที่ดินได้รับการเยียวยาความเสียหายในทางอื่นมาแล้วหรือไม่ยอมใช้สิทธิใดๆโดยไม่มีเหตุอันควรสามารถนำมาหักในส่วนการกำหนดค่าเสียหายได้เพื่อไม่ให้ได้รับการเยียวยาเกินความเสียหาย เกินกว่าประโยชน์ที่จะได้รับหรือเกินความเสียหายที่แท้จริง

(3) กรณีผู้รับจำนองควรแยกพิจารณาเป็น 2 กรณี คือ

กรณีที่หนึ่ง จำนวนหนี้ค้ำชำระมีน้อยกว่าราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่จำนอง ณ วันที่ผู้จำนองได้รับแจ้งการเพิกถอน มากกว่าจำนวนหนี้ที่ค้ำชำระผู้รับจำนองมีสิทธิได้รับชำระหนี้จากหลักทรัพย์ที่เอาประกันไม่เกินจำนวนหนี้ที่ค้ำชำระทั้งนี้ตามมาตรา 702 วรรคสอง และมาตรา 708 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่นำมาจดทะเบียนจำนองถูกเพิกถอนเป็นเหตุให้ผู้ได้รับจำนองไม่สามารถบังคับจำนองได้ผู้รับจำนองจึงได้รับความเสียหายเท่ากับจำนวนหนี้ที่ค้ำชำระการกำหนดค่าเสียหายให้เท่ากับราคาประเมินทุนทรัพย์หรือราคาที่มีการซื้อขายและวันที่ผู้รับจำนองได้รับแจ้งการเพิกถอน จึงเป็นการกำหนดค่าเสียหายที่เกินกว่าความเสียหายที่แท้จริง

กรณีที่สอง จำนวนหนี้ค้ำชำระมีมากกว่าราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ณ วันที่ผู้จำนองได้รับแจ้งการเพิกถอนเมื่อโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ที่จำนองถูกเพิกถอนเป็นเหตุให้ผู้รับจำนองไม่สามารถบังคับคดีจำนองยึดทรัพย์ออกขายทอดตลาดได้ผู้รับจำนองจึงได้รับความเสียหายเท่ากับราคาซื้อขาย ณ วันที่มีการแจ้งเพิกถอนโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ นอกจากนี้หากผู้รับจำนองได้รับความเสียหายในทางอื่นมาแล้วหรือไม่ยอมใช้สิทธิที่ยาวโดยไม่มีเหตุอันควรเช่นผู้รับจำนองไม่ยอมเรียกร้องลูกหนี้ชั้นต้นหาหลักประกันใหม่หรือไม่ยอมเรียกร้องให้ลูกหนี้ชั้นต้นชำระหนี้ตามสัญญาประจานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรอาจนำมาเป็นเหตุลดจำนวนค่าทดแทนความเสียหายได้เพื่อไม่ให้เกิดการเยียวยาความเสียหายเกินกว่าประโยชน์ที่จะได้รับเหลือเกินความเสียหายที่แท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์. (2540). *กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง*. กรุงเทพฯ: จีรรัชการพิมพ์.
- ประมวลกฎหมายที่ดิน, มาตรา 61 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 125 ตอนที่ 29 ก (6 กุมภาพันธ์ 2551): 50
- พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539, มาตรา 52 ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 113 ตอนที่ 60 (14 พฤศจิกายน 2539): 1
- พีรพิชญ์ วงศ์วัฒนศานต์. (2555). *หลักความมั่นคงแห่งนิติฐานะ*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2529). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายปกครอง*. พิมพ์ครั้งที่ 3 . กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- _____. (2554). *หลักกฎหมายปกครองภาคทั่วไป*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติราษฎร์.

สุรากับความเป็นมายาคติในบริบททางสังคมไทย Myth of Liquor in Context of Thai Society

สุรวิชญกุล นุ่นภูบาล¹

Surathadchanukoon nunphoobal

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นบทความวิชาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมาและมายาคติของสุราในบริบททางสังคมไทย โดยใช้แนวคิดเรื่องของสัญญาณ (Sign) วาทกรรม (discourse) และมายาคติ (Myth) ในการวิเคราะห์ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการศึกษา พบว่า การกำเนิดของสุราไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่าเกิดขึ้นเมื่อใด พุทธศาสนามีการกล่าวถึงสุราในกัมภชาดก ในวรรณคดีมีการกล่าวถึงในเรื่องรามเกียรติ์ ตอนเกษียรสมุทร มายาคติของสุราในบริบททางสังคมไทย พบว่ามี 3 ประเด็น คือ 1) สุรากับบริบทสังคมชนบทและสังคมเมือง พบว่ามีความแตกต่างกัน คนชนบทดื่มสุราเพื่อให้คลายเหนื่อย ดื่มตามประเพณี อันแสดงความสัมพันธ์ทางสังคม ส่วนสังคมเมืองการดื่มสุราเพื่อผ่อนคลายจากความเครียด การเข้ากลุ่มสังคม 2) รสนิยมกับคนดื่มเหล้า มายาคติที่เคลือบแฝงอยู่ในพฤติกรรมการดื่มสุรา การบ่งบอกถึงกลุ่มชนที่มีระดับชนชั้น หากดื่มสุราราคาแพงนำเข้าจากต่างประเทศ จิบไวน์ก่อนรับประทานอาหารถือว่าเป็นชนชั้นนำ หากดื่มสุราที่มีคำว่าบัดดี้ บ่งบอกถึงความเป็นผู้มีฐานะปานกลาง หากดื่มสุราราคาถูกมักถูกมองว่าเป็นผู้มีรายได้น้อย 3) เหล้ากับสังคมบริโภคนิยม พบว่า เหล้าเป็นสินค้าควบคุม เหล้ากลั่นพื้นบ้านเป็นสิ่งผิดกฎหมาย ผู้ที่ต้องการผลิตเหล้าต้องจัดตั้งเป็นโรงงานกลั่น ทำให้สุราพื้นบ้านที่ถูกค้นคิดขึ้นจากภูมิปัญญา ถูกตีค่าว่าเป็นสิ่งผิดกฎหมาย เป็นการเปิดช่องทางให้เหล้ากลั่นจากโรงงาน เป็นสินค้าผูกขาดจากพ่อค้ากลุ่มทุนนิยม

คำสำคัญ : สุรา, สัญญาณ, มายาคติ

Abstract

This research study was aimed to study 1) the background and 2) the myth of liquor in Thai society. Sign, discourse and Myth were used for analyzing and presenting the data in through Descriptive Analysis process.

The results of the study revealed that the original background of liquor was uncertainly known. In Buddhism, alcohol drinks or liquor was found in the Kumpa Jataka in which the story cited the literature Ramayana, churning of milk ocean. The

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

myth of alcohol liquor in context of Thai society can be classified into 3 issues as follows. 1) Liquor in the context of rural and urban Thai societies, it was found that people living in rural area preferred drinking for relieving their tiredness and drinking in case they had to attend the traditional events in order to express their social relation. Meanwhile, people in urban society preferred drinking to reduce stress and joining social activities. 2) Taste and liquor consumers, the myth hidden in alcohol drinking behavior indicated the classes of people. Drinking expensive imported alcohol or wine before dining was classified as high social class. Drinking brandy indicated the status of middle-social class. On contrary, drinking cheaper alcohol liquors indicated the status of being low-income. 3) Liquors and consumerism society, it was found that alcohol liquor was a legally controlled product whereas homemade liquor was illegal and the producer must apply for establishing a factory to legally manufacture liquor, as their so-called local wisdom product. This made liquor products manufactured from the factory become the capitalism traders' monopoly products.

Keywords : liquor, sign, myth

บทนำ

การเขียนบทความเรื่องนี้ ในขั้นแรกผู้เขียนมีความตั้งใจจะเขียนให้เป็นบทความวิชาการ ด้วยความที่ยังเยาว์ในวิชาการ หรือความเป็นนักวิชาการหน้าใหม่ หลังจากรวบรวมข้อมูลและลงมือเขียน จะเรียกว่าเป็นบทความวิชาการเสียเลยที่เดียวไม่ได้ คงเป็นได้เพียงบทความกึ่งวิชาการผสมความคิดเห็นส่วนตัวเป็นหลัก โดยใช้ชื่อเรื่องว่า “สุรากับความเป็นมายาคติในบริบททางสังคมไทย” หากพูดถึง สุรา หลายคนมองว่าเป็นสิ่งเสพติด มองภาพของคนดื่มสุรา ว่าเป็นคนไม่ดี มีสภาพเมามาย มีกลิ่นตัวเน่าเหม็น ผมเผ้ายุ่งเหยิง แต่งตัวสกปรกกรูกรัง พืชจากการดื่มสุรานำมาซึ่งปัญหาหลายอย่าง เช่น พิษสุราเรื้อรัง ปัญหาด้านสุขภาพ และปัญหาอื่น ๆ สุราจึงกลายเป็นภาพมายาคติของสิ่งที่ไม่ดีในสายตาของคนทั่วไป

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น เพื่อหาความเป็นมาของการกำเนิดสุรา ผู้เขียนไม่พบหลักฐานแน่ชัดว่ากำเนิดขึ้นเมื่อใด ใครเป็นผู้คิดค้น ในทางพุทธศาสนาได้กล่าวถึง “สุรา” ในพระไตรปิฎก เล่มที่ 27 พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ 19 กุมภชาดก ว่าด้วยหม้อพิเศษ กล่าวถึง ท้าวสักกะแปลงกายมา เพื่อมอบหม้อพิเศษให้กับ สรรพมิตรราชา พร้อมกับการสั่งสอนให้พระราชารู้จักโทษของการดื่มสุรา อันเป็นที่มาของเรื่องการกำเนิดสุรา ได้กล่าวอ้างถึง พระพุทธเจ้าโคดม ทรงเทศนาอบรมสั่งสอนพระภิกษุ ให้รู้จักที่การกำเนิดสุรา อันเป็นที่มาของการกำหนดศีลบัญญัติข้อห้ามไม่ให้ภิกษุดื่มสุราว่า ในสมัยพระเจ้าพรหมทัต ครองกรุงพาราณสี มีนายพราณคนหนึ่งชื่อว่า สุระ เดินทางเข้าป่าไปพบต้นไม้ใหญ่ ที่มีโพรงตรงกลาง ข้างในมีน้ำขังอยู่ตลอดปี นานวันก็จะมีลูกสมอ มะขามป้อม และพริกไทยร่วงหล่นลงไปในโพรง ขณะเดียวกันข้างต้นไม้นี้ก็มีข้าวสาลีเกิดขึ้น มีนกบินมากอยจิกกินต้นข้าว ทำให้มีเมล็ดข้าวร่วงหล่นลงสู่โพรงไม้ พอถึงฤดูร้อน เหล่านก ลิง สัตว์ต่าง ๆ ต่างมาต้อนน้ำในโพรงไม้เพื่อแก้กระหาย ทำให้นกและสัตว์เหล่านั้น ร่วงหล่นนอนอยู่เต็มพื้นดิน สักพักจึงสามารถบินต่อไปได้ นายพราณสุระ เห็นดังนั้น จึง

คิดว่าน้ำนั้นคงไม่มีพิษร้ายถึงขั้นทำให้เสียชีวิต จึงคิดลองดื่ม ปรากฏว่าหลังจากดื่มน้ำแล้วมีอาการมันเมา ร้องรำทำเพลง มีความสุขสนุกสนานนายพรานจึงได้ใช้กระบอกล้วนน้ำนั้นติดตัวไปด้วย เมื่อเดินทางไป ไม่ไกลนัก ก็พบกับนักพรตชื่อวรุณ นั่งบำเพ็ญเพียรอยู่จึงได้ชักชวนกันดื่มน้ำ ทั้งสองต่างเมาयर้องรำทำ เพลงด้วยความสุข เมื่อสร้างจากอาการเมา ทั้งคู่จึงปรึกษากันว่าจะนำน้ำนั้นไปจำหน่ายแก่ผู้ที่มีทรัพย์ โดยใช้ชื่อตามนายพรานว่า “สุรา” (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2554 เล่มที่ 27 : 511 - 512)

ในแวดวงของวรรณกรรม วรรณคดีไทย ได้กล่าวถึงสุรา หรือที่เรียกตามภาษาพื้นบ้านว่า เหล้า กวีของไทยหลายท่าน ใช้การดื่มเหล้าในการสร้างสุนทรียทางอารมณ์ เพื่อจะได้ผลิตผลงาน หนึ่งในนั้น คือ สุนทรภู่ กวีชื่อดังของไทย กล่าวกันว่า สุนทรภู่เป็นนักดื่มตัวยง หากไม่ได้ดื่มจะไม่สามารถแต่งบท ประพันธ์ได้ โดยปรากฏร่องรอยหลักฐานในบทนิราศพระบาทกล่าวถึง สุราหรือเหล้า ว่า

....“ถึงโรงเหล้าเตากลั่นควันโขมง มีคันทองผูกสายไว้ปลายเสา
โอบาปกรรมน้ำนรกเจียวอกเรา ให้มัวเมาเหมือนหนึ่งบ้าเป็นน่าอาย
ทำบุญบวชกรวดน้ำขอสำเร็จ สรรเพชญ์โพธิญาณประมาณหมาย
ถึงสุราพารอดไม่วอดวาย ไม่ไถ่สักรายแกล้งเมาก็เกินไป”

(สุนทรภู่. นิราศพระบาท)

ในวรรณคดีเรื่อง รามเกียรติ์ ตอนกวนน้ำอมฤตหรือเกษียรสมุทร นางวารุณี หรืออีกนัยหนึ่ง เรียกว่านางสุรา (เหล้า) คือผลอีกสิ่งหนึ่งที่ได้จากการกวนน้ำอมฤตในครั้งนั้น ในตอนนารายณ์ปราบ นนทก ได้กล่าวถึง ยักษ์นนทก มีหน้าที่คอยล้างเท้าให้เทวดาอยู่ที่เชิงเขาไกรลาส มีคำถามว่า เทวดา เหล่านั้นไปเฝ้าพระอิศวรทำไม กิจกรรมหนึ่งที่เหล่าเทวดาเหล่านั้นชื่นชอบ ในการไปเฝ้าพระอิศวรคือ การดื่มน้ำอมฤต ชมการร้ายรำของเหล่านางอัปสร ผู้เขียนจึงอนุมาน²ว่า น้ำอมฤต ที่ได้จากการ เกษียรสมุทรก็มีส่วนผสมของเหล้า ผลของการดื่มน้ำอมฤตเข้าไปทำให้เหล่าเทวดาทั้งหลายมีใจครื้นเครง สนุกสนาน พอลงมาก็ต่างลุ่มหลง ถอนผมยักษ์นนทกลั่น จนศรีษะยักษ์นนทกลั่น ทำให้ยักษ์นนทกเจ็บ แค้นไปขอพรจากพระอิศวร ให้มีนิ้วเพชรชี้ใส่เทวดาที่มาคอยรังแกถึงผมเล่น ล้มตายเป็นจำนวนมาก ร้อนถึงพระนารายณ์ต้องแปลงกายเป็นนางอัปสราปราบ สุดท้ายนนทกตายไปเกิดเป็นทศกัณฐ์ ก่อน ตายยังไม่วายทำทนายอีกว่า ตนมีแค่ 2 มือจะสู้พระนารายณ์ที่มาฤทธิ์มีเดชได้อย่างไร พระนารายณ์ได้ โต้ตอบไปว่า เจ้าไปเกิดเป็นยักษ์มี 10 หน้า 10 มือ ส่วนพระนารายณ์จะไปเกิดเป็นมนุษย์ธรรมดาลงไป ปราบเอง แล้วพระนารายณ์ก็อวตารมาเป็นพระรามปราบอสูรอันเป็นที่มาของการต่อสู้ระหว่าง ฝ่ายผู้พระ และฝ่ายผู้ร้ายในวรรณคดีเอกของไทย ในเรื่องรามเกียรติ์ นั่นเอง

หากพิจารณาในเรื่องต้นกำเนิดของสุราจะเห็นได้ว่า สุรา หากรับประทานแต่เพียงน้อย จะมี ผลช่วยให้มีอารมณ์สุนทรียะ สร้างจินตนาการ ทำให้มีจิตเบิกบานมีความสุขสนุกสนานครื้นเครง รักษา อาการโรคซึมเศร้าได้ (อนุมาน) ในวรรณคดีไทยกล่าวถึงผลของการกวนน้ำอมฤต ผลที่ได้ส่วนหนึ่งคือ สุรา ในพุทธศาสนา ผู้เขียนพบว่าพระพุทธเจ้าก็ทรงอนุญาตให้ภิกษุนำสุรามาทาเป็นส่วนผสมของยาได้ แต่จำกัดในเรื่องของปริมาณ ในวงการแพทย์แผนโบราณ มีการนำสุรามาเป็นส่วนประกอบในการทำยา

² อนุมาน แปลว่า คาดคะเนตามหลักการที่มีอยู่ ในบทความนี้เป็นเพียงความเห็นหรือทัศนคติของผู้เขียนเท่านั้น

ลูกกลอน แม้แต่แพทย์แผนปัจจุบันยังมีการแนะนำผู้ป่วยความดันโลหิตต่ำ ดื่มสารที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ เพื่อไปกระตุ้นการไหลเวียนของเลือด

จากที่ได้เกริ่นมาผู้อ่านอาจสงสัยเคลือบแคลงว่าผู้เขียนตั้งใจจะเขียนเข้าข้างยกความดีให้สุราหรือไม่ ขอตอบด้วยความสุจริตใจว่าไม่ใช่ ผู้เขียนเพียงพยายามจะหามุมมองที่คิดต่างถึงที่ไปที่มาของสุรา ที่หลายท่านมองว่าเป็นสิ่งที่มีโทษ เป็นมายาคติของสิ่งที่ไม่ดี แต่จากการสืบค้นการกำเนิดจะเห็นว่าสิ่งที่มีโทษอาจมีคุณ สิ่ง que หลายคนต่างคิดว่ามีคุณหลายเป็นสิ่งที่ร้ายอาจ คล้ายกับกับดาบสองคมก็เป็นได้จากการนำเสนอข้อมูลการกำเนิดสุรา จึงกลายเป็นที่มาของการตั้งคำถามว่า สุรา มีผลอย่างไรในบริบทของสังคมไทย ด้วยผู้เขียนมีความสนใจเรื่องของแนวคิดทฤษฎีหลังสมัยใหม่ (Post-modern) หลังจากศึกษาแล้วจึงทดลองใช้ แนวคิดหลังสมัยในการวิเคราะห์ข้อมูล จึงได้เลือกใช้แนวคิดเรื่องของ สัญลักษณ์ มายาคติ ทำให้เห็นภาพของการสร้างความหมายทับซ้อนของ สุรา หรือว่า เหล้า ในบริบทสังคมไทย ในบทความนี้ผู้เขียนจะใช้ศัพท์คำว่า สุรา ในการกล่าวอย่างเป็นทางการ หากอธิบายเชิงบริบทการดำรงชีวิตของคนในสังคม จะเลือกใช้คำว่า เหล้า เพื่อให้สะท้อนภาพได้ชัดเจน ซึ่งความหมายทั้งสองคำ ต่างมีนัยทางเดียวกันคือชื่อเรียกเป็นภาษาเขียน เป็นภาษาทางการและเป็นภาษาพูดเป็นภาษาที่ไม่เป็นทางการของ เครื่องดื่มน้ำเมา เครื่องดื่มได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

ความหมายของคำว่า “เหล้า” หรือ “สุรา”

คำว่า “เหล้า” สำหรับชื่อนี้คงเป็นคำที่คุ้นหูในสังคมไทย คำว่าเหล้ามีคำเรียกมากมายหลายอย่างแตกต่างกันไป มีทั้งกลุ่มคำที่เรียก ที่เป็นทางการ เช่น สุรา หรือเมรัย หมายถึง เครื่องดื่มที่มี “เอทานอล” (ethanol) หรือ “เอทิลแอลกอฮอล์” (ethyl alcohol) ผสมอยู่ มีฤทธิ์กดระบบประสาทส่วนกลาง ผู้ที่กินเหล้าในปริมาณไม่มาก จะรู้สึกผ่อนคลาย เนื่องจากแอลกอฮอล์ไปกดจิตได้สำนึกที่คอยควบคุมตนเองอยู่ แต่เมื่อกินมากขึ้นก็จะกดสมองบริเวณอื่นๆ ทำให้เสียการทรงตัว พูดไม่ชัด จนแม้กระทั่งหมดสติในที่สุด สำหรับสุรา มีสูตรทางเคมี คือ C_2H_5OH เป็นของเหลวไม่มีสี ระเหยได้ ไวไฟสูง สามารถละลายน้ำได้ เป็นแอลกอฮอล์ที่ได้จากการหมักพืชผลทางการเกษตร เช่น อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพด แอลกอฮอล์ชนิดนี้กินได้ นิยมนำมาใช้ทำเป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ เหล้า ไวน์ และเบียร์

กลุ่มจำกัดความของความเป็นวิถีชาวบ้าน (Folkway) มีหลายชนิด และเรียกชื่อต่างๆ กัน เช่น อุ กระแช่ สาโท น้ำข้าว น้ำเมา น้ำตาลเมา เป็นต้น

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2545 ได้ให้ความหมายของคำว่า เหล้า ในนิยามที่มีชื่อต่างกัน ไว้ดังนี้

อุ หมายถึง น้ำเมานิดหนึ่ง ใช้ปลายข้าวและกลบประสมกับแป้งเชื้อ
กระแช่ หมายถึง น้ำตาลเมา น้ำเมามากแช่เชื้อ แต่ยังมีได้กลั่นเป็นสุรา
สาโท หมายถึง น้ำข้าว น้ำเมาที่ยังไม่ได้กลั่น
น้ำข้าว หมายถึง น้ำเมานิดหนึ่ง ทำด้วยข้าวเหนียวหนึ่งคอกกับแป้งเหล้าซึ่งเป็นเชื้อ หมักไว้จนมีน้ำขุ่นขาว

น้ำตาลเมา หมายถึง น้ำตาลมะพร้าว รอมมาใหม่ๆ ยังไม่ได้เคี่ยว เรียกว่าน้ำตาลสด ถ้าต้มให้เดือด เรียกว่าน้ำตาลลวก ถ้าใส่เปลือกตะเคียน มะเกลือ หรือเคี่ยมเป็นต้น หมักไว้ระยะหนึ่งจนมีแอลกอฮอล์ กินแล้วเมา เรียกว่าน้ำตาลเมา

น้ำเมา หมายถึง น้ำที่ดื่มแล้วทำให้เมา ได้แก่สุราและเมรัย เป็นต้น

เมรัย หมายถึง น้ำเมาที่เกิดจากการหมักหรือแช่ น้ำเมาที่ไม่ได้กลั่น

สุรา หมายถึง น้ำเมาที่ได้รับการกลั่นแล้ว

น้ำจันทน์ หมายถึง เหล้า น้ำเมา

ความหมายของพจนานุกรมฯ สอดคล้องกับความหมายในเชิงสัญลักษณ์ ที่เป็นตัวหมาย (Signified) ของความมีนเมา แม้ชื่อเหล่านี้ อาจมีการใช้ปะปนกันในบางท้องถิ่น เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการนำเสนอในเชิงบริบททางสังคม ผู้เขียนจะอธิบายตามหลักทฤษฎีโครงสร้างนิยม โดยอาศัยแนวคิดของ โคลด เลวี-สแตร์ส (Levi-Strauss) กล่าวไว้ว่า ระบบความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกัน ย่อมมีโครงสร้างย่อย หรือโครงสร้างที่แฝงอยู่ภายใต้ระบบเดียวกัน โดยปรากฏการณ์ทางสังคม มีอยู่สองระดับ คือระดับโครงสร้างพื้นผิว (Surface Structure) และระดับโครงสร้างลึก (Deep Structure) โดยโครงสร้างลึกแบ่งออกเป็นสองชั่วที่มีลักษณะตรงกันข้าม ซึ่งมีมิติของความขัดแย้งอยู่³ และแนวคิดเรื่องมายาคติ ของโรลันด์ บาร์ต (Roland Barthes) เป็นประเด็นในการวิเคราะห์ ดังนั้นผู้เขียนจะแบ่งเหล้าออกเป็น 2 ระดับทางสังคม คือ

1. ความเป็นเหล้าระดับชนบท จำแนกได้ 4 ชนิด ได้แก่ 1) สาโท หรือน้ำขาว 2) อุ 3) กะแช่ หรือน้ำตาลเมา และ 4) สุราหรือเหล้ากลั่น และรวมกันเรียกว่าเหล้า หรือสุราพื้นบ้าน
2. และความเป็นเหล้าระดับเมือง หมายความว่าเหล้ากลั่นทุกชนิด เช่น วิสกี้ บรั่นดี รวมถึงเปียร์ ไวน์ผลไม้ด้วย

การดื่มสุราในบริบทสังคมชนบทและสังคมเมือง

หากจะลองสอบถามถึงเหตุผลของการดื่มเหล้าแล้ว มีนักดื่มหลายคนคงให้คำตอบที่คล้ายๆ กัน เช่น ดื่มเพื่อเป็นการผ่อนคลาย ดื่มเพื่อให้ความกล้าในจิตใจขึ้น ดื่มเพื่อเป็นการเข้าสังคม

หากลองมองเหตุผลหรือข้อความอ้างข้างต้น ก็จะเห็นได้ว่า การดื่มเหล้าเป็นส่วนหนึ่งของการเข้าสังคม แล้วสังคม มีวัฒนธรรมต้องดื่มเหล้าอย่างไร ในสังคมชนบทการดื่มเหล้า มักจะเป็นหลังจากเลิกงาน เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจจากการทำการเกษตร เช่น การลงแขกเกี่ยวข้าว การปักดำข้าว การขนข้าวขึ้นยุ้งฉาง ฯลฯ มักจะต่อดื่มการเลี้ยงข้าวปลาอาหาร และมีการดื่มเหล้า ถือว่าเป็นการเลี้ยงเหล้ายาปลาปิ้ง เพื่อผ่อนคลายจากความเหนื่อยล้า จากการทำงาน และการดื่มในงานบุญประเพณี มักมีเรื่องของ การดื่มเหล้าเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น บุญบั้งไฟ ของชาวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตัวอย่างกาพย์เห่ขึงบั้งไฟ⁴ กล่าวว่า

โอ เฮาโอศรัทธา เฮาโอ

ขอเหล้าโทหน้าเจ้าจักษ์ถวย

เอามายายหลานชายให้คู่

ตายเป็นผีกะสีนำมาหลอก

หวานดินนาคะให้แม่สาวย่าน

ขอเหล้าเด็ดน้ำเจ้าจักษ์โอ

หวานจ้วยๆด้วยปากหลานชาย

ขึ้นบ่คู่ตู่ข่อยบ่หนี

ออกจากบ้านกะสีหวานดินนาคะ

(กาพย์เห่ขึงบั้งไฟ)

³ ไชยรัตน์ เจริญสินโฮหาร. สัญลักษณ์ โครงสร้างนิยม หลังโครงสร้างนิยม กับการศึกษาประวัติศาสตร์ หน้า 44-45

⁴ <http://www.isan.clubs.chula.ac.th/folkdance/index.php?transaction=roied06.php> [ออนไลน์ วันที่ 12 เมษายน 2561]

ถอดใจความตามภาพว่า ในสังคมชนบท พูดถึงเรื่องการขอตีหม้อเหล็กจากผู้อาวุโส หรือเจ้าของบ้าน จากประโยคที่ว่า “หวานจ้วยๆ ด้วยปากหลานชาย” ซึ่งให้เห็นถึงสังคมว่าอยู่ได้ด้วยระบบสังคม มีผู้อาวุโสสูงในสังคมและผู้มีอายุน้อยยอมให้ความเคารพนับถือ แต่ในทางกลับกัน ในภาพก็ได้แสดงบทของการชู้บังคับด้วยว่า “เอามายายหลานชายให้ดู ชนบ่คู่ช้อยบ่หนี ตายเป็นผีกะสีน้ามาหลอก” แปลความว่า หากเอาเหล้ามาให้ไม่ครบคน ก็จะไม่ไปไหน แม้กระทั่งตายเป็นผี ก็จะมาหลอกหลอน หากแต่ประโยคนี้ ผู้กล่าว คงได้มุ่งหวังอาฆาต มาดร้าย เพียงพูดไปเพื่อหวังเพียงเพื่อให้ได้ซึ่งเหล้า ในการตีหม้อเพื่อความสนุกสนาน ตามประเพณีเท่านั้น ซึ่งก็ทำให้เห็นได้ถึงความเป็นบริบทการตีหม้อของชนในชนบท โดยปรากฏการณ์ทางสังคม จึงอยู่ในระดับโครงสร้างพื้นผิว (Surface Structure)

ความเป็นเหล้าในสังคมเมือง การตีหม้อของคนในเมือง อาจจะแตกต่างจากสังคมในชนบทเล็กน้อย เช่น การตีหม้อเพื่อความสุนทรีภาพ การตีในวงสังคมเพื่อประกาศความเป็นชนชั้น การตีเพื่อความสนุกสนาน และการตีด้วยความกลัดกลุ้มของปัญหา ฯลฯ

ในการตีหม้อของคนในสังคมเมืองหากจะดูที่บริบท จะเห็นได้ว่าเป็นการตีในลักษณะของจุดประสงค์ต่างกัน เช่น การตีเพื่อความสุนทรีภาพ อาจจะมีบรรยากาศของร้านอาหารหรูหราเข้ามาเกี่ยวข้อง การตีในแวดวงสังคมเมืองอาจจะเกี่ยวข้องกับบรรยากาศของงานเลี้ยง เช่น งานเลี้ยง งานแต่งงาน การตีเพื่อธุรกิจ การเลี้ยงขอบคุณผู้มีอุปการคุณแก่ตนเองหรือพวกพ้องบริษัทเพียงเน้นในเรื่องของประโยชน์ในเชิงธุรกิจเข้ามาเกี่ยวข้อง และการตีด้วยความกลัดกลุ้มของปัญหา จะเห็นได้ว่าการตีแบบโตทางเศรษฐกิจมากเพียงใด คนในสังคมนั้นๆ ย่อมตีหม้อ(มาก)ขึ้นตามสถานะของสังคมที่บีบรัดด้วยสภาพของเศรษฐกิจ

ความเป็นสุรากับมายาคติของคนในสังคม สุราหรือว่าเหล้าย่อมสื่อออกมา ตามความหมายของสัญญะ⁵ (Signified) หมายถึง ความมีนเมา การที่เหล้าอยู่ในบริบทของสังคมไทย การเป็นสังคมเมืองกับสังคมชนบท จะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นจุดประสงค์ของการตี ความใกล้ชิดระหว่างบุคคลที่ตี โดยจะเห็นถึงความผูกพันของคนตีในสังคมชนบทจะมีความผูกพันและเกี่ยวเนื่องกันมากกว่าสังคมเมือง โดยที่สังคมเมืองจะใช้สุรา ในการแสวงหาทางออกแก่ตนเองในเชิงธุรกิจและการพบปะสังคม มากกว่าการตีหม้อเชิงวัฒนธรรมของคนในสังคมชนบท

รสนิยมกับคนตีหม้อ

รสนิยม คือความนิยมชมชอบในสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งเป็นไปตามฐานานุรูปของแต่ละคน เช่น คนมีรสนิยมสูงในลักษณะอาจจะหมายถึงผู้รู้จักนิยมชมชอบของที่ดีมีราคาสูง โดยความดังของยี่ห้อสินค้านั้นๆ ซึ่งอาจจะเป็นคู่ตรงข้ามกับ กลุ่มที่ไม่ใช้สินค้าเหมือนตน ว่าเป็นคนที่รสนิยมต่ำกว่า โดยสร้างความเป็นอื่น(The other) เกิดขึ้นในระดับจิตใจ

เรื่องรสนิยมของการตีหม้อ ระหว่างสังคมชนบทและสังคมเมือง ในการวิเคราะห์แยกประเภทของเหล้า ในช่วงต้นผู้เขียนได้แยกไว้ คือ ความเป็นเหล้าระดับชนบท จำแนกได้ 4 ชนิด ได้แก่ สาโท หรือน้ำขาว อุ กะแช่หรือ น้ำตาลเมา และ สุราหรือเหล้ากลั่น ทั้งหมดถือว่าเป็นสุราพื้นบ้าน มักจะมีการเตรียมก่อนจะมีเทศกาล หรือประเพณี เช่น เทศกาลประเพณีขึ้นเรือ และฤดูกาลปลูก และเก็บ

⁵ สุภากร จันทวานิช. ทฤษฎีทางสังคมวิทยา. หน้า 218

เกี่ยวผลผลิต ซึ่งการผลิตเหล้านั้นถือว่าเป็นภูมิปัญญาของคนในชนบท การดื่มเหล้าของคนในชนบท สื่อถึงความผูกพันของคนในสังคมที่เกื้อกูลความเป็นปฏิพัทธ์กัน ประกอบกับเหล้าพื้นบ้านเป็นของหาง่ายราคาถูก สามารถทำเองได้ นอกจากเรื่องของราคาแล้ว การหมักเหล้า แสดงให้เห็นถึงฝีมือของคนหมัก การหมักเหล้าสาโท หากไม่มีความชำนาญรสชาติ จะมีความหวาน จะเปรี้ยวและขม หากผู้ที่มีความชำนาญสาโทจะมีรสชาติหวานอมเปรี้ยวนิด ๆ อันเป็นรสที่นักดื่มนิยมชมชอบ สะท้อนให้เห็นว่าคนที่จะสามารถทำให้รสชาติเหล้าออกมาถูกใจนักดื่ม คือคนที่ได้รับการถ่ายทอดสูตรการทำมาเป็นอย่างดี นั้นย่อมหมายถึงกลุ่มผู้สูงอายุทั้งหลายในหมู่บ้านนั่นเอง ประเด็นที่เห็นได้ชัดเจน ในสนธิสัญญาการดื่มเหล้าในชนบทจะมีการทำสุรากลั่น⁶ (เหล้าขาว) เป็นที่นิยมกัน ปัจจุบันหาซื้อได้ง่าย เนื่องจากมีโรงงานสุรากลั่นอย่างแพร่หลาย อีกทั้งยังเป็นสิ่งถูกต้องตามกฎหมาย และความนิยมเนื่องจากความแรงของดีกรี และราคาถูก การดื่มที่ไม่ต้องผสมอะไรให้ยุ่งยาก เพียงดื่มเหล้าแล้ว ดื่มน้ำเปล่าตามเพื่อลดความแรงของดีกรี ถือว่าใช้ได้ หากดื่มเหล้าแดง (คนชนบท เรียกสุราที่ต้องผสมเจือจางส่วนใหญ่มีสีแดง เช่น แม้โขง หงส์ทอง จึงมักเรียกรวมกันว่าเหล้าแดง) ถือว่าเป็นเหล้าของกลุ่มคนที่ฟุ้งเฟ้อ ไม่เหมาะกับวิถีชนบท

ความเป็นเหล้าระดับเมือง เช่น วิสกี้(Whisky) บรัันดี(Brandy) รัม (Rum) เทกิล่า (Tequila) วอดก้า (Vodka) มักจะพบในสังคมเมือง รสนิยมของการดื่มของนักดื่มสังคมเมือง มักจะมองถึงเรื่องความหรูหรา ราคา ยี่ห้อ เครื่องดื่มในข้างต้น มักจะต้องมีสิ่งผสมทำให้เจือจาง เช่น โซดา น้ำเปล่า น้ำส้ม น้ำผลไม้ ฯลฯ ซึ่งก็เพื่อสามารถดื่มได้มากนั่นเอง แม้สังคมเมืองจะเป็นสังคมของความรีบเร่ง แต่การดื่มของคนเมืองนั้น ถือว่าเป็นการพักผ่อนอีกอย่าง เช่น การดื่มไวน์แดงก่อนรับประทานอาหาร เชื่อว่าเป็นการดื่มเพื่อเจริญอาหาร การดื่มไวน์แดงคู่กับไขปลาเควีย นั้นถือว่าเป็นรสนิยมสูง บ่งบอกว่าผู้ดื่มมีการศึกษาสูง ฐานะดี ผ่านการเดินทางไปยังต่างประเทศมาแล้ว การดื่มวิสกี้ การดื่มเหล้ารัม วอดก้า บ่งบอกว่าเป็นคนชั้นสูง มีรสนิยมดี ความโก้ ความหรูหรา ของผู้ดื่มด้วย

เหล้ากับสังคมบริโภคนิยม

การดื่มเหล้าในสังคมบริโภคนิยม แม้จะมีการรณรงค์ในเรื่องของการดื่ม เช่น งดเหล้าเข้าพรรษา กฐินปลอดเหล้า เมาไม่ขับ เลิกเหล้าเลิกจน ฯลฯ เพราะเหตุที่การดื่มเหล้า ทำให้ผู้ดื่มเหล้ามากจะมีแอลกอฮอล์ในเลือดมากกว่าคนปรกติ ซึ่งจะส่งผลให้ไปกดจิตได้สำนึกที่คอยควบคุมตนเองอยู่ แต่เมื่อกินมากขึ้นก็จะกดสมองบริเวณอื่นๆ ทำให้เสียการทรงตัว พุดไม่ชัด จนแม้กระทั่งหมดสติในที่สุด ซึ่งปัญหาจากการดื่มสุรา ผลการวิจัยความรุนแรงในครอบครัว พบครอบครัวที่ดื่มสุรามีความรุนแรงเกิดขึ้นเกือบ 4 เท่า ของครอบครัวที่ไม่ดื่ม ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว มีแนวโน้มน่าเป็นห่วง สถิติหย่าร้างพุ่งกว่า 60,000 รายต่อปี ข้อมูลจากองค์กรนิรโทษกรรมสากล พบว่ามีผู้หญิงทั่วโลกถูกกระทำรุนแรงปีละ 120 ล้านคน ผู้หญิงไทยถูกทุบตีทำร้ายจากสามีหรือคู่รักร้อยละ 20-50 ในปี 2560 มีผู้หญิงขอความช่วยเหลือจากมูลนิธิผู้หญิง 217 คน แยกเป็นความรุนแรงในชีวิตคู่ 103 ราย หรือร้อยละ 47 ช่วงเดียวกันมูลนิธิผู้หญิงรับแจ้งการใช้ความรุนแรงในชีวิตคู่รวม 228 กรณี ในจำนวนนี้ร้อยละ 72 เป็นการทำร้ายกันหรือทำร้ายตนเองจนถึงชีวิต สถิติความรุนแรงในครอบครัวพบว่ามีร้อยละ 39 เป็นสามีฆ่าภรรยา ร้อยละ 14 ภรรยาฆ่าสามี ภรรยาฆ่าตัวตายร้อยละ 5 แม่ฆ่าลูกร้อยละ 6 พ่อฆ่าลูกร้อยละ 7 ข้อมูลจากการศึกษาปัจจัยก่อความรุนแรงในครอบครัวโดยเก็บข้อมูลใน 7 ชุมชนกึ่งแออัดในกรุงเทพฯ

⁶ ตาม พรบ. สุรา ปี 2493 ระบุว่า สุรากลั่นเป็นสิ่งผิดกฎหมาย หากผลิตขายต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีสรรพสามิต

จำนวน 578 ครอบครัวย พบว่า 159 ครอบครัวย หรือร้อยละ 27.5 มีความรุนแรงในจำนวนนี้ 133 ครอบครัวย ใช้เครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ คณะทำงานจึงควบคุมปัจจัยแวดล้อมให้เหมือนกัน เก็บข้อมูลเปรียบเทียบ 100 ครอบครัวย ที่ใช้เครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์และ 100 ครอบครัวย ที่ไม่ใช้เครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ พบว่าครอบครัวยที่มีความรุนแรงใช้สุราร้อยละ 83.6⁷

แม้กระนั้นการดื่มสุราหรือเหล้าก็ไม่ได้ลดน้อยลง ความเป็นมายาคติของเหล้านั้น ได้เกี่ยวร้อยรัดจิตใจของคนในสังคมแห่งการบริโภค เช่น การเลือกดื่มโดยซื้อยี่ห้อของเหล้า ซึ่งหากเป็นยี่ห้อที่มาจากต่างประเทศ มักจะได้รับความสนใจเป็นพิเศษ นอกจากแหล่งการผลิตแล้ว ชื่อก็สำคัญ จะเห็นได้ว่าเหล้าที่ผลิตและขายกันอยู่ในปัจจุบัน มักนิยมตั้งชื่อให้เป็นภาษาต่างประเทศ หากแต่บางยี่ห้อ ก็จะบอกว่าเป็นของคนไทยผลิต เช่น คำว่า บรันดีไทย ซึ่งหากวิเคราะห์จะเห็นว่าแฝงความเป็นสากลในความเป็นไทยอยู่นั่นเอง

ดังที่ได้นำเสนอในเรื่องของรสนิยมในการดื่มเหล้า สิ่งหนึ่งที่จะกล่าวถึงเสียมิได้คือ การดื่มเพื่อความเป็นนักบริโภคนิยมของนักดื่ม ที่แฝงอยู่ให้ดูเป็นธรรมชาติ และยังแอบเคลือบให้เป็นที่พึงปรารถนา เป็นเหยื่อของมายาคติอย่างเต็มอกเต็มใจ⁸ การเข้าถึงเหล้าของคนในสังคม เหล้าจะเป็นตัวบ่งบอกถึงฐานะของผู้ดื่มได้ด้วย เช่น หากเราเห็นคนดื่ม วิสกี้(Whisky) บรันดี(Brandy) ยี่ห้อดังมาจากต่างประเทศ เราจะอนุมานได้ทันทีว่าเป็นคนมีฐานะดี มีรายได้สูง เป็นธรรมดาของคนที่มีรายได้สูง ที่จะต้องดื่มสุราราคาสูงแวดล้อมด้วยหญิงสาวสวย จะบ่งบอกถึงความเป็นคนชั้นนำ (high society) หากเราพบคนที่ดื่มบรันดี(Brandy) ที่ผลิตในประเทศ ซึ่งมีมากมายหลากหลายยี่ห้อ ราคาในท้องตลาดพบว่าเริ่มต้นตั้งแต่หลักร้อยถึงหลักพัน สื่อถึงความเป็นคนมีการศึกษาดี มีฐานะปานกลางในสังคม (Middle class) ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มที่ขยายใหญ่ขึ้นตามลำดับ และแนวโน้มในอนาคตเชื่อว่า คนกลุ่มนี้จะมีเพิ่มมากขึ้นจนกลายเป็นชนกลุ่มใหญ่ในสังคมไทย การดื่มสุราถึงบ่งบอกถึงการเสพในเรื่องมายาคติเพิ่มตามไปด้วย จะเห็นได้ว่าก่อน พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มีการโฆษณาเหล้าโดยวิธีที่หลากหลาย ที่สื่อออกมาถึงความเป็นคนทันสมัย มาดมั่น เป็นสุภาพบุรุษ สุภาพสตรีที่เป็นคนรุ่นใหม่ในสังคมเมืองศิวิไลซ์ แม้ทุกวันนี้จะมีกฎหมายออกมาควบคุมการโฆษณาเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ผู้ผลิตก็ได้ใช้สื่อในรูปแบบทางอ้อมโดย เลี่ยงเป็นการโฆษณาโฆษณาแทน (ผู้เขียนจึงอดสงสัยไม่ได้ว่า มีคนไทยสักกี่คนที่ดื่มโซดาแทนน้ำเปล่าได้) หรือบางบริษัทก็เลี่ยงโดยการนำเอากระแสของความเป็นไทยถ่ายทอดออกมาในรูปแบบ สื่ออนุรักษ์บ้าง ชาตินิยมบ้าง จนมีนักวิชาการบางท่านออกปากชมว่า เป็นสื่อโฆษณาที่ดี ปลุกฝังความเป็นไทย แต่มายาคติที่แฝงอยู่ในโฆษณานั้น ผู้เขียนจึงตั้งคำถามใหม่ว่า ต้องการสื่ออะไรในตัวโฆษณากันแน่ ?

ในส่วนของกลุ่มผู้อยู่ในสังคมบริโภคกลุ่มสุดท้ายคือกลุ่มผู้มีรายได้น้อย ประเภทผู้ใช้แรงงานพบว่าชอบดื่มสุรากลั่น(เหล้าขาว) และกลุ่มของเหล้าพื้นบ้าน แม้จะมีการส่งเสริมให้เป็นประเภทของผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน เช่น กลุ่ม OTOP หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หากแต่ความจำเป็นในเรื่องของชาตินิยมเนื่องจากการจัดเก็บภาษี ทำให้ราคาจึงมีค่อนข้างสูง ทำให้ไม่เป็นที่สนใจของนักดื่มมากนัก ทั้งนี้อาจจะมีน้อยของคำว่าพื้นบ้านเข้ามาร่วม ทำให้ดูความเป็นคนบ้านนอก ดื่มแล้วกลายเป็นคนจน ดื่มแล้วผู้คนส่วนใหญ่ให้คุณค่าหรือประเมินว่ามาจากชนบท จึงไม่ได้เป็นที่สนใจของผู้บริโภคเท่าที่ควร จากที่กล่าวมา

⁷ นพ.วรวิทย์ศิริ ศูนย์ข้อมูลสุขภาพกรุงเทพ [ออนไลน์ <http://bangkokhospital.com/> วันที่ 12 เมษายน 2561]

⁸ นพพร ประชากุล.บรรณาธิการ. มายาคติ. กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2551 หน้า 13

จะเห็นได้ว่า สุรามิได้เป็นเพียงการแบ่งชนชั้นวรรณะของนักดื่ม แต่สุราทำให้เราเห็นว่าเป็นสินค้าฟุ่มเฟือย เพราะเป็นสิ่งที่ชาวบ้านผลิตเองไม่ได้ ดังนั้นสุราจึงสะท้อนของความเป็นทุนนิยม เป็นสินค้าที่จำกัดเรื่องของกลุ่มคนผู้บริโภค เป็นสินค้าผู้ขาดของอำนาจนักกลุ่มทุนฯ ซึ่งหากรัฐตระหนักและจริงจังที่มองความเป็นภูมิปัญญาของชาวบ้าน ควรมีการส่งเสริมให้สุรา สาโท ไวน์ผลไม้ อู กระแช่ จัดอยู่ในส่วนของภูมิปัญญา สามารถผลิตได้ แข่งขันได้ เหมือนกับประเทศญี่ปุ่นที่ประชาชนสามารถผลิตสาเก เพื่อใช้ดื่มกินรวมถึงการส่งออกก็สามารถเก็บภาษี สร้างรายได้ให้กับรัฐฯ แทนที่จะเป็นสินค้าผูกขาด ที่มีอำนาจรัฐคอยหนุน ให้กลุ่มอำนาจทุน มีสิทธิในการผลิตสุรา สร้างเป็นสินค้าควบคุมผลกำไรก็กลับสู่อำนาจทุนเพียงไม่กี่เจ้าเท่านั้น

บทสรุป

จากการศึกษาเรื่องสุรากับความเป็นมายาคติในบริบททางสังคมไทย ทำให้ทราบว่าการดื่มสุรา มีส่วนในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน สังคมชนบทใช้เหล้าเพื่อความผ่อนคลาย สร้างความสนุกสนาน เป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรม สังคมเมืองการดื่มเหล้าเป็นเรื่องของรสนิยม บ่งบอกถึงฐานะ ชนชั้น ในส่วนของสุราที่เป็นมายาคติ เมื่อสุราถูกประกอบสร้างความหมายให้เป็นสิ่งเลวร้ายให้โทษ จึงเปิดโอกาสให้รัฐฯ ใช้อำนาจมาจัดทำให้เป็นสินค้าควบคุม การผลิตต้องตั้งเป็นโรงงานขนาดใหญ่ เพื่อค้าขายต้องจ่ายชำระภาษี จึงเป็นการเปิดโอกาสให้กลุ่มทุนเข้ามามีบทบาทในการผูกขาดสินค้า เป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายคนจนชาวบ้านที่ผลิตขึ้นดื่มกินในชุมชนไม่สามารถกระทำได้ ผู้เขียนมีเพียงประเด็นทิ้งท้ายเพื่อชี้ให้เห็นถึงระดับโครงสร้างลึก ว่าหากปล่อยให้สุรา สาโทพื้นบ้าน อู กระแช่ ข้าวหมาก ไวน์ผลไม้ จัดอยู่ในความเป็นภูมิปัญญาพื้นบ้าน เป็นสินค้าเสรี จะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจหรือผลประโยชน์จะตกอยู่ที่ใครกันแน่ การศึกษาข้างต้น มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ วิทวัส ทวีพรกิจกุล ที่เสนอไว้ในบทความเรื่อง มายาคติในการสร้างค่านิยมระหว่างสุราและความยากจน โดยศึกษาจากสื่อโฆษณา “เลิกเหล้า เลิกจน” เสนอความเห็นเกี่ยวกับสุราและมายาคติ ไว้ว่า อาศัยตามตรรกของการกระทำ ภายใต้กรอบอุดมการณ์ หลักที่เปี่ยมไปด้วยทุนนิยม โดยอาศัยช่องว่างการรับรู้เข้าใจแบบคู่ตรงข้าม ที่อาศัยอุดมการณ์ทางวัฒนธรรมทางพุทธศาสนา ทำให้เหล้าเป็นสิ่งไม่ดี เป็นสินค้าควบคุม ทำให้สุรา ดูราวเป็นสิ่งที่ปกติของความไม่ดีงาม เปิดโอกาสให้รัฐฯ เข้ามาใช้อำนาจในการควบคุม ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการธำรงรักษาโครงสร้างแบบทุนนิยมเอาไว้ ดังนั้นมายาคติทางชนชั้นในโฆษณาเลิกเหล้าเลิกจนนั้น นอกจากจะทำให้คนเลิกดื่มเหล้าแล้ว อีกมิติหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าโฆษณาชิ้นนี้ คือเครื่องมือทางอุดมการณ์รัฐฯ ที่เอื้อประโยชน์ให้กลุ่มทุนนิยมรักษาโครงสร้างเศรษฐกิจที่มีความเหลื่อมล้ำเอาไว้ได้

การศึกษามายาคติทางวิชาการเรื่อง สุรากับความเป็นมายาคติในบริบททางสังคมไทย หากจะมองการดื่มเหล้าแค่เพียงผิวนอกตามโครงสร้างนิยม จะเห็นได้ว่า เหล้าเป็นเครื่องหมาย(Signifier) ของความสนุกสนานร่าเริง การพักผ่อน หากเมื่อพิจารณา ถึงระดับโครงสร้างลึก ส่วนดีของสุราถือว่าเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ของคนในสังคม เป็นวัฒนธรรมอีกอย่างทางสังคม หากแต่ตัวมายาคติที่แฝง มาในรูปลักษณะของเชิงธุรกิจ เช่น ยี่ห้อ แหล่งที่ผลิต ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ ยั่วชวนให้นักดื่มทั้งหลาย ได้สัมผัสและลิ้มลอง หากแต่คุณประโยชน์ และโทษของการดื่ม นั้นเป็นสิ่งที่นักดื่มควรตระหนักเองว่า จะมีมากหรือน้อยต่างกันอย่างไร ซึ่งก็แล้วแต่ดุลยพินิจของแต่ละบุคคล ในความเป็นสุราที่แฝงมาในรูปแบบของทุนนิยม เผยให้เห็นมายาคติในรูปแบบของการแฝงของโฆษณาโดยกลุ่มทุนนิยม สุราจัดได้ว่าเป็นสินค้าผูกขาดที่อำนาจรัฐมีส่วนในการออกกฎหมายโดยใช้วาทกรรมความเป็น “โทษของสุรา จัดให้เป็นสินค้าควบคุม”

ทำให้การผลิตต้องจัดทำเป็นโรงงานขนาดใหญ่มีกำลังการผลิต จากการบังคับใช้เป็นกฎหมาย ทำให้ส่งผลกระทบต่อสุราพื้นบ้าน ที่ชาวบ้านใช้เรื่องของภูมิปัญญาผลิตขึ้นเอง เพื่อใช้ดื่มกินในช่วงเทศกาล โดยบทความผู้เขียนมิได้แสดงเจตจำนง ในการชี้ผิดถูกของการดื่มสุรา แต่ทว่าบทความมุ่งเน้นให้เห็นว่า สุรากับบริบทสังคมไทยเป็นของคู่กันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สุราถูกเคลือบฉาบไว้ด้วยวาทกรรม จนทำให้เป็นมายาคติ เป็นสินค้าผูกขาดสำหรับกลุ่มทุน ผู้เขียนเพียงแค่ว่าชี้ให้เห็นว่า หากตระหนักให้ดี เรื่องของการผลิตเหล้า การให้สิทธิ เสรีภาพ ในการทำให้สุรา สาโทพื้นบ้าน อุ กระแช่ ข้าวหมาก ไวน์ผลไม้ จัดอยู่ในความเป็นภูมิปัญญาพื้นบ้าน จะทำให้ใครได้หรือเสียผลประโยชน์กันแน่

เอกสารอ้างอิง

- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2545). **สัณยวิทยา, โครงสร้างนิยม,หลังโครงสร้างนิยมกับการศึกษา รัฐศาสตร์**. กรุงเทพฯ : วิชาษา.
- นพพร ประชากุล.บรรณาธิการ. (2550). **มายาคติ**. กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2551
- “แนวคิดสัณยวิทยาและการสร้างความหมาย.” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.pantown.com/board.php?id=7815&name=board2&topic=14&action=view> (12 เมษายน 2561)
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2554). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. จัดพิมพ์เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนพรรษา 7 รอบ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2531). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525**. กรุงเทพมหานคร : สำนักราชบัณฑิตยสถาน.
- วิทวัส ทวีพรกิจกุล. (2556). **มายาคติในการสร้างค่านิยมระหว่างสุราและความยากจน**. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 หน้า 259 - 275
- สมเกียรติ ตั้งนโม. (แปลและเรียบเรียง). (2550). “สัณยศาสตร์ การศึกษาเรื่องเครื่องหมาย – Semiology the study of signs.” มหาวิทยาลัยเที่ยงคืน [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.midnightuniv.org/midarticle/newpage12.html>
- สรณี วงศ์เปี้ยสัจจ์. (2544). **รายงานการวิจัยเรื่องวาทกรรมสื่อโฆษณาการท่องเที่ยว : ภาพตัวแทนตัวตนและความเป็นไทย**. ภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พฤษภาคม.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2552). **ทฤษฎีทางสังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- <http://www.isan.clubs.chula.ac.th/folkdance/index.php?transaction=roied06.php> [ออนไลน์ วันที่ 12 เมษายน 2561]

บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

“ทิศทางและอนาคตของการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์”

ทิพนาก ชาริรักษ์

วิชารัฐประศาสนศาสตร์ เป็นวิชาที่ว่าด้วยการบริหารราชการแผ่นดิน มีวิธีการบริหารที่นำมาใช้หลากหลาย เพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ คือ ประโยชน์สุขของประชาชน และความเจริญรุ่งเรืองที่ยั่งยืน ในช่วงปี 1950 – 1970 มีนักวิชาการเสนอแนวความคิดในการบริหารงานที่แตกต่างออกไป เช่น มองว่าการบริหารงานของรัฐจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับการเมือง รวมถึงหลักการบริหารแบบวิทยาศาสตร์ถูกท้าทายจากการเสนอหลักการบริหารที่คำนึงถึงหลักมนุษยสัมพันธ์และทรัพยากรมนุษย์ (เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2549). ทำให้วิชารัฐประศาสนศาสตร์โดยรวมถูกท้าทายจนเกิดวิกฤตการณ์ด้านเอกลักษณ์ ในช่วงต่อเนื่อกันนี้ผู้เสนอวิชารัฐประศาสนศาสตร์ในแนวทางใหม่ (New Public Administration – NPA) ที่เสนอให้ระบบราชการต้องคำนึงถึงปัจจัยในเรื่องค่านิยมของสังคม ความยุติธรรม ความสำคัญในเรื่องการเมืองต่อการบริหารงานและสิ่งแวดล้อมในการบริหารงานอื่น ๆ นอกจากนี้แนวโน้มของวิชารัฐประศาสนศาสตร์ในอนาคตยังเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมภายนอกด้วย มีประเด็นที่สำคัญทั้งหมด 15 ประเด็น ประกอบด้วย 1) ยุคของการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็ว 2) โลกที่ไม่มีพรมแดนด้านเศรษฐกิจ 3) ขั้นตอนที่จะนำไปสู่โลกเศรษฐกิจเดียว 4) สังคมการบริการรูปแบบใหม่ 5) จากใหญ่ไปเล็ก 6) ยุคใหม่ของการใช้เวลาว่าง 7) การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการทำงาน 8) ผู้หญิงก้าวเข้ามาเป็นผู้นำ 9) ยุคของการใช้สมอง 10) วัฒนธรรมชาตินิยม 11) การเติบโตของชนชั้นล่าง 12) ประชาชนมีช่วงเฉลี่ยของอายุขัยยาวนานขึ้น 13) สังคมที่ต้องพึ่งพาตนเอง 14) การประกอบธุรกิจที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน 15) ยุคปัจเจกบุคคล

หนังสือเรื่อง “ทิศทางและอนาคตของการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์” เรียบเรียงโดย ศาสตราจารย์ ดร. วรเดช จันทรศร เป็นศาสตราจารย์ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ เป็นตำราที่นำเสนอประเด็นการวิจัยด้านรัฐประศาสนศาสตร์จากอดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต แบ่งตามสาขาพร้อมรายละเอียด ทั้งหมด 11 บท ดังนี้

บทที่ 1 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และการเปลี่ยนแปลงของวิชารัฐประศาสนศาสตร์ กล่าวว่า รัฐประศาสนศาสตร์เป็นวิชาที่อาศัยสหวิทยาการที่มุ่งนำเอาความรู้ทางสังคมศาสตร์ด้านต่าง ๆ และวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน โดยเน้นไปที่แนวโน้มของวิชารัฐประศาสนศาสตร์ในอนาคตที่ต้องเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมภายนอก ประกอบด้วยแนวโน้มที่สำคัญ 15 ประการ คือ 1) ยุคของการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็ว 2) โลกที่ไม่มีพรมแดนด้านเศรษฐกิจ 3) ขั้นตอนที่จะนำไปสู่โลกเศรษฐกิจเดียว 4) สังคมการบริการรูปแบบใหม่ 5) จากใหญ่ไปเล็ก 6) ยุคใหม่ของการใช้เวลาว่าง 7) การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการทำงาน 8) ผู้หญิงก้าวเข้ามาเป็นผู้นำ 9) ยุคของการใช้สมอง 10) วัฒนธรรมชาตินิยม 11) การเติบโตของชนชั้นล่าง 12) ประชาชนมีช่วงเฉลี่ยของอายุขัยยาวนานขึ้น 13) สังคมที่ต้องพึ่งพาตนเอง 14) การประกอบธุรกิจที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน 15) ยุคปัจเจกบุคคล เหล่านี้เรียกว่าการ

เปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ย่อมทำให้รัฐประศาสนศาสตร์มีความเปลี่ยนแปลงในรูปแบบของการออกแบบนโยบายสาธารณะและการพัฒนาแนวทางการจัดโครงสร้างในการให้บริการและปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบใหม่ ๆ ระหว่างรัฐกับภาคเอกชนและประชาชน

บทที่ 2 สาขาวิชาของรัฐประศาสนศาสตร์ ผู้เขียนได้แบ่งสาขาวิชาต่าง ๆ ของวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ได้ทั้งหมด 7 สาขาวิชา ดังนี้ 1) สาขาวิทยาการจัดการ (Scientific Management) 2) สาขาพฤติกรรมองค์การ (Organization Behavior) 3) สาขาการบริหารเปรียบเทียบและการบริหารการพัฒนา (Comparative and Development Administration) 4) สาขานโยบายสาธารณะ (Public Policy) 5) สาขาทฤษฎีทางเลือกสาธารณะ (Public Choice Theory) 6) สาขาการแปรรูปกิจกรรมรัฐเป็นกิจกรรมเอกชน (Privatization) 7) สาขาการบริหารการเมืองและธรรมาภิบาล (Political Management and Governance)

บทที่ 3 ทิศทางการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ในสาขาวิทยาการจัดการ สาขานี้ในอดีตเน้นเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพในองค์การเป็นสำคัญ ซึ่งมีจุดอ่อนตรงที่ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของหน่วยงานไม่ได้เป็นเป้าหมายหลักของการบริหารราชการเพียงอย่างเดียว แต่เป้าหมายหลักในปัจจุบันจะต้องเน้นด้านความเสมอภาค ความเป็นธรรม ความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นหลักด้วย ดังนั้นทิศทางการพัฒนาของสาขานี้จึงเป็นเรื่องการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการมากขึ้น เช่น นำอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้ในระบอบราชการ นอกจากนี้สาขานี้ยังเน้นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) ซึ่งรวมถึงการวิเคราะห์สถิติเพื่อใช้ในการวางแผนนโยบาย วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหา ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม ซึ่งจะต้องพัฒนาไปสู่การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อทำให้เกิดการพัฒนาที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของอนาคต

บทที่ 4 ทิศทางการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ในสาขาพฤติกรรมองค์การ สาขานี้อดีตจะศึกษาพฤติกรรมของบุคคล และการศึกษาด้านองค์การรูปนัย ซึ่งทั้งหมดนั้นหมายความว่ารวมถึงการศึกษาด้านภาวะผู้นำ บทบาท และสถานภาพ ความคาดหวัง ความต้องการอย่างไม่เป็นทางการของสมาชิกต่าง ๆ ตลอดจนศึกษาด้านสภาพแวดล้อมขององค์การ ปัจจุบันมุ่งศึกษาเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาให้บุคคลในองค์การสามารถแสดงศักยภาพของตนได้อย่างเต็มความสามารถทำให้บุคคลในองค์การประสบความสำเร็จในชีวิต โดยเน้นนำการเพิ่มประสิทธิภาพให้องค์การ มีการสร้างการมีส่วนร่วมจากผู้เชี่ยวชาญภายนอกองค์การ หรือนำระบบที่ปรึกษามาใช้เพื่อให้บุคคลภายนอกและภายในสามารถทำงานร่วมกันเกี่ยวกับการวางแผนงาน และการสร้างการยอมรับในการปฏิบัติงาน

บทที่ 5 ทิศทางการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ในสาขาการบริหารเปรียบเทียบและการบริหารการพัฒนา สาขานี้เริ่มต้นจากการแยกการบริหารออกจากการเมืองเพื่อแก้ปัญหาระบบอุปถัมภ์ คือการบริหารราชการควรเป็นการบริหารที่ไม่มีอคติ เหมือนกับการบริหารธุรกิจ โดยมีขอบข่ายในการศึกษา 3 ด้าน คือ การศึกษาระบบบริหารราชการเปรียบเทียบ การศึกษาเปรียบเทียบในรูปแบบระบบทั่วไป และการศึกษาบริหารการพัฒนา ทั้ง 3 ด้าน เนื้อหาสาระอยู่ที่การบริหารนโยบายไปสู่การปฏิบัติ แผนงานหรือโครงการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนา โดยเป้าหมายของการพัฒนาประชาชนในท้องถิ่นให้มีความสุข

บทที่ 6 ทิศทางการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ในสาขานโยบายสาธารณะ อดีตสาขานี้เน้นเรื่องการกำหนดนโยบายโดยไม่คำนึงถึงผลลัพธ์และวิธีการทำให้นโยบายประสบความสำเร็จจนทำให้นโยบายของรัฐบาลที่

กำหนดไม่ประสบความสำเร็จ ต่อมามุ่งเน้นประเด็นการนำนโยบายไปปฏิบัติ และการประเมินผลนโยบายมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันเน้น 2 เรื่อง คือ การศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ และเน้นการพัฒนากลยุทธ์หรือมาตรการทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ ส่วนอนาคตจะเน้นการประเมินผลนโยบายซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาว่านโยบายหรือแผนงานส่งผลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ การมีนโยบายกับการไม่มีนโยบายมีผลต่างกันอย่างไร และเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้ามาประเมินการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ และมีส่วนร่วมการตรวจสอบการดำเนินงานและการแก้ไข ปรับปรุงนโยบายให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

บทที่ 7 ทิศทางการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ในสาขาทฤษฎีทางเลือกสาธารณะ เกิดจากการพัฒนาโดยการนำเอาระเบียบวิธีการศึกษาแบบเศรษฐศาสตร์มาผสมผสานกับศาสตร์อื่น ๆ ทางการเมืองการบริหาร เพื่อแก้ปัญหาทางสังคมในทุก ๆ ด้าน จากอดีตการวิจัยของสาขานี้ยังให้ความสนใจเกี่ยวกับประชาชนผู้บริโภคในด้านทางออกหรือทางเลือก (Exit) ให้ด้านการขอรับบริการจากรัฐ การเรียกร้องติชมที่ประชาชนมีต่อการให้บริการสาธารณะและความจงรักภักดีของประชาชนผู้รับบริการที่มีต่อประสิทธิภาพในการให้บริการที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงของหน่วยงาน แต่ในปัจจุบันและอนาคตเน้นให้ประชาชนผู้รับบริการเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุงการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ โดยการเข้ามาเสนอแนะและแสดงความคิดเห็นแก่หน่วยงาน เพื่อทำให้เกิดการปรับปรุง และสร้างความพึงพอใจสูงสุดให้แก่ประชาชน นอกจากนี้ยังเกี่ยวกับการแปรสภาพกิจกรรมของรัฐให้เป็นกิจกรรมของเอกชน เพื่อลดการผูกขาด กลไกทางตลาด

บทที่ 8 ทิศทางการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ในสาขากการแปรสภาพกิจกรรมรัฐเป็นกิจกรรมเอกชน เป็นสาขาที่ศึกษาเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานของรัฐ โดยให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ซึ่งอดีตเน้นศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในองค์การของรัฐ ลดงบประมาณ เน้นการรวมศูนย์อำนาจ ในอนาคตเน้นความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนให้มากขึ้น เช่น การถอนตัวการให้บริการของรัฐ กรณีศึกษาความสำเร็จความล้มเหลวและผลกระทบของการแปรสภาพกิจกรรมรัฐ การร่วมหุ้นระหว่างรัฐกับเอกชน

บทที่ 9 ทิศทางการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ในสาขากการบริหารการเมืองและธรรมาภิบาล เป็นสาขาที่ศึกษาถึงประสิทธิภาพการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนส่วนรวม รวมไปถึงความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อระบบการเมือง และมุ่งเน้นการส่งเสริมการใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งในอดีตศึกษาเกี่ยวกับการแยกการเมืองออกจากการบริหารทำให้เกิดประโยชน์หรือไม่อย่างไร สามารถทำได้จริงหรือไม่ และสามารถลดระบบอุปถัมภ์ในการบริหารราชการได้จริงหรือไม่ ส่วนในอนาคตเน้นการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ บริหารงานให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล เช่น ศึกษาประสิทธิภาพขององค์กรโดยการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐ ศึกษาความเชื่อถือ ความนิยมของประชาชนต่อองค์กรของรัฐ ศึกษามาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานมากขึ้น

บทที่ 10 ฐานแนวคิดที่สำคัญของการวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารราชการแผ่นดิน บทนี้ได้เสนอแนวทางในการบริหารในลักษณะต่าง ๆ เพื่อประกอบเป็นฐานความคิดในการพัฒนาการบริหารราชการโดยผู้เขียนได้ร่วมกับสำนักงาน ก.พ. พัฒนาขึ้น ดังนี้

- **การบริหารในระบบเปิด** คือการให้ความสำคัญกับการบริหารงานที่เชื่อมกับสภาพแวดล้อมภายนอก ไม่แยกการทำงาน โดยไม่ให้ความสำคัญเฉพาะหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง แต่มุ่งเน้นการทำให้เกิดประโยชน์ โดยรวมต่อประเทศและประชาชน โดยมีการร่วมมือกับหน่วยงานรัฐ เอกชนและภาคประชาสังคม
- **การบริหารระบบข้อมูล** คือ การทำให้ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลที่ถูกต้องและรวดเร็วรวมถึงการเข้าถึงข้อมูลของประชาชน เช่น การกิจต่าง ๆ ของหน่วยงานรัฐ
- **การบริหารระบบการสื่อสาร** คือ
- **การบริหารทรัพยากรบุคคล**
- **การพัฒนาระบบตรวจสอบและถ่วงดุลโดยภาคประชาชน**
- **การประเมินผลในระบบเปิด**
- **การพัฒนาระบบการคาดคะเนและแก้ไขวิกฤต**
- **การพัฒนาจรรยาวิชาชีพและคุณธรรม**
- **การบริหารเพื่อให้เกิดผลผลิต ผลลัพธ์ และผลลัพธ์บันปลายที่พึงปรารถนา**

บทที่ 11 ภาพรวมของการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ในอนาคต บทนี้ได้กล่าวสรุปประเด็นการวิจัยที่สำคัญในแต่ละสาขาของวิชารัฐประศาสนศาสตร์ จากอดีต ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต

จุดเด่นของหนังสือเล่มนี้คือผู้เขียนได้รวบรวมผลการวิจัยและสรุปประเด็นที่สำคัญที่สนับสนุนในหัวข้อการวิจัยของนักวิชาการตั้งแต่อดีต โดยแยกให้เห็นว่าในแต่ละสาขาได้ศึกษาเน้นด้านใดในอดีต และชี้ให้เห็นแนวโน้มในอนาคตว่าจะศึกษาด้านใดพร้อมยกตัวอย่างให้เห็นภาพและเข้าใจง่าย กล่าวโดยสรุปหนังสือ “ทิศทางและอนาคตของการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์” เป็นหนังสือที่นักวิจัยและนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาควรอ่าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และสาขาย่อยโดยสามารถนำมากำหนดหัวข้อในการวิจัยรวมถึงไปถึงวิธีการเผยแพร่ผลงานวิจัยต่อไป

บรรณานุกรม

- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2549). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐประศาสนศาสตร์**. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- วรเดช จันทรศร. (2556). **ทิศทางและอนาคตของการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยชินวัตร.

หลักเกณฑ์และคำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย วัตถุประสงค์เพื่อเป็นฐานเผยแพร่องค์ความรู้ในด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และสาขาอื่นๆที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้จริงอันก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมโดยรวม

โดย วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ได้จัดพิมพ์เป็นวารสารราย 4 เดือน ปีละ 3 ฉบับ (ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เมษายน, ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม-สิงหาคมและ ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน-ธันวาคม) บทความได้รับการตรวจทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) จำนวน 2 ท่าน เป็นอย่างน้อย ก่อนลงตีพิมพ์ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ทั้งนี้ บทความที่เสนอเพื่อตีพิมพ์จะต้องไม่เคยถูกตีพิมพ์เผยแพร่หรืออยู่ในระหว่างกระบวนการพิจารณาเพื่อลงตีพิมพ์ของวารสารอื่นใดกองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ผู้เสนอผลงานต้องอ้างอิงแหล่งที่มาให้ครบถ้วนและสมบูรณ์

การเตรียมต้นฉบับ

ผู้เสนอผลงานจะต้องจัดวางรูปแบบตามคำแนะนำอย่างเคร่งครัด บทความใดมีรูปแบบไม่ถูกต้อง ทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ไม่รับพิจารณาเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร โดยมีรูปแบบการเตรียมต้นฉบับมีดังนี้

1. ประเภทบทความที่ตีพิมพ์ได้นั้น

- 1) บทความวิจัย
- 2) บทความวิชาการ ได้แก่ บทความวิชาการทั่วไป บทความพิเศษ บทความปริทรรศน์ บทความวิทยานิพนธ์ (ระดับปริญญาเอก/โท) เป็นต้น
- 3) บทความวิจารณ์หนังสือ

2. สาขาเนื้อหาของบทความที่รับตีพิมพ์

- 1) สาขาวิชาภาษาอังกฤษ
- 2) สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ
- 3) สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
- 4) สาขาวิชาภาษาจีนและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
- 5) สาขาวิชาภาษาไทย
- 6) สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน
- 7) สาขาวิชาจิตวิทยา
- 8) สาขาวิชาทัศนศิลป์

- 9) สาขาวิชาดุริยางคศิลป์
- 10) สาขาวิชานิติศาสตร์
- 11) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
- 12) สาขาวิชาภาษาอังกฤษศึกษา
- 13) สาขาวิชาพัฒนาสังคม
- 14) สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค
- 15) สาขาอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

3. การเตรียมต้นฉบับ

ภาษา	ผู้เสนอผลงานสามารถเขียนบทความได้ทั้งบทความภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ แต่หากเป็นบทความภาษาอังกฤษแล้ว ควรได้รับการตรวจสอบความถูกต้องด้านไวยากรณ์จากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษโดยเฉพาะ บทความภาษาอังกฤษควรมีบทคัดย่อเป็นภาษาไทย ทั้งนี้ ควรหลีกเลี่ยงการเขียนภาษาอังกฤษปนกับภาษาไทย เว้นแต่ในกรณีเขียนภาษาอังกฤษเพื่ออธิบายศัพท์ทางเทคนิคแต่ให้ใส่วงเล็บด้วย
รูปแบบการเขียน	ผู้เสนอผลงานต้องพิมพ์ต้นฉบับด้วยโปรแกรม Microsoft word เท่านั้น ใช้ขนาดกระดาษ A4 (210 มม. x 297 มม.) หรือ (21 ซม. x 29.7 ซม.) หรือ (8.27 นิ้ว x 11.69 นิ้ว) และตั้งค่าน้ำกระดาษดังนี้ ด้านบน ห่างจากขอบกระดาษ 3.81 เซนติเมตร (1.5 นิ้ว) ด้านล่าง ห่างจากขอบกระดาษ 2.54 เซนติเมตร (1 นิ้ว) ด้านขวา ห่างจากขอบกระดาษ 2.54 เซนติเมตร (1 นิ้ว) ด้านซ้าย ห่างจากขอบกระดาษ 2.54 เซนติเมตร (1 นิ้ว)
จำนวนหน้า	ทุกประเภทบทความ ควรมีความยาวทั้งเรื่อง รวมรายการอ้างอิง (APA Style) และบรรณานุกรมแล้ว ควรอยู่ในระหว่าง 12-15 หน้ากระดาษ
การย่อหน้า	ย่อหน้า ให้เริ่มห่างจากขอบเนื้อเรื่อง 1.25 เซนติเมตร ส่วนรายการอ้างอิง (APA Style) และบรรณานุกรมให้ห่างจากขอบเนื้อเรื่อง 1.25 เซนติเมตร
ลำดับหน้า	ลำดับหน้า ให้พิมพ์เลขหน้ากำกับทุกหน้าไว้ที่มุมด้านบนของกระดาษ โดยเริ่มนับหน้าที่ 1 ในหน้าแรกของบทความ เฉพาะหน้าแรกของบทความไม่ให้ใส่ตัวเลขกำกับไว้แต่ให้พิมพ์คำว่า หน้า 2 ในหน้าถัดไป และไล่ลำดับเลขหน้าจนจบเนื้อหาของบทความ
ลำดับเนื้อเรื่อง	ลำดับเนื้อเรื่อง ให้ใช้เลขกำกับบทนำเป็นหัวข้อหมายเลข 1 และส่วนหัวข้อย่อยให้ใช้เลขระบบทศนิยมกำกับหัวข้อย่อย แต่ไม่ควรเกิน 3 จุดเลขทศนิยม เช่น 1.1 , 1.1.1 เป็นต้น และหัวข้อย่อยลำดับถัดไปให้ใช้วงเล็บกำกับ เช่น 1) , 1.1) เป็นต้น และลำดับถัดไป เช่น (1), (2) เป็นต้น

รูปแบบการเขียน	คำภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวอักษร TH thaisarabunPSK และมีรูปแบบการเขียนดังนี้
	- ชื่อเรื่อง ขนาดอักษร 18 รูปแบบอักษร ตัวหนา - ชื่อผู้เขียน ขนาดอักษร 16 รูปแบบอักษร ตัวธรรมดา - บทคัดย่อ ขนาดอักษร 16 รูปแบบอักษร ตัวธรรมดา - คำสำคัญ ขนาดอักษร 16 รูปแบบอักษร ตัวธรรมดา - ชื่อหัวข้อต่างๆ ขนาดอักษร 16 รูปแบบอักษร ตัวหนา - เนื้อหาทั้งหมด ขนาดอักษร 16 รูปแบบอักษร ตัวธรรมดา - บรรณานุกรม ขนาดอักษร 16 รูปแบบอักษร ตามคำแนะนำการเขียน - รายการอ้างอิง ขนาดอักษร 16 รูปแบบอักษร ตามคำแนะนำการเขียน

4. ส่วนประกอบของบทความ

4.1 บทความวิจัย

- 1) **ชื่อเรื่อง:** ชื่อเรื่องให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) **ชื่อผู้เขียนบทความ:** ชื่อผู้เขียนบทความให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และให้มีรายการอ้างอิง (APA Style) ระบุตำแหน่งทางวิชาการ ชื่อและที่อยู่สถาบันที่สังกัดของผู้เสนอผลงาน
- 3) **บทคัดย่อ :** เป็นการกล่าวถึงเนื้อหาที่ศึกษาทั้งเรื่องโดยย่อ ซึ่งเริ่มจากจุดมุ่งหมายของการศึกษา ตลอดจนผลของการศึกษาสรุปผลการศึกษา วิเคราะห์และตีความ และบทสรุปของการศึกษา โดยให้มีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4 **คำสำคัญ :** คำที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของเนื้อหาสารสนเทศ โดยมาจากคำที่ปรากฏในบทความ ซึ่งจะระบุไว้ท้ายบทคัดย่อ ให้มีคำสำคัญภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และไม่ควรมีคำสำคัญเกิน 5 คำ
- 5) **บทนำ:** ประกอบด้วย
 - 5.1) **ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา:** เป็นการกล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาตลอดจนเหตุผลอันมาสู่การศึกษาในเรื่องนี้
 - 5.2) **วัตถุประสงค์:** เป็นการกล่าวถึงเหตุผลและจุดมุ่งหมายอันนำมาสู่การศึกษาในเรื่องนี้ ทั้งนี้ วัตถุประสงค์จะต้องมีความชัดเจนและสอดคล้องกับเรื่องที่ทำการศึกษา
 - 5.3) **สมมติฐาน (ถ้ามี) :** เป็นการกล่าวถึงคำตอบสมมติในประเด็นปัญหาของเรื่องที่ทำการศึกษา ซึ่งผู้ทำการศึกษได้กำหนดขึ้นไว้ล่วงหน้าอย่างมีเหตุผล เพื่อตอบจุดมุ่งหมายของเรื่องที่ทำการศึกษา
 - 5.4) **ขอบเขตการวิจัยหรือการศึกษา:** เป็นการกล่าวถึงขอบเขตของเรื่องที่ทำการวิจัยหรือทำการการศึกษา โดยจะต้องมีการระบุขอบเขต เช่น เชิงพื้นที่ เชิงปริมาณ เป็นต้น
 - 5.5) **ระเบียบวิธีการวิจัยหรือศึกษา:** เป็นการกล่าวว่าการวิจัยหรือการศึกษาในเรื่องนี้ใช้รูปแบบใด มีการอธิบายและวิเคราะห์วิธีการวิจัยหรือการศึกษา โดยให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

5.6) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ: เป็นกล่าวถึงว่าผลของการเสนอผลงานในเรื่องนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใดและในด้านใด

6) วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง : เป็นการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับโจทย์การศึกษา โดยอ้างถึงหลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานที่ศึกษา

7) ผลการศึกษา: เป็นการกล่าวและวิเคราะห์ถึงปัญหาที่ต้องการศึกษา โดยใช้ทฤษฎีหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ เพื่อศึกษาถึงความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ตลอดจนรายงานผลการศึกษาอย่างเป็นลำดับ ชัดเจน และได้ใจความ

8) อภิปรายผล เป็นการประเมินผลการวิจัย เพื่อให้เหตุผลยืนยันว่าผลการวิจัยที่น่าเชื่อถือ ถูกต้องเป็นจริง

9) สรุปผลและข้อเสนอแนะ: เป็นการกล่าวให้เห็นว่าผลการศึกษาตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และกล่าวถึงข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ควรมีประเด็นคำถามเพื่อเป็นแนวทางสานต่อการศึกษาต่อไป

10) กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี): เป็นการกล่าวถึงงานที่ศึกษาในเรื่องนี้ ได้รับการสนับสนุนหรือการช่วยเหลือจากบุคคลใด อย่างไร

11) บรรณานุกรมและรายการอ้างอิง: รายการอ้างอิงและบรรณานุกรมเป็นการแสดงแหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลในบทความ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในการติดตามและตรวจสอบแหล่งที่มาได้ โดยใช้รูปแบบตามที่วารสารกำหนด

4.2 บทความวิชาการ

1) ชื่อเรื่อง: ชื่อเรื่องให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2) ชื่อผู้เขียนบทความ: ชื่อผู้เขียนบทความให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และให้มีรายการอ้างอิง (APA Style) ระบุตำแหน่งทางวิชาการ ชื่อและที่อยู่สถาบันที่สังกัดของผู้เสนอผลงาน

3) บทคัดย่อ: เป็นการกล่าวถึงเนื้อความที่ศึกษาทั้งเรื่องโดยย่อ ซึ่งเริ่มจากจุดมุ่งหมายของการศึกษา ตลอดจนผลการศึกษาและบทสรุปของการศึกษา โดยให้มีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

4) คำสำคัญ: คำที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของเนื้อหาสารสนเทศ โดยมาจากคำที่ปรากฏในบทความ ซึ่งจะระบุไว้ท้ายบทคัดย่อ ให้มีคำสำคัญภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และไม่ควรมีคำสำคัญเกิน 5 คำ

5) บทนำ: เป็นการกล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ตลอดจนเหตุผลอันนำมาสู่การศึกษาในเรื่องนี้ รวมถึงข้อมูลเชิงวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

6) เนื้อหา: เป็นการกล่าวถึงเนื้อหาที่ทำการศึกษาอย่างเป็นลำดับ ชัดเจน และได้ใจความ

7) สรุปผลและข้อเสนอแนะ: เป็นการกล่าวให้เห็นว่าผลการศึกษาตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และในกรณีที่มีข้อเสนอแนะ ให้กล่าวถึงข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

8) **บรรณานุกรมและรายการอ้างอิง:** รายการอ้างอิงและบรรณานุกรมเป็นการแสดงแหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลในบทความ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในการติดตามและตรวจสอบแหล่งที่มาได้ โดยใช้รูปแบบตามที่วารสารกำหนด

4.3 บทวิจารณ์หนังสือ

1) **ชื่อผู้วิจารณ์:** ชื่อผู้วิจารณ์ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และให้มีรายการอ้างอิง (APA Style) ระบุตำแหน่งทางวิชาการ ชื่อและที่อยู่สถาบันที่สังกัดของผู้วิจารณ์

2) **ชื่อหนังสือที่วิจารณ์:** ให้วิจารณ์หนังสือเป็นภาษาไทย

3) **บทวิจารณ์หนังสือ:** เป็นการกล่าวถึงข้อดีและข้อบกพร่องของเรื่องที่วิจารณ์ โดยชี้ให้เห็นจุดเด่นและจุดด้อยอย่างได้ใจความ พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขให้ดีขึ้น โดยการวิจารณ์หนังสือต้องเป็นการวิจารณ์อย่างสร้างสรรค์

4) **บรรณานุกรมและรายการอ้างอิง:** รายการอ้างอิงและบรรณานุกรมเป็นการแสดงแหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลในบทความ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในการติดตามและตรวจสอบแหล่งที่มาได้ โดยใช้รูปแบบตามที่วารสารกำหนด

ตัวอย่างการอ้างอิงท้ายบทความ (APA Style ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 6)

หนังสือ

1) ผู้แต่ง 1 คน

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)./สถานที่พิมพ์:/
////////สำนักพิมพ์.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ/(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)./สถานที่พิมพ์:/
////////สำนักพิมพ์.

เช่น

อุมา สุคนธมาน. (2526). *การประถมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Apple, M. W. (2004). *Ideology and curriculum* (3rd ed.). Boston, MA: Routledge Kegan
Paul.

2) ผู้แต่ง 2 คน

ไทย ชื่อ/สกุล/และชื่อ/สกุล/(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)./สถานที่
////////พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./&สกุล,/อักษรย่อชื่อ/(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่ 2
////////เป็นต้นไป)./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

เช่น

ปรียานุช พิบูลสงคราม และ จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2553). *ตามรอยพ่อ ชีวิตพอเพียง...สู่การพัฒนา
ที่ยั่งยืน* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงาน
ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.

Certo S. C., & Peter, J. P. (1991). *Strategic management: Concept and applications*. New
York, NY: McGraw - Hill.

3) ผู้แต่ง 3-7 คน

ไทย ชื่อ/สกุลผู้แต่ง1,/ชื่อ/สกุลผู้แต่ง2(3,4,5,6),/และ/ชื่อ/สกุลผู้แต่ง7/(ปีพิมพ์)./ชื่อ////////เรื่อง/
(พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อผู้แต่ง1,/สกุล,/อักษรย่อชื่อผู้แต่ง2(3,4,5,6)/&/สกุล,/อักษร////////ย่อชื่อผู้แต่ง7./
(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง./ (พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)./สถานที่
////////พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

เช่น

ทริญ หิริญประดิษฐ์, สุขวัฒน์ จันทรปรณิก และ เสริมสุข สลักเพชร. (2540). *เทคโนโลยีการผลิตทุเรียน*.

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

John, J.A., Whitaker, D., & Johnson, D. G. (2001). *Statistical thinking for managers*. Boca

Raton, FL: Chapman & Hall/CRC.

4) ผู้แต่ง 8 คนขึ้นไป

ไทย ชื่อ/สกุลผู้แต่ง1,/ชื่อ/สกุลผู้แต่ง2(3,4,5,6),/และ/ชื่อ/สกุลผู้แต่งคนสุดท้าย/(ปี////////พิมพ์)./ชื่อเรื่อง/
(พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อผู้แต่ง1,/สกุล,/อักษรย่อชื่อผู้แต่ง2(3,4,5,6)/&/สกุล,/อักษร //////////ย่อชื่อผู้แต่งคน
สุดท้าย/(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง./ (พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)./
////////สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

เช่น

นพรัตน์ เศรษฐกุล, เอกชัย เอกทัฬห, พงศ์ธร บรรณโสภิชญ์, ชยุตม์ สุขทิพย์, ปรีชา วิทยพันธุ์, จีรศักดิ์
แสงศิริ, ...ดาริน รุ่งกลิ่น. (2552). *ระบบสารสนเทศทั้งภูมิศาสตร์ลุ่มน้ำปากพนัง: การจัดการ
พื้นที่ป่าต้นน้ำในลุ่มน้ำปากพนังเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ*. นครศรีธรรมราช:
มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.

Mercer, D. W., Kent, A., Nowiki, S. D., Mercer, D., Squier, D., Choi, W., ...Morgan, C. (2004).

Beginning PHP5. Indianapolis, IN: Wiley.

บทความบรรณาธิการ

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปีพิมพ์)/ชื่อบทความ./ใน/ชื่อ/สกลบรรณาธิการ/(บ.ก.)/ชื่อหนังสือ/
 //////////(น./เลขหน้า)/สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.
อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ/(ปีพิมพ์)/ชื่อบทความ./In/ตัวย่อชื่อ./สกล/(Ed. หรือ Eds.)/
 //////////ชื่อหนังสือ/(p./ หรือ pp./เลขหน้า)/สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

เช่น

จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2540). การวิจัยอนาคตแบบ EDFR. ใน ทิศนา แคมมณี และ สร้อยสน สกลรัตน์
 (บ.ก.), *แบบแผนและเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา* (น. 1-18).
 กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Pianta, R. C., Rimm-Kaufman, S. E., & Cox, M. J. (1999). Introduction: An ecological approach to kindergarten transition. In R. C. Pianta & M. J. Cox (Eds.), *The transition to kindergarten* (pp. 3-12). Baltimore, MD: Paul Brookes.

วารสาร

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปีพิมพ์)/ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร,/เลขของปีที่(เลขของฉบับที่),/เลขหน้า.
อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ/(ปีพิมพ์)/ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร,/เลขของปีที่(เลขของฉบับที่),/ //////////เลขหน้า.

เช่น

มานะ สินธุวงษานนท์. (2549). ปัจจัยส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในภาค
 ตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 18(2), 115-116.

Chawla, L. (1994). Editor's note. *Children's Environment*, 2(11), 3.

หนังสือพิมพ์

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปี,/วัน/เดือน)/ชื่อบทความ/ชื่อหนังสือพิมพ์,/น./เลขหน้า.
 อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ/(ปี,/เดือน/วัน)/ชื่อบทความ/ชื่อหนังสือพิมพ์,/p/ หรือ
 //pp./เลขหน้า.

เช่น

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (2548, 13 ธันวาคม). แผนพัฒนาคุณภาพและ
 มาตรฐานอุดมศึกษาในช่วงระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2549-2553). *มติชนรายวัน*, น. 6.

Thianthongdee, K. (2011, April 26). Online marketing for hotels and tourism. *The Nation*,
 p. 64.

วิทยานิพนธ์

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปีที่เผยแพร่)/ชื่อเรื่อง/(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต หรือ
 //วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต)/ชื่อสถาบัน,/สถานที่พิมพ์.
 อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./ชื่อเรื่อง/(Doctoral dissertation หรือ master's thesis)./
 //ชื่อสถาบัน,/สถานที่พิมพ์.

เช่น

มนต์ชัย มั่นวสิน. (2552). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน: การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี
 ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ.

Sukharomana, R. (1998). *Willingness to pay for water quality improving: Difference
 between contingent valuation and averting expenditure model* (Doctoral
 dissertation). University of Nebraska Lincoln. USA.

เว็บไซต์

ไทย ชื่อ/สกุลผู้เขียน./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อบทความ./สืบค้น/วัน/เดือน/ปี./จาก/URL
อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อผู้เขียน./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อบทความ./Retrieved/เดือน/วัน/ปี./
 //from/URL

เช่น

กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2557). *แผนยุทธศาสตร์ทรัพย์สินทางปัญญา พ.ศ. 2556 – 2559*. สืบค้น 9
 มิถุนายน 2559, จาก
http://www.ipthailand.go.th/ipthailand/index.php?option=com_content&task=view&id=2084&Itemid=183

University of Wisconsin System. (1985). *Patent policy (G34)*. Retrieved June 9, 2017, from
<http://www.uwsa.edu/fadmin/gapp/gapp34.htm>

การสัมภาษณ์

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปี./วัน/เดือน)/[วิธีการสื่อสาร]./สัมภาษณ์โดยชื่อ/สกุล./
 //ตำแหน่ง(ถ้ามี)/สถานที่.
อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปี./เดือน/วัน)/[Tape recording]./Interviewed by/
 //อักษรย่อชื่อ/สกุล/[วิธีการสื่อสาร]./ตำแหน่งของผู้ถูกสัมภาษณ์./ //สถานที่.

เช่น

พระมหาประสระ สมาจาโร (สังฆรัตน์). (2554, 16 ธันวาคม). สัมภาษณ์โดย
 เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์. รองเจ้าอาวาสวัดสวนพลู, กรุงเทพมหานคร.

Smith, M. B. (1998, August 12). Interviewed by C. A. Kiesler. [Tape recording]. President's
 Oral History Project, American Psychological Association. APA Archives,
 Washington, DC.

ตัวอย่างการอ้างอิงในบทความ (APA Style ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 6)

การอ้างอิงในเนื้อหาจะใช้ระบบนาม-ปี โดยมีรูปแบบการเขียนดังนี้

ในกรณีข้อมูลนาม-ปี อยู่หน้าข้อความ

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปี) อังกฤษ สกุล/(ปี)

ในกรณีข้อมูลนาม-ปี อยู่ท้ายข้อความ

ไทย (ชื่อ/สกุล,/ปี) อังกฤษ (สกุล,/ปี)

เช่น

ไพฑูรย์ สีนารถน์ และคณะ (2548) ได้วิจัยเรื่อง...

...และมหาวิทยาลัยตามแนวคิดของ Bernard and Krupat (1994) ประกอบ...

...และกำหนดระยะจบการศึกษา สอนทั้งวิชาสามัญและศาสนา (วีระศักดิ์ จันทร์ส่องแสง, 2546)

...ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต (Eker, Arkar, & Yaldiz, 2000) จึงเป็น...

ถ้ามีการอ้างอิงมากกว่าสองแหล่ง ให้เขียนดังนี้

ในกรณีข้อมูลนาม-ปี อยู่หน้าข้อความ

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปี)/และ/ชื่อ/สกุล/(ปี) อังกฤษ สกุล/(ปี)/and/สกุล/(ปี)

ในกรณีข้อมูลนาม-ปี อยู่ท้ายข้อความ

ไทย (ชื่อ/สกุล,/ปี;/ชื่อ/สกุล,/ปี) อังกฤษ (สกุล,/ชื่อ.,/ปี;/สกุล,/ชื่อ.,ปี)

เช่น

...สอดคล้องกับผลการศึกษาของมานะ นาคำ (2549) และ สีลาภรณ์ บัวสาย (2548)...

...หรือถึงแก่ชีวิต (ศรีวรรณ มีคุณ, 2548; เพิ่มพูน แพนศรี, 2551)

ถ้าเป็นการอ้างอิงจากหนังสือเล่มอื่นอีกทอดหนึ่ง ให้เขียนดังนี้

ในกรณีข้อมูลนาม-ปี อยู่หน้าข้อความ

ไทย ชื่อ/สกุล/(อ้างถึงใน/ชื่อ/สกุล,/ปี) อังกฤษ สกุล,/ชื่อ./(cited in/สกุล,/ชื่อ,/ปี)

ในกรณีข้อมูลนาม-ปี อยู่ท้ายข้อความ

ไทย (ชื่อ/สกุล,/อ้างถึงใน/ชื่อ/สกุล,/ปี) อังกฤษ (สกุล,/ชื่อ,/cited in/สกุล,/ชื่อ,/ปี)

เช่น

...ซึ่ง Sobahle (อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554)...

ถ้ามีการนำข้อความหรือคำพูดของผู้เขียนมาทั้งหมดโดยไม่ได้มีการปรับเปลี่ยน ให้ทำการใส่เครื่องหมายคำพูด (“ ”) และใส่เลขหน้าดังตัวอย่าง

พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 มาตรา 3 หน้า 1-2 กล่าวไว้ว่า “ให้ยกเลิกความในบทนิยาม...” หรือ

“...คืบแกโรงเรียนนั้น” (พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน ฉบับที่ 2, 2554, หน้า 7)

สำหรับการสัมภาษณ์ ให้เขียนดังนี้

ในกรณีข้อมูลนาม-ปี อยู่หน้าข้อความ

ไทย ชื่อ/สกุล/(สัมภาษณ์,/วัน/เดือน/ปี)

อังกฤษ ชื่อ/สกุล/(personal communication [วิธีการสื่อสาร (ถ้ามี)],/เดือน/วัน,/ปี)

ในกรณีข้อมูลนาม-ปี อยู่ท้ายข้อความ

ไทย (ชื่อ/สกุล,/สัมภาษณ์,/วัน/เดือน/ปี)

อังกฤษ (ชื่อ/สกุล/(personal communication [วิธีการสื่อสาร (ถ้ามี)],/เดือน/วัน,/ปี)

เช่น

ชัยฤทธิ์ ยนต์เปี่ยม (สัมภาษณ์, 26 กรกฎาคม 2549)

T. K. Lutes (personal communication, April 18, 2001)

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Journal of Humanities and Social Loei Rajabhat University

แบบเสนอขอส่งบทความเพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....

วุฒิการศึกษาชั้นสูงสุด.....ตำแหน่งวิชาการ(ถ้ามี).....

สถานะผู้ส่งบทความ

☐ อาจารย์/นักวิจัย ☐ บุคคลทั่วไป ตำแหน่ง.....สังกัด.....

☐ นิสิต/นักศึกษา ชื่อปริญญา.....

คณะ.....ชื่อสถานศึกษา.....

ขอส่ง ☐ บทความวิชาการ ☐ บทความวิจัย ☐ บทความวิจารณ์หนังสือ

☐ อื่นๆ(ระบุ).....

สาขาของบทความ.....

ชื่อบทความ (ไทย).....

(อังกฤษ).....

ชื่อผู้เขียนร่วม 1.

2.

3.

ที่อยู่ติดต่อได้สะดวก บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ซอย..... ถนน.....

ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....

เบอร์โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อไป.....

E-mail :

สิ่งที่ส่งมาด้วย : ☐ ไฟล์ Microsoft ☐ ไฟล์ PDF ☐ CD ☐ อื่นๆ(ระบุ).....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้เป็นผลงานตามที่ได้ระบุชื่อในบทความจริงและไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารที่ใดมาก่อน หรือไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาจากวารสารอื่น

ลงชื่อ.....

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สำนักงานกองบรรณาธิการ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

234 ถนนเลย-เชียงคาน ตำบลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเลย 42000

โทร. 0 4283 5224-8 ต่อ 43100 โทรสาร 0 4283 5230

E-mail : supaporn.mua@lru.ac.th

เว็บไซต์ : <http://journal.human.lru.ac.th/journal>